Recueil 35 in 4to

1 Collect. de 1548. 1° gebri &c. 2° lullii. 1548. par braceschi
2 Zadith Senior, auralia occulta. 1613
3 Duncani Borneti Scoti iatrochymicus 1621.
4 erasti de nutredine 1580
4-a Douglas, john, Lithotomia. 1720.
4-b Kisselbach et Cailleus de motu 1660.
5 Camerarius et gerstlacher circulatio sanguinis 1728.
6 grube et Hoerger de odoratu. 1664.
7 Wedel et jerofius chorea Sti Viti. 1682.
7-a Wedel spiritus motuum et sensuum Causa. 1682.
8 hoffman et arnold de liene 1688.
9 kirchmaier et Virnau tetras quaestionum. 1659.
10 —— et iunques de Calore humano. 1663.
11 eglinger et dyvernois theses med (morb. vesicae) 1721
12 Sebiz. et stephani examen Vulnerum part. Similar. 1635

table alphabetique = 763 pag.

8 arnoldt
braceschi 1°
4-b Cailleus
5 Camerarius
1° Collection de 1548
4-a Douglas
3 Duncan
11 dyvernois

11 eglinger
4 erastus
5 gerstäcker
0 grube
8 hoffmann
10 jungius
4-6 kisselbach
kirchmaier 9 et 10
7 Profius
12 sebizius
12 Stephani Senior 2.
9 Virna
Wedel 7. 7-2.
0 Woerger
2 zadita

traduit de l'italien de giov. bracesco, par gratarole qui n'est nommé qu'au 2.e dialogue dans la Reimpression de cette Collection hamburgi 1673. 4.to de 272 pag. dont le titre porte le nom de braceschi

La présente Collection de 1548 noribergae est de 64 fol, dont le 2.e ou lignum vitae n'est que de 8 fol, tandis que dans l'edition de 1673 qui est de 272 pag. ce lignum vitae commence à la 153.e ce lignum vitae est donc beaucoup plus étendu dans l'edition de 1673 que dans la présente, car 56 fol. sont à 8 dans des rapports bien differens que 152 sont à 120 pages. d'ailleurs la traduction n'en est pas la même.

cette Collection de 1548, Reimprimée à lyon la même année 8.vo + se trouve dans celle de gratarole 1561 et 1572. où le premier dialogue qui est le demogorgon fait l'article 9, et le lignum vitae l'article 2. le nom de braceschi s'y trouve aux deux articles.

cette Collection de 1548 a aussi passé dans manget bibl. chymica 1702 où le demogorgon est le N.o 27 pag. 565. et le lignum vitae est le N.o 59. pag. 911. V. aussi la Collection de 1679. N.o 4.

+ V. la biblioth. du Roi.

DE ALCHEMIA
DIALOGI II.

Quorum prior, Genuinam librorũ Gebri sententiam, de industria ab authore celatam, & figurato sermone inuolutam retegit, & certis argumentis probat. Alter Raimundi Lullij Maioricani, Mysteria in lucem producit.

Quibus præmittuntur, propositiones centum uiginti nouem, idem argumentum compendiosa breuitate complectentes.

Norimbergæ apud Iohan. Petreium, Anno M. D. XLVIII.

TYPOGRAPHVS LECTORI.
Salutem.

EDidi superioribus annis, aliquot Gebri atque Raimundi Lullij opuscula de Alchemia, quę utraque longe aliud habent in recessu, quàm prima fronte præ se ferant, Vnde facile fieri potest, ut non modo rudes, uerum etiam paulo doctiores in illis intelligendis, cæcutiant, & à uero scopo aberrent. Quod cum minime fieri uelim (nam prodesse, non obesse cupio.) statui hos dialogos eius artis studiosis communicandos esse, quorum ductu ceu filo quodam freti, hunc Labyrinthum audacter ingrediãtur, & salui regrediantur. Author enim eorum, quisquis fuit, tanta diligentia atque industria non modo libellos illos perscrutatus est, uerum etiam res ipsas experiundo tractauit. Vt etiam si non omnia illorum mysteria eruerit (superbum enim esset id asseuerare) plurimum tamen eruditis ad intelligendos & obseruandos illorum figuratos sermones contulerit, ut quædam etiam ipsi, eius exemplo sint inuenturi. Indoctioribus autem uel in hoc profuerit, ut ostendendo, in hac arte, longe aliud quàm uerba sonent, significari, eos absterreat, ne se arti, cui idonei non sunt, in suam perniciem immergant. Vale.

EXPOSITIO
LIBRORVM GEBRI ET RAImundi, ex Tuſcanico idiomate traducta.

Centum uiginti nouem propoſitiones Gebri ac Lullij, libris recte intelligendis conducibiles, incerto Authore.

I.

Eber ingenioſe ſuos libros conſcripſit, ſermone tali, qui prudentes minime lateret, mediocribus profundiſsimus eſſet, Ignorãtibus autẽ & imperitis utroſq; terminos irreſerabiliter concluderet, una & eadem traditione.

2 ¶ Vili precio ad finem perducitur operatio hæc.

3 ¶ Principia naturæ etiam huius magiſterij principia ſunt.

4 ¶ Qui non habuerit ingenium naturale, & animam perſcrutantem ſubtiliter principia naturalia, & naturæ fundamenta, & artificia, quæ conſequi naturam poſsint, in ſuæ actionis proprietatibus, non inueniet huius precioſiſsimæ ſcientiæ ueram radicem.

5 ¶ Principiorum naturalium Metallorum, triplex eſt differentia. Sunt enim quædam remotiſsima, quædam remota, ſiue media mineralia, alia uero immediata.

6 ¶ Omnia metalla ex Sulphure & Vitriolo generantur.

7 ¶ Argentum uiuum, & Sulphur commune, non ſunt principia metallorum.

8 ¶ Materia prima, in hac arte, ea dicitur, quæ proxime accedit ad naturam metallicam.

9 ¶ Vitriolum proxime accedit ad naturam metallicam,

 quia

quia sulphureum est, & in se habet uirtutem mineralem, ut conuertatur in metallum.

10 ¶ Virtus mineralis, generandi metalla, est in sulphure loto, sine quo metalla nunquam generari possunt.

11 ¶ Hæ res, quæ naturam salis & aluminis habent, tantummodo solubiles sunt.

12 ¶ Ex uitriolo soluto duplex fumus resoluitur, & hi duo fumi à Philosophis Sulphur & Mercurius dicuntur.

13 ¶ Sulphuris species, in metallis uirtutem proximam acquirunt metallationi.

14 ¶ A metallis imperfectis diuersa uitriola accipimus, nobis & utilia & necessaria.

15 ¶ Species sulphuris præparatæ, aptissimæ res sunt, ut ipsorum argentum uiuum, in Mercurium, aurum, siue argentum conuertant.

16 ¶ Quando uapores exhalantes cadunt in certam terram rubram, conuertuntur in argentum uiuum commune.

17 ¶ Quum duplex fumus, penetrando per saxa, sulphur inuenit, ipsum soluit, & ipsi commiscetur firmiter, & per successiuam decoctionem in minera, conuertitur in metallum.

18 ¶ Omnia metalla, ex eadem & simili materia generantur. Diuersitas autem inter ipsa, procedit ex diuersitate, loci mineralis, & ex diuersis accidentibus, & contrarietate sulphuris loti, & diuersa digestione.

19 ¶ Omnia accidentia, materiæ radicali superuenientia, possunt remoueri, facturi uerum Elixir, quod metallum est plus quàm perfectum, necesse est, illud fieri ex proprio semine naturæ.

20 ¶ Elementa lapidis Philosophorum, naturā propinquam, conuertendi se in metallum, adepta sunt, quod elementis aliarū rerum minime conuenit.

21 ¶ Vitriolum commune, principium remotum est ab arte.

22 ¶ Principia artis, non sunt in rebus uegetabilibus, siue animatis, neque in his rebus, quæ ab his sumuntur, quia aliena sunt à natura metallorum.

Sulphur.

23 ¶ Sulphur, & argentum uiuum commune, non sunt principia naturæ, ergo nec artis principia erunt.
24 ¶ Sulphur solum non potest generare nec Metallum nec Elixir.
25 ¶ Qui ita nouerit præparare Sulphur, ut Metallis commisceri & uniri possit, maximum naturæ secretū tenebit, & uiam breuem perfectionis ingressus est.
26 ¶ Elixir fit duobus modis, ut per calcinationem & solutionem, & sine calce & distillatione.
27 ¶ Argentum uiuum, suis Sulphuribus coniunctum, & coagulari & fixum reddi potest.
28 ¶ Argentum uiuum cum solis herbis non redditur fixum.
29 ¶ Nostrum argentū uiuum, siue Mercurius noster, sal est, uirtutem habens ueræ calcis.
30 ¶ Mercurius, siue argentum uiuum metallorum, per calcinationem conuertitur in sal.
31 ¶ In corporibus metallicis sunt duæ sulphureitates.
32 ¶ Nostrum Arsenicum, sulphure & argento uiuo participat, quare Hermaphroditon appellant, attamen per se non potest metallum aut Elixir generare.
33 ¶ Tutia fumus albus est, nostri Iouis, propterea cupro colorem citrinum inducit.
34 ¶ Sulphur & argentum uiuum redduntur fixa, per conuersionem in terram, & sine hac conuersione.
35 ¶ Sulphur cum suo sale & aceto calcinatur & lauatur.
36 ¶ Noster Iuppiter & Saturnus sales sunt simul iuncta, ante distillationem.
37 ¶ Sulphur in præparatiōe plures supra sese pelliculas creat.
38 ¶ Sub Marchasitæ nomine Geber de lapide philosophorum loquitur.
39 ¶ Vasa putrefactionis, & præparationis sulphuris, similia sunt & eadem, hoc est, in fundo plana.
40 ¶ Artis principia inueniuntur in metallis.
41 ¶ Elixir, & lapis Philosophorum, uegetabiles & animales, & minerales sunt.

42 ¶ Necessarium est, ut inueniatur medicina metallica, quæ impfecta metalla transmutare possit in uerũ aurum & argentũ.
43 ¶ Metalla pfectissime transmutari possunt, unũ in alterũ.
44 ¶ Ars plerunq; uincit naturæ operationem.
45 ¶ In uno solo lapide, consistit totũ magisteriũ huius artis.
46 ¶ In generatione metallorum & Elixir, sulphur semini paterno simile est, Argentum uiuum uero fœmineo menstruo.
47 ¶ Lapis Philosophorum, habet in se omnem naturalem præparationem, & totum hoc, quod ad perfectionẽ requiritur.
48 ¶ Elixir, aurum potabile, quinta essentia, & semen, ex eadẽ materia fiunt.
49 ¶ Opinio quorundam: qui Elixir fieri uolebant ex auro communi.
50 ¶ Elixir ex auro communi fieri non potest, quia ipsius sulphur iam ad ultimum, permanentemq; tincturam peruenit, & ipsius tinctura hoc non excedit, quod sibi necessarium erat. Propterea aurum & completum & determinatum dicitur, neq; (ut maxime necessarium erat) debitê ad primam materiam reduci potest.
51 ¶ Humidum radicale, in cæteris metallis æque uirtuosum, incorruptum & incombustibile est, ut auri.
52 ¶ In lapide Philosophorum, aurum & argentum sunt in potentia & uirtute.
53 ¶ Per corpora perfecta Geber sulphuris præparati species intelligit.
54 ¶ Aurum Philosophorum, & aurum potabile, sulphur subtilissimum radicale sunt, quod anima dicitur.
55 ¶ Fumus albus, in suo uentre fumum rubrum portans, est uera quinta essentia.
56 ¶ Quinta essentia, actu nullam qualitatẽ habet elemẽtalẽ.
57 ¶ Aqua uitæ Philosophorũ, è lapide Philosophorũ descẽdit.
58 ¶ Sulphur, mediante igne, dulcorat aquam amaram.
59 ¶ Cœlum nostrum ornari debet Sole nostro & stellis.
60 ¶ Nostra quinta essentia, uarijs nominibus appellatur per

nicio-

niciosorum & ferocium animalium, ut ursi, leonis. & similium.

61 ¶ Aquæ coagulātes & figentes, duæ sulphuris sunt species, Veneris & Martis nomine designatæ.

62 ¶ Vitri nomine in ista arte sæpe sulphur intelligitur.

63 ¶ Differentia est inter coagulationem quintæ essentiæ, & fixum Elixir. Operantur enim diuersos effectus.

64 ¶ In medicina potabili pars animalis habetur.

65 ¶ In omni metallo singula Philosophorū metalla cōtinent.

66 ¶ In ista arte necesse est, occultum manifestari, & manifestum occultari.

67 ¶ Cum præcipitur, corpora in aquam esse resoluenda: intelliguntur species sulphuris.

68 ¶ Præter sulphur & argentum uiuum, non sunt alia Philosophorum metalla.

69 ¶ Ars imitatur naturam in multis rebus.

70 ¶ Sulphur rubrum, ut uinum, quando calcinatione nigrescit, nigrum nigro nigrius dicitur.

71 ¶ A colore nigro ad albedinem, multi & uarij colores apparent in sulphure.

72 ¶ Elixir primo fit nigrum, secundo dealbatur, postea colorem citrinum assumit, ultimo uero rubrum.

73 ¶ Elixir coagulatur in forma oui.

74 ¶ Nigredo durat quadraginta dies.

75 ¶ Veteres, sub uelo fabularum poeticarum, occultauerunt hanc artem.

76 ¶ Sub fabula Herculis & Anthei, occultauerunt præparationem sulphuris.

77 ¶ Dixerunt ueteres, Iouem sese conuertisse in pluuiam auream, hac fabula occultantes distillationē auri philosophici.

78 ¶ Per Argi oculos, in Pauonis caudam conuersos, significarunt nostrum sulphur, quod de colore in colorem mutatur.

79 ¶ Sub Orphei fabula, occultauerunt dulcedinem quintæ essentiæ, & auri potabilis.

80 ¶ Si Empedocli credimus, occultauerunt ueteres totam

huius

huius artis praxin, sub fabula Pirrhi & Deucalionis.

81 ¶ Sub fabula de Gorgone, qui omnes se conspicientes in lapides conuertebat, occultauerunt fixionem Elixir.

82 ¶ Distillationem occultantes dixerunt, Iouem conuersum in Aquilam, subuolasse cum Ganimede in cœlum.

83 ¶ Sub fabula Dedali & Icari, putrefactionem & distillationem occultauerunt.

84 ¶ Distillationem, auri Philosophorum, occultauerunt, dicentes, ramo aureo exciso, aliū statim subnasci similiter aureū.

85 ¶ Hanc distillationem occultauerunt etiam, dicendo: Iouem patris sui Saturni genitalia excidisse.

86 ¶ Aqua Mercurialis currus est Phaetontis.

87 ¶ Per Mineruam armatam, intellexerunt eam aquam distillatam, quæ partem habeat subtilissimi sulphuris, quod sulphur ferrum dicitur.

88 ¶ Per Vulcanū, q Mineruam sequitur, significatur sulphur, quod hanc aquam sequitur, & suum sal in putrefactione.

89 ¶ Per nubem spissam, cum qua Iupiter circumdedit Io, significatur pellicula in coagulatione Elixir apparens.

90 ¶ Pelliculæ nigræ, apparentes in calcinatione sulphuris, sunt uela nigra, cum quibus Theseus rediјt Athenas.

91 ¶ Sub nomine diluuiј & generationis animalium, descripserunt distillationem, & generationem sulphuris.

92 ¶ Per Martem significarunt nostrum sulphur, & per Iunonem elementum aeris, & interdum elementum terræ.

93 ¶ Per Latonam, in Delo insula compressam à Ioue, significauerunt nostrum cuprum, quod in bocciam positum, Solem & Lunam generat, præparationem sulphuris occultauerunt, dicentes: Vulcanum propter deformitatem deiectum in insulam Lemnon.

94 ¶ Atalantos, hoc est aqua nostra uelocissima, & leuissima, cum sulphuribus & coagulatur & firmatur.

95 ¶ Boli, quibus Theseus ora Minotauri inuiscauit, sunt sulphuris species In Labyrintho, hoc est, in nostro uase, siue boccia, aquam mercurialem inuiscantes.

96 ¶ Per Phœnicem, qui semper reuiuiscit, intellexerunt multiplicationem Elixir.
97 ¶ Sub nomine & fabula Demogorgonis, occultauerunt materiam & praxin huius artis.
98 ¶ Chaos ueterum, est noster Saturnus.
99 ¶ Elixir ex argento fieri non potest.
100 ¶ Elixir fit ex metallis imperfectis.
101 ¶ Metalla imperfecta, media mineralia sunt.
102 ¶ Opinio illorũ, qui Elixir ex plumbo cõmuni faciebãt.
103 ¶ Opinio quorundã, Elixir ex stagno faciẽdũ affirmãtes.
104 ¶ Elixir neq; ex stagno neq; ex plumbo communi fieri potest, cum sint immunda in radice.
105 ¶ Primus ordo præparationis est, secundus est fixionis, tertius uero multiplicationis Elixir.
106 ¶ Ex fecibus adustis extrahitur Mercurius noster, cum quo multiplicatio fit.
107 ¶ Cuprum, & ferrum commune, in eorum radice pura & munda sunt.
108 ¶ Elixir fieri non debet ex cupro communi.
109 ¶ Nostri cupri minera sal est, dictum Saturnus.
110 ¶ Opinio Elixir fieri non posse ex ferro communi.
111 ¶ Ex traditione Gebri, & omnium Philosophorum probatur amplius: Elixir fieri ex ferro communi.
112 ¶ Vas distillationis Mercurij, simile esse debet tabulæ planæ, aut paruæ concauitatis.
113 ¶ Elixir fit ex ferro communi, quod hoc plus sulphuris fixi habeat præ cæteris metallis, Et quòd sui spiritus uirtuosiores sunt, & quòd sua terrestreitas ab eo facile separetur, & facile ad materiam primam reducatur, & quòd ipsius ferri Mercurius præparatus, suum sulphur melius â combustione defendat, & quòd hoc incompletũ sit, & medium minerale, in quo extrema in uirtute continẽtur, & quòd minera sit auri philosophici.
114 ¶ Antiqui Philosophi per uaria ænigmata & similitudines significarunt, Elixir ex ferro componi,

115 ¶ Ferrum, hominem dixere ueteres, quòd habeat animã, corpus & ſpiritum.
116 ¶ Ferrum generatur in terra ſpecialiter per uirtutem ſtellæ polaris.
117 ¶ Lapis ille, qui uili precio uenditur, ferrum eſt, ſi cæteris metallis comparaueris.
118 ¶ Ferrum uegetabile dicitur.
119 ¶ Fit Elixir ex lapide uiliſſimo.
120 ¶ Lapis uiliſſimus Philoſophorum uegetabilis, animalis & mineralis eſt.
121 ¶ Elementorum ſeparatio.
122 ¶ Ferri ſpuma, quæ à fabris ferrarijs abijcitur, uiliſſimus lapis Philoſophorum eſt.
123 ¶ Humidum radicale, metallorum igne non aduritur.
124 ¶ Ex ſcriptis Gebri probatur, ſpiritus ex calce ferri, ſublimandos eſſe.
125 ¶ Calx ferri, ignis uehementia conuerſa in naturam Vitri coloris quaſi uiridis, aut cæleſtini obſcuri, ſiue Saphirini obſcuri, uirtuoſiſſimus Philoſophorum lapis eſt.
126 ¶ Vitrum hoc, humidum radicale ferri eſt, uarijs Philoſophorum ſententijs probatur, lapidem, Philoſophorum igne non aduri.
127 ¶ Ferrum à multa terreſtreitate mundificatur, cum in naturam uitri reducitur.
128 ¶ Veteres Philoſophi conuertebant uitrum in naturam metallicam.
129 ¶ Vitrum eſt maior lapis uilis, repertus & famoſus &c.

FINIS.

DIALOGVS PRIMVS, VERAM ET GENVINAM librorum Gebri sententiam explicans.

Demogorgon, Geber.

DEMO: Salue magni Machumetis sapientissime nepos.

GEBER. Saluum te aduenisse gaudeo, Sed quæ causa est tam longinqui itineris?

DEMO: Naturalis & innata cupiditas, indagandi & cognoscendi profundissima naturæ secreta, quæ diuina mente ex abditissimis naturæ arcanis eruta, per te docte quidem & ingeniose literis tradita sunt, Tanta uero sermonis obscuritate conscripta, ut etiā post grauissimos labores, & singularem studiorum assiduitatē, ad uerum sensum penetrare, & animi tui intentionem colligere haud possim. Quamuis multum temporis, ad uirilem usq; ætatem, bona ex parte in his rebus consumpserim, & in euoluendis tuis scriptis ferè 35 annos transegerim. Quare iam olim apud me constitutum erat, orbem terrarum mihi peragrandum, ut tandē obueniret uir sapiens, qui hanc diuinam, secretissimamq; naturalis Philosophiæ partem ita teneret, ut me facile tam profundæ cogitationis posset facere participem. Verū in hac mea peregrinatiōe infinitos artifices audiebam, temerario ausu affirmantes: se intentionem tuam & uerissimum sensum tuorū scriptorum ad unguem cognouisse, præter laborem tamē & graue dispendiū nihil penitus consecutos, omnē culpam in te reijcientes. Ego uero ex singulari amore erga te, quem semper colui reuerenter, & magnifeci, & famam & honorem tuum defendere non dubitaui, contra impudentissimorum detractatorum futiles

les ac inanes oblocutiones & morsus. Sciebam enim, te cæteris omnibus, qui hanc subtilissimam secretioris Philosophiæ partẽ aggressi sunt, cũ apud ueteres tum recentiores, ab omnibus ueræ Philosophiæ studiosis præferri. Inde captus summo desiderio, uisendi te, & coram de hisce rebus disserendi, meum iter ex Italia, huc in Persiam deflexi, maxime, ut apud te impetrarem, ut me in consortium & numerum tuorum discipulorum recipere non recusares. Tantum enim apud me discendi amor & studiũ præualuit, ut neq; itineris longinquitas, neq; tot pericula subeunda, absterrere me posse uiderentur, sed fortiter hæc contemnenda putarem.

GEBER. Petis sanê honesta, desideriumq́; tuum generosi animi certissimum indicium est. Quare non grauabor, te & in discipulorum & amicorum meorum numerum recipere. Feceris autem rem haud ingratam mihi, si eorum rationes, qui uanis oblocutiõibus meæ æstimationi detrahere student, indicaueris.

DEMO: Exorta est sæpe grauis uerborum concertatio inter nos, sceleratosq́; tuæ famæ & nominis detractores, qui te acerbe accusabant & uituperabant, ex scriptis tuis se delusos & deceptos, supplantatosq́; prædicantes, quod in hanc sententiam, in procemio libri, summæ perfectionis, scripseris: Per Deum, qui secundum hunc librum operatus fuerit, uerum finem huius artis se adinuenisse lætabitur: His uerbis fidentes, maxime adducti sunt, ut neq; labori, sumptui, aut tempori parcerẽt, omnia ut aiunt, ex libri tui instituto operantes, tamen nihil unquam consecutos, præter grauissimam rerum suarum iacturam, & temporis & laboris dispendium. Et quod grauius ferunt, nominis & famæ iacturam fecisse, omnibus ludibrio esse, cum digito, ut in prouerbio est, subnotari, ut minime tuto aut tranquille inter cæteros homines conuersari possint aut audeant. Hac ratione execrantur, maledicunt, uituperant, & contumeliosis conuitijs spargendis nullum finem faciunt, falsarium, impostorem, ac hominem uersutum, fallacemq́; te clamitantes, Cui id unum semper cordi fuerit, ut quàmplurimos faceret cum ratione insanos.

GE.

GEBER. Quis, obsecro, adeo diuinus & sapiens inter homines uixit unquam, qui sceleratos & malignos non aliqua ex parte offenderit?
DEMO: Quid autem dicis, de multis sapientissimis, & uitæ quasi inculpatæ, qui in eodem errore uersantur?
GEBER. Scripsimus lib. primo, cap. 7. summæ nostræ, Hanc artem in diuina potentia Dei, qui eam subtrahit aut largitur, cui uult, seruari, qui est gloriosus & sublimis, & omni iusticia & bonitate repletus. Adhæc adiecimus quoque in calce, huius libri, hanc artē nos eo artificio tradidisse, ut à nullo intelligi possit, nisi cui diuinitus datum sit, aut à nobis, qui eam tradidimus, in hac edoctus.
DEMO: Quid opus erat, ea scribere aut publicare, quæ à nemine intelligerentur?
GEBER. In fine, quarti libri, aperte ostendi, me hanc artem tradidisse sermone claro & aperto prudentibus, & huius doctrinæ filijs, ut diligentes artifices eam facile comprehendere & intelligere queant. Ignorantes uero admonui, ut eam fugerent, tanquam ipsis noxiam, inimicam & maxime aduersariam, quæ facile ad extremam paupertatem summamque miseriam perducat. Si tam fideli ac paternæ admonitioni non credunt, uel eam nihili faciunt, inique nos accusant, cum omnis error illorū ignorantiæ, & præsumptioni potius imputandus sit. Ergo si ad inopiam & miseriam isti redacti sunt, nostra culpa factum, minime putato. Nam lib. primo, cap. 5. disertis uerbis ostendimus, uili precio (si artis principia cognouerint, & ea, quæ tradidimus, recte intellexerint) ad perfectionem magisterij peruenire posse. Quid hoc aliud est, quàm fideliter commonefacere, ut pecuniā suam custodirent, & non præsumptuosi uane dilapidarent? Vt uero ea, quæ tradidimus, recte intelligant, necesse est, sermonem huius doctrinæ, nō ex nuda litera, sed altiori indagatione considerare, & ad medullam sensus allegorici penetrare, mentemque & intentionem nostram, hinc inde dispersam, & data opera improbis obscuratam, & uelatam, magna industria colligere, ut

tandem ad ueram cognitionem principiorum naturæ & artis perueniant.

DEMO: Si tua scripta recte intelligo, naturæ principia, huius artis quoque principia sunt. Scribis enim cap. 9. quarti lib. te post determinationem principiorum naturalium, etiam de principijs huius artis uerba facturũ, & particulatim loquendo, de naturalibus metallorum principijs. Cap. 12. lib. primi, dicis, principia naturalia, in opere naturæ spiritus esse fœtentes, & uiuam aquam, quam etiam siccam aquam nominari concedis. Hæc eadem uerba repetuntur ultimo cap. lib. inuestigationis magisterij, quo loco concludis, lapidem nostrum esse spiritus fœtentes, & aquam uiuam, quam etiam aquam siccam recte dixerimus. Ergo quum principia naturalia metallorum, etiam artis principia sint, neminem puto ambigere, ex recta cognitione principiorum naturalium, etiam artis principia posse inueniri. Quare rogo, ut certo ordine mihi naturalia principia demonstrare uelis, ut huius magisterij principia, mihi quoque fiant manifesta.

GEBER. Et hoc requirit maxime doctrinæ ordo, Propterea scripsimus in procemio, primi libri, eos, qui principia naturalia in seipsis ignorauerint, multum remotos esse ab arte nostra, cum ueram radicem non habeant, supra quam intẽtionem suam fundare possint. Et eodem libro, cap. 3, scripsimus, eum, qui non habuerit ingenium naturale, & animum, ingeniose & subtiliter perscrutantem principia naturalia, & naturæ fundamenta, & artificia, quæ naturam assequi possint, in suæ actionis proprietatibus, non inuenturum huius preciosissimæ artis & magisterij ueram radicem. Diligenter igitur considerandũ, principiorum naturalium metallorum, tres esse differentias. Sunt enim, quædam remotissima, alia remota, & media mineralia, & tertia differentia immediatorum.

DEMO: Distincte hanc triplicem principiorum differentiam explica, ut omnem naturæ ordinem, procreandis siue generandis metallis exquisite comprehendam, & naturam artifi-

cio

cio aliqua in parte imitari possim.

GEBER. Tametsi remotissima metallorum principia & radices (secundum operationem Hermetis) quatuor elementa creduntur, attamen cum denominatio ex prædominante fiat, minime dubitandum est, terram, aquæ commixtam, uerum principium & fundamentum esse omnium mineralium, idem affirmante Aristotele 4. Metheororum, qui tradidit, Metalla, quæ liquescunt aut funduntur igne, originem habere ex terra & aqua, quod 3. Metheo. libro quoq; confirmat: In hac sententia sequuntur Aristotelem, Auicenna, Albertus & S. Thomas, in libris mineralium & Metheororum.

DEMO. Admodum desidero intelligere iam & cognoscere, quo pacto terra aquæ commixta, in metallum transmutari aut conuerti possit.

GEBER. Sol & omnes stellæ cũ fixæ tum erraticæ, lumine à Sole mutuato, terram assidue percalefaciunt, supra, infra, interius & exterius, circulari ipsorum motu, radiorum reuerberatione & subtilitate, præpotenteq; ui penetrandi. Quum uero omnis res combusta siue excocta facile corrumpatur & transmutetur, & corruptio unius, alterius generatio sit, necesse est, terram, aquæ commixtam, & longo tempore sic exustam & inde transmutatam, tandem conuerti in aliam naturam terream. Ita uidemus, ligna & lapides, fortiter exusta, in cinerem & calcem conuerti.

DEMO: Terra, sic exusta, in quam naturam terream transmutatur?

GEBER. Conuertitur in terræ speciem, aliquid substantiæ salis aut aluminis in se habens. Id enim experientia docemur, Percipimus enim cineres, calcem, sudorem, urinam, & maris aquam, Sole excoctam, salsedinem in se continere. Propterea diximus in principio testamenti, ex omni re adusta posse fieri sal.

DEMO: Quo nomine appellatur uulgo istud tuum sal, in hac terra, sic exusta, occultatum?

GEBER.

GEBER. Vitriolum uulgo dicitur.
DEMO: Oho, generantur igitur metalla ex uitriolo?
GEBER. Ita sane, ex uitriolo & sulphure omnium metallorũ fit generatio.
DEMO: Quomodo approbas hoc, ut tibi fidem habeam?
GEBER. Certum est, omnem rem in id resolui, ex quo composita est. Quare si metalla in ipsorum priorem materiam resoluere nosti, haud dubie reducentur in uitriolũ, quod etiam aquã siccam uocari diximus. Propterea in lib. inuestigationis, cap. de uitriolo, certo affirmauimus, à diuersis metallis, diuersas uitrioli species separari posse, nobis maxime usui futuras, & in operatione huius artis summe necessarias. Illud idem confirmauimus lib. 3. cap. 7.
DEMO. Mihi uidetur (ut ingenue fatear, quod sentio) in tuis uerbis haud paruam esse contradictionem.
GEBER. Quam mihi contradictionem narras?
DEMO: Multis locis tradidisti, & scriptis tuis affirmasti, sulphur & argentum uiuum omnium metallorũ uera esse naturalia principia, quod nunc uitriolo tribuis, hoc facit me non parum suspiciosum.
GEBER. Argentum uiuum & sulphur, non esse metallorum prima principia, sufficienter probauimus, cap. 12. lib. 1. Eum locum si recte intelligis, cognosces, me manifeste tradidisse, hæc in sua natura minime uera principia metallorum, sed aliud quiddam, quod sequitur ex alteratione substantiæ, eorum in radice naturali ad substantiam terream.
DEMO: Obscurus est hic sermo: non intelligo.
GEBER. Meministi haud dubie, me dixisse iam, terram, aquæ commixtam, radicem esse, & fundamentum omnium metallorum?
DEMO: Memini.
GEBER. Hæc autem eorum alteratio, in substantiam terream, minime fit in ipsa essentia, aut substantia sulphuris, aut argenti uiui communis, Sed in ipsorum radice, scilicet, in terra.
aquæ

aquæ commixta, per calorem mineralem & cœlestem decocta & transmutata, ut satis aperte ostendimus.

DEMO: Nunc, si libet, etiam de medijs mineralibus, & principijs remotis pauca refer.

GEBER. Medium minerale, ex quo omnia metalla & argentum uiuum, & Marchasita & Antimonium generantur, est illud ipsum uitriolum, quod in terra, aquæ commixta, siue decocta & exusta, occultatum esse diximus. Et cum metalla reduci debent in ipsorum materiam primam, hoc est: Quanto propius ad naturam metallicam accedere possunt, ad naturam uitrioli & sulphuris reducenda sunt.

DEMO. Quare ex isto uitriolo metalla magis generantur, quàm ex alio sulphure aut alumine?

GEBER. Quia magis sulphureum est, & ad metalli naturam propius accedit. Ex cœlesti influxu, ipsius uirtus quoq; habilior & promptior est, ut conuertatur in metallum, consentiente & promouente loco minerali: sulphure & calore sufficiente.

DEMO: Quem mihi locum mineralem narras?

GEBER. Saxum, in quo uirtus mineralis indurandi & fixandi continetur.

DEMO: Quæ est hæc uirtus mineralis?

GEBER. Virtus hæc cœlestis est, potestatem habens procreandi metalla, occultata in certo sulphure loto, & sicut argentum lucido.

DEMO: Nullum sulphur, quod lotum & lucidum sit, ego noui.

GEBER. Animaduertisti ne aliquando, arenæ & saxis, quæ ex terra eruuntur, quasdã lucentes squamulas intermixtas esse, argento similes?

DEMO. Animaduerti sæpius, sed credebam, substantiam esse argenti.

GEBER. Erras: Sulphur est natura lotum, decoctumq;, & pro parte fixum, habens in se naturam, splendorem & fusionem metallicam, sine hoc metalla generari nullo modo queunt. Vbi-

 cunq;

cunctque uero in copia abundauerit, ibi generantur metalla, idem testante Alberto de Metheo:

DEMO: Nascitur igitur uitriolum inter saxa?

GEBER: Minime, sed in terra.

DEMO: Quomodo intrabit igitur saxa, ut ibidẽ inueniat dictum sulphur lotum?

GEBER. Montes metalliferi, in profundo non sunt petrosi, quemadmodum in superficie. Quare metallici cum fodiendo terram & alumen inueniunt, scilicet uitriolum, non descendunt altius, sed eas mineras, siue metalli uenas relinquunt. Sciunt em̃, ibi metalla deficere. Idem asserit Plinius lib. 33. Accidit tamẽ, ut aliquando haud longe ab eiusmodi uenis, siue mineris deficientibus, aliæ, quæ metallum habeant, reperiantur.

Cum uero ex naturæ operationibus (quemadmodũ lib. 2. cap. 15. aperte monstrauimus) sufficienter probare possimus, solummodo eas res, quæ naturam salis & aluminis habẽt, & similium: solubiles esse, Manifestum erit, etiam nostrum hoc uitriolum, per caloris subterranei uirtutem solui posse, quod solutum duplicem fumum exalat (ut lib. 1. cap. 12. dixi.) Quia calor commixtibilis est, & fortissime unit, ligat & compingit in simul subtile terreum, & humidum aqueum inuicem digesta. Calor uero cœlestis, pro sua natura humidum aqueum subtile attrahendo, subtilis terrei etiam aliquid abducit. Quod Aristoteles lib. 5. Metheororum his uerbis affirmauit, cum dicit: quòd uapor humidus includẽs, & uapor siccus inclusus, simul sursum eleuãtur. Id enim accidit, ut Galenus & Auicenna affirmant, per calorem eleuantem unum atque alterum uaporem, Quia semper commixtibilis est, & motum causat unius essentiæ in essentiam alterius. Isti duo fumi siue uapores à Philosophis sulphur & argentum uiuum nuncupantur. Cum uapor terreus, subtilis, unctuosus, & aliquantulũ digestus, sit materia essentialis sulphuris, quãuis nos eum Arsenici nomine appellauerimus. Humidum uero aqueum uiscosum, & terreo subtili commixtũ, materia proxima fit argenti uiui, hoc affirmante Alberto lib 3. de mineralibus, cap. 4.

DEMO: Confluunt igitur in metallorum generatione duæ sulphuris species, scilicet sulphur ex uitriolo resolutum, & illud, quod sulphur lotum dicis, inuentum in saxis & loco minerali?
GEBER. Cap. 12. lib. 1. ad calcem diximus: naturalia metallorum principia tria esse, sulphur, arsenicum & argentum uiuum. De his duabus sulphuris speciebus locutus est Auicenna, in lib. de mineralibus atramenti nomine, dicens, Atramenta composita esse ex sale, sulphure & petra, &c. Quemadmodum uero uitriolo communi pannum tingitur, ita similitudine quadã hæ duæ sulphuris species, lumen & tinctura sunt metallorum. Quare nihil erraueris, modo uitriola, siue atramenta nuncupaueris. Hæc causa est, quod supra diximus, ex metallis imperfectis, diuersas uitrioli species extrahi posse, nobis quidem cum utiles tum necessarias. Sulphur, quod in petra generatur, ex sulphure & petra compositum est, sed istud, quod ex uitriolo resoluitur, compositum est ex sale & sulphure, & in isto latet uirtus mineralis, quorundam corporum liquabilium, quæ ex eiusmodi sulphure generantur. Sulphur autem in petra generatum nõ soluitur, quia naturam salis non habet. Sed salsedo cum ipso sulphure soluitur simul, quæ inclusa est in profundo ipsius salis, & postea per decoctionem coagulatur. Hæ uero sulphuris metallici species, iam receperunt uirtutem mineralem, generandi metalla, in quibusdam corporibus metallicis, specialiter uero in uno, in quo compræhenderunt uirtutem ferream, & uirtutẽ æream, quamuis interdum etiam auri & argenti naturam acquirant, & aliquando aurum aut argentum dicuntur. Quod uero in petra natum est, in suo metallo repperit uirtutem ferream, & ante lotionem rubrum est, siue croceum, ferri proprietatem habens, & ferrum dicitur. Illud uero in uitriolo aut sale potius inclusum, ante præparationem uiride est, ut uitriolum commune, Et in metallo acquisiuit uirtutem æream, & æris proprietatem, quare æs appellatur, & Venus & uiride æris. Hæ duæ sulphuris species, artificio ex metallis extrahi possunt. Cum uero istud sulphur, ferrum dictum, in præparatione, ut argentum,

 dealbe-

dealbetur, & omni unctuositate adustiua priuetur, propterea Auicenna hoc aptissimum putauit, quod conuertatur in suum argentum uiuum. Cum uero uiride sulphur per præparationẽ purum & clarum reddatur cum rubedine, & in ipso sit uirtus ignea, non adurens, hoc putauit aptissimum Chymistis faciendo auro, & aurum appellatur.

DEMO: Audire gestio, quonam pacto duplex hic uapor & lapides & petras penetrare possit?

GEBER. Hæ duæ uaporosæ exhalationes, calore cœlesti attractæ, cum locum terrestrem, siue apertum inuenerint, unde exalant fuscum, attrahuntur in aerem, & ibi conuertuntur in cometas aut stellas cadentes, & circulos apparentes circa Solem & Lunam, aut in arcum cœlestem, aut in uentos, tonitrua, fulgura, nubes, nebulas, grandinem, niues, pruinam, rubiginem & huiusmodi in aere apparentia, ut Aristoteles in Metheo: tradidit, & omnes cæteri Philosophi contestati sunt. Si autem locus fuerit angustus, & constrictus adeo, ut neq; calori naturali aut duplici fumo ullus pateat exitus, tunc hæ duæ uaporosæ exhalationes, siue duplex fumus incrassescere & multiplicari incipiunt, inq; loco minerali dispergumtur, per rimulas ubiq; exitum quærentes, ut Albertus tradidit in lib. Mine: Isti uapores, sic inclusi, in locis petrosis media mineralia dicuntur, siue materia remota metallorum, ut S. Thomas tradidit in fine 3. lib. Metheororũ.

DEMO: Restat nunc, ut etiam de immediatis principijs, tuam sententiam mihi aperias, quomodo hi duo uapores, in petram penetrantes, in metallum conuertantur?

GEBER. Cum isti uapores, saxum penetrando, sulphur lotum non inuenerint, maculatur saxum diuersis coloribus, & nullum ibi generatur metallum. Si autem hic fumus, siue uapor, in aliquam partem saxi ceciderit, altiusq; non poterit descendere in locum alium, firmatur ibi, & facit puteum aquæ, qui nunquã exsiccabitur. Si uero hic uapor, siue fumus cadat in terram rubram, conuertitur ibi in argentum uiuum commune. Sic autẽ saxa penetrando, si sulphur lotum inueniat, quasi fixum ipsum

dissoluit,

dissoluit, & hoc illi permiscet. Propterea dixi lib. 1. cap. 12. aquam, quæ per terræ meatus fluit, inuenire substantiam dissolubilem substantiæ terreæ, scilicet sulphur lotum, quod terræ pinguedo est, ipsumq́; dissoluit, & se uniformiter illi coniungit, ut ex ambobus fiat una substantia naturalis, hæc commixta per successiuam decoctionem in minera inspissatur & induratur, & fit metallum. Si autem contingat interdum, me aliorum opiniones reprehendere, repræhendo eas simplici litera. Sæpe enim id præposuimus, quod postponi debebat.

DEMO: Si omnia metalla ex sulphure & uitriolo generantur, per longam decoctionem transmutata in aliam substantiā sulphuris & argenti uiui, Vnde ergo tam diuersa eorum uarietas?

GEBER. Ex diuersitate loci mineralis, & accidentium, quæ primæ materiæ minerali superueniunt, & adhuc ex diuersitate sulphuris loti & calore diuerso, qui uarijs modis digerit materiam metallicam.

DEMO: Possunt ne accidentiæ hæc superueniētia remoueri?

GEBER. Omnia accidentia primæ materiæ metallicæ superuenientia, artificio separari possunt, ut manifeste ostendi in procemio libri inuestigationis, cap. de præparatione aceti acerrimi, & in fine prædicti libri. Dico præterea, etiam partes indigestas posse digeri.

DEMO: Hæc quantum ad declarationem principiorū naturalium, mihi sufficiunt. Nunc de principijs artis agendum, quomodo naturæ principia, etiam artis principia sint, & quo pacto ars naturam imitari possit?

GEBER. Lib. 1. cap. 5 dixi, oportere artificem cognoscere principia huius artis, & radices principales, quæ ex substantia operis pars sunt. Qui enim principia non nouit, finem non assequetur. Ergo scias, eas transmutationes & generationes, quas natura facit mediante semine aliquo, hanc eandem & artificio interueniente aliquo semine fieri posse. Quod S. Thomas quoq; affirmat in 3. lib. metheo: dicendo Alchimistas per iam

dicta naturalia principia, hoc est, per sulphur & argentũ uiuũ, ueram metallorum generationem posse facere. Cum igitur natura habeat suum proprium naturale semen prædictum, in metallorum generatione naturæ apte & prope accedentis, ut in metalli naturam conuertatur, necesse erit ad præparationem Elixir, quod metallum est, cætera omnia in perfectione superans, hoc fieri mediãte aliquo semine naturali proprio, sine quo solus Deus, naturæ creator, aliquid generare potest, ut ex lapide panem, ex costa uiri mulierem.

DEMO: Omnium Philosophorum opinio est, quatuor elementa omnium rerum mixtarum esse principia. Ad hanc opinionem tu quoq; accedis lib. 1. cap. 6. dicendo diuersam præparationem metallorum, causam esse diuersitatis specierum. Ergo in omni re elementata & artis & naturæ principia sunt, & ex omni re accipi possunt:

GEBER. Si me recte capis, dico elementa, lapidis Philosophorum, non esse remotissima elementa, nec eadem cũ elementis cæterarum rerum. Sunt enim hæc elementa, lapidis Philosophorũ, alterata & transmutata à sua prima natura, & naturã & proprietatẽ acceperũt propinquã, ut iam in metallum transmutari possint, quod cæterarũ rerum elementis minime conuenit.

DEMO: Accipiam igitur uitriolum cõmune, quod naturale semen est metallorum, & p distillationem extraham duplicem illum fumum, quem temperato igne conuertam in substantiam sulphuris & argenti uiui, & hoc pacto imitabor naturam.

GEBER. Vitriolum hoc, principium est, ab arte remotum. Scripsi autem lib. 1. cap. 8. nos non posse naturam imitari in suis principijs. & lib. 3. cap. 2. in fine ostendi, naturam in sulphure, arsenico & mercurio minime imitabilem, hoc est, nos ea minime fugere, aut etiam dissimulare, quæ per naturam generantur, neq; eo modo ad perfectionem perducere posse. Cum enim hi fumi subtilissimi sint à natura, calore temperato inducuntur ad perfectionem in mille annis. Nos autem uehementi calore cupientes tempus adeò longum abbreuiare, omnia resoluuntur in fumum.

DEMO:

DEMO: Dubium me reddis, & plane incertum.
GEBER. Quamobrem?
DEMO: Prius admonuisti, ut ad compositionem Elixir acciperemus semen naturæ. Nunc uero negas, uitriolum accipiendum esse, cum tamen naturæ semen sit. Quare si fortè aliud semen aut uitriolum fuerit propinquius arti, per quod artificio naturã imitari possimus in cõpositione, id nobis Elixir ostende.
GEBER. Sine dubio aliud est.
DEMO: Vbi inueniam hoc?
GEBER. Vbi à natura positum est.
DEMO: Hoc sciebam. Sed quo collocauit ipsum natura? inueniam forte in re uegetabili?
GEBER. Cap. 11. lib. primi, dixi: inter diuersas opiniones eorum, qui artem esse supponunt, quosdam affirmasse, in omnibus rebus uegetabilibus hanc artem inueniri & possibilem esse, ipsis uero nequaquam. Quare citius labore deficient, quam ut possibile sit, opus perficere.
DEMO: Ergo inueniuntur in re animata?
GEBER. Arnoldus in lib. perfecti magisterij, de rebus uegetabilibus & animatis differens, inquit: Istæ res cum sint totaliter & omnino remotæ à natura metallorum, impossibile est, ex his posse generari metalla. Philosophi autem hanc artem in re aliqua uegetabili & animata, aut eorum, quæ ab his sumuntur, proponentes locuti sunt per rerũ similitudines. Cũ enim hęc naturæ principia nõ sunt, nequaquã artis erunt principia, Hic error plures decepit. Elixir enim cum sit naturæ metallicæ, sine dubio ex metalli semine procreatur. Præterea cũ maxime requiratur, ut metallis adunetur, necesse est, ut metallis in substantia simile sit, cum tantummodo res sibi similes, firmiter adunentur, & fortiter coniungantur.
DEMO: Accipiam igitur sulphur & argentum uiuum, à natura generata?
GEBER. Supra monui, hæc non esse principia naturæ, Quare nec artis principia erunt, Et quod maius est, artificium hæc
non

non poterit ullo modo fixa reddere, ut in unam substantiam auri uel argenti adunentur, cum ad hoc requiratur maxime certa & infallibilis mensura, & debita inspissantis proportio, caloris'q; exquisita æquatio, quæ omnia nobis ignota sunt, ut primo lib. cap. 8. manifeste ostendimus.

DEMO: Accipiam igitur sulphur solum, cum lib. 1. cap. 13. aperte dicas, eum qui nouerit in præparatione commiscere & amicare hoc corporibus, hunc maximum naturæ secretum tenere, ipsum'q; iam uiam ingressum aliquam perfectionis, cum multæ sint uiæ, quæ tamen omnes ad eandem intentionẽ deducant. Eodem loco Deum testaris, hoc illuminari omnia: corpus, & lumen, & tincturam esse. Præterea eodem lib. de radicibus, de ista aqua rubea uerba faciens exclamas, hanc lucernas accendere & illuminare domos (hoc est corpora metallica) & maximas opes dare.

GEBER. Quamuis nostrum sulphur, principale semen sit, & principium metallorum, & Elixir, nihilominus quemadmodum pater mediante suo semine, non generat liberos in seipso, sed in altero, scilicet in sanguine menstruo. Sic etiam nostrum sulphur non generat neq; metallum neq; Elixir in seipso, sed in suo argento uiuo, seu in alio metallo. Notabis igitur, Elixir duobus modis fieri posse, scilicet, distillatione, solutione & coagulatione materiæ, Et absq; distillatione, solutione & coagulatiõe, idem affirmante S. Thoma in fine 3. lib. metheo: Quantum uero ad secundum modum pertinere uidetur, dico eum artificẽ, qui sulphur ita præparare nouerit, ut possit penetrare corpora, & illis coniungi, tenere iam maximum naturæ secretum, & uiam perfectionis ingressum. Præterea in quodam cap. accurtatorio dixi, hoc opus abbreuiatum perfici 20. diebus, & in hoc opere duos lapides fore necessarios (hoc est duo metalla, unum ex quo extrahatur sulphur, quasi fixum & alteratum, cui per fusionem commisceatur dictum sulphur præparatum. Dicendo autem hoc opus persolui, uiginti dierum spacio, intelligendum post præparationem sulphuris, quæ ad tres menses protrahitur,

opus

opus incipiendum esse. Propterea in iam dicto capite accurta-
torio, omnē efficaciam huius operis in purgatione lapidis à sua
unctuositate & spurcitate collocauimus. Signum uero quomo
do deprædendas sulphur, iam ferè præparatum, loco iam cita-
to admonuimus, dicendo: Cum uideris oleum ferri supra aquā,
tanto candore splendescens, ut oculos perstringat, tunc ipsum
congregabis. Hoc enim quod ita collectum fuerit, omne opus
facit & per se coagulabitur. Memini huius sulphuris in libro
testamenti sub Martis nomine, dicendo: si hunc noueris perdu-
cere ad albedinem & mollitiem argenti, firmabitur & figetur in
omni iudicio siue examine, & cum leuiter & sine adiutorio ali-
cuius rei Mars funditur, habes desideraturus. De isto Marte
uerba faciens lib. primo, cap. ultimo, dixi: Cum funditur sine
medicina, quæ eius naturam maturare possit (hoc est, cum per
se funditur sine argento uiuo) Soli & Lunæ coniungitur, neq;
facile aut citra industriam ab his separatur. Si tamen per uehe
mentiam ignis separetur forte, fit hoc, quod ultima fixione non
sit adhuc fixus. Si uero ipsi coniungatur uiginti dierum spacio,
redditur fixus cum ipsis, & inde nullo artificio separari poterit,
nisi natura fixionis mutata, imperfectam autem fixionem per
calcinationē & præparationem acquisiuit. Natura uero ipsius
fixionis mutatur per solutionem, in aqua mercuriali, quum Eli-
xir nouem mensibus compleatur. Cum uero non alteratus ipsis
coniungitur (hoc est, cum in principio Soli aut Lunæ coniun-
gitur) neq; decoctum, transmutatumue in natura sua, neq; colo
rem mutat, neq; tingit metallum sibi coniunctum, sed in quanti
tate auget. Præterea lib. 3. cap. 1. dixi, causam perfectionis
corporum siue argenti uiui, substantiam esse sulphuris & arse-
nici, quia propter terrestreitatem & bonam substantiam non
impediuntur ab ingressu in corpora, quæ perfecta fit fusione bo
na, & per ipsorum subtilitatem non remouetur impressio, facile
per fugam. Igitur ipsorum substantia mediocris, causa non est
perfectionis corporum, siue argenti uiui, nisi reddantur magis
fixa, Nam quantumuis impressio in ipsa corpora, non facile

 remo-

remoueatur, tamẽ nisi ultima fixione figatur, perpetuo non permanebunt firmiter stabilitata. De isto sulphure & arsenico locutus sum sub nomine Martis & Veneris, cap. 8, tertij lib. dicẽs: fixionem ipsorum substantiam proximam esse firmæ fixioni, tamen non firmam neq; perpetuam esse. De huius sulphuris præparatione, alio loco agemus copiosius.

DEMO: Si recte memini, reprobasti eorum operationẽ, lib. 1. cap. 10. qui spiritus in corporibus figebant.

GEBER. Dixi, hoc tentatũ à quibusdam, sine præparatione spirituum, & tandem desperasse in opere. Idem monui in principio cap. supradicti.

DEMO: Intelligo, me non satis capacem, ut hæc compræhendam. Quare dimittam sulphur, & accipiam argentum uiuum, tanquam substantiam omnium metallorũ, ex quo omnia metalla, mediante uirtute sulphuris procreantur. Cum enim in seipso suum sulphur habeat, cum quo coaguletur, sufficit ad compositionem Elixir, dicente Hermete, omnia in mercurio inueniri, quæ à sapientibus requirantur, uidelicet, corpus, anima, spiritus & tinctura. Idem affirmauimus in lib. 4. cap. 10. dicendo: medicinam, argentũ uiuum coagulans, in ipso mercurio esse. Sufficit ergo solus Mercurius ad compositionem Elixir, ut diximus: Cum nulla res in natura adeo mercurio cõueniat, ut illa, quæ in ipso mercurio continetur. Scribis etiam lib. 2. cap. 16. argentum uiuum suas partes sulphuris habere in se, natura sibi coniunctas & unitas. Præterea appellas eum optimum & perfectum artificem, qui ex solo argẽto uiuo nouerit facere Elixir, cum in hoc natura ab arte superetur.

GEBER. Lib. 1. cap. 16. scripsimus: mercuriũ à quibusdam igne temperato coniunctum. Cum uero putarent, ipsum iam coagulatum, inuenerunt eum crudum & currentẽ, ut prius hac ratione stupefacti, dixerunt artem esse uanam, & minime ueram.

DEMO: Cupio audire causam erroris.

GEBER. Cum argẽtum uiuum, duplex ille fumus sit, siue

uapor

uapor exhalans, quem natura neq; coagulare neq; fixum reddere potuit, cum nõ haberet sulphur illud lotum non adurens, quod ipsius mercurij propria medicina coagulatũ est & fixio, multo minus artificio reddetur fixus per se, absq; illo, uel simili sulphure & medicina. Eadem est sentẽtia Alberti lib. 4. methe: tractatu 3. cap. 2. qui argentum uiuum in operibus Alchemiæ desiccari dicit per multam adustionem & commixtionem cum sulphure, non penitus colorem, quod in operatione Elixir intelligendum.

DEMO: Quid de illis sentiendum, qui mercurium rectis herbis nouerunt reddere fixum?

GEBER. Istis responsum uolo, quod lib. 2. cap. 17. dixi: scilicet, medicinam, quæ mercurium coagulare possit, & in profundo ipsi commisceri, sumendum esse ex rebus, ipsi conuenientibus. Hæc sunt omnia corpora, scilicet, sulphur & arsenicum. Hæc enim corpora & spiritus Philosophorum dicuntur. Et paulo inferius dixi, ex quacunq; re ipsius medicina sumatur, eã debere subtilissimæ substantiæ esse, & purissimæ, quæ mercurio facile adhæreseat, facilis liquefactionis, ut aqua fixa in pugna ignis. Hoc enim coagulabit ipsum, ut conuertat in naturam solarem uel lunarem. Compræhendis igitur ex supradictis rationibus, nostrum argentum uiuum, non esse argẽtum uiuum, sed sal in similitudine ueræ calcis communis, quia argẽtum uiuum, siue mercurius metallorum per calcinationem & reductionem conuertitur in sal, ut manifeste apparet per totum librum testamenti. Hoc uero sal commune, proprietates nostri mercurij habet, quas multis in locis tribuimus communi mercurio, siue argento uiuo communi, scilicet, ut habeat multum uiscositatis, siccitatis plurimum, & terrestreitatem fœtentẽ, ut sit aqua sicca, & alia plura, quæ suo loco longius prosequemur. De isto nostro mercurio locutus sum lib. 2. cap. 16. dicens: ipsum habere suas partes sulphuris, sibi naturaliter cõmixtas plus uel minus, quæ artificio ab ipso remoueri possint. Præterea dixi lib. 3. cap. 7. in corporibus metallicis duas esse sulphureitates, quarũ una

in profunditate mercurio est inclusa, à principio suæ commixtionis, altera uero accidentalis est, siue superueniens. Habet autem bonam quantitatem superuenientis siue accidentalis sulphureitatis, & hæc quasi fixa est, & diligenti labore haud facile tamen ab ipso remoueri potest, Eius uero, quæ in ipsius profunditate inclusa est, paruam habet quantitatem, & hoc remoueri non potest, nisi prius per distillationem corrupta prima substantia argenti uiui. Istis duabus sulphureitatibus, coagulatur & fixus redditur mercurius, iam præparatus. Propterea dicimus: Elixir ex solo mercurio fieri posse, hoc est, suis sulphuribus commixtum. Hæc autem intelliguntur quoq; de multiplicatione Elixir, quæ solo mercurio fit.

DEMO: Si Elixir ex solo mercurio fieri potest, propterea quòd suum sulphur in se habeat, ego eadem ratione ex solo arsenico, quod ex sulphure & mercurio compositum est, ipsum parabo, Alberto dicente lib. 4. mineralium cap. 1. Nos obseruare debere, certum calidum siccum, frigido humido in eadem complexione coniunctum esse, quæ Hermophrodita dicitur, ut uidere licet in plantis, quæ in omni parte imprægnatæ sunt. Loquitur autem de nostro sulphure, quòd naturã Hermophroditæ habet, & ex duobus nominibus compositum est, mercurij filium significans cum Venere. Est enim hoc sulphur arsenicũ dictum, ex mercurio & sulphure Veneris & æris nomine appellato compositum. Poterit ergo ex seipso generare Elixir.

GEBER. Generatim loquendo de Hermophroditis, dico: nec ipsos per se generare posse absq; semine aut materia extrinseca. Sunt etiam, qui dicunt: Deum, in principio Adam & masculum & fœminam creasse. Cum uero in seipso non posset generare, ab eo fœminam separatam, postea uero per coniunctionem generasse. Plato simile quidpiam fabulatur de Androgone, qui dependebat à Luna, partem habens Solis & terræ, hoc est, dependebat à nostro sale, Saturnus dicto: & à Luna, quæ ante distillationem participabat cum Sole & terra. Simile euenit nostro arsenico: Hoc enim quantumcunq; participet de natu-

ra

ra sulphuris & mercurij, nihilominus cum subtilia & tenera sint & ualde debilia, non sufficiunt generationi metallorum aut Elixir sine adiutorio alterius sulphuris & mercurij, ab hoc diuersi & separati. Propterea scripsi lib. 7. cap. 14. Arsenicum, materiam esse subtilem, cum oleum sit, de quo locutus sum lib. 2. cap. 12. & corpus debile sit, cuius mentionem feci cap. 11. prædicti libri. In secunda causa, siue ratione descensionis sulphuri simile est, cum sit subtilissima & maxime fixa pars sulphuris. In hoc tamen à sulphure differt, maximeq; diuersum est, quod arsenicum sit facilis tinctura cum albedini tum rubedini. Et uolebam in eo loco ostendere, ipsum ex sulphure & mercurio compositũ esse. Quamuis enim hæc tingendi facultas facilis sit, inutilis tamen est, & parum firma. Itidem locuti sumus de arsenico, sub nomine Veneris cap. 2. libri primi, hoc appellando, medium inter Solem & Lunam; intelligo inter sulphur & mercurium, quia de uno & altero participat. Raymundus in libro ait: cuius titulus est Apertorij, de arsenico uerba faciens, dixit; animam participare cum natura, corpore & spiritu, hoc est, sulphure & argento uiuo, per quam participationem, potestatem acquisiuit, hæc colligandi inuicem. Sulphur autem in rubedinem facile tingit, in albedinem uero difficulter. De hoc sulphure sub Martis nomine itidem locuti sumus lib. 1. cap. 10. ipsum appellantes, tincturam facilem rubedinis, albedinis uero bonæ difficilem, Vt aperte ostenderemus, tincturam rubeam, quæ in sulphure facile apparet, in putrefactione utilem non esse, sed noxiam potius. Quod uero sub rubedine albedo lateat, ut in lib. testamenti monuimus, ad quam albedinem per longam sublimationem & lotionem perueniatur, propterea tincturam difficilem appellauimus. Moricinus dicit, nostram Latonam, quantumcunq; rubra sit, inutilem esse, nisi rubedinem albedo consequatur; hoc est, nisi rubedo in albedinem confertur. Scripsimus & nos supradicto cap. de arsenico: duo arsenici genera esse & sulphuris, scilicet, citrinum & rubrum. Cum igitur arsenicum ignis expressione distillatur cum aqua mercuriali, rubrum est, Aqua

uero alba, huic ambo simul iuncta colorem efficiunt citrinum Hæc omnia confirmat senior Philosophus, cum dicit: Philosophos ueteres animam & spiritum, qui ex hac cōmixtione exurgit, arsenicum rubrum, & citrinum appellasse, per rubrum intelligentes, animam tingentem. Similiter uocabant hanc aquā hoc est, sulphur rubeum, & spiritum arsenicum citrinum. Quia spiritus animam dealbat, & eam suo colore inficit. Et uocabunt hanc animam, æs, & hoc est fumus grauis. Et nos diximus lib. 1. cap. 21. Venerem tingi colore citrino à tutia, hoc est, fimo illo albo. Similiter & sulphur rubrum & citrinum est, Rubrum autem post putrefactionem materiæ, Cum autem sub mercurio albo coniungitur, citrinum efficitur. Est enim citrinus color, determinata proportio rubei & albi. Propterea Tutia, quæ fumus albus est, nostri mercurij albi, colore citrino ipsum corpus rubrum inficit, uidelicet, nostrum æs, ut lib. 3. cap. 3. satis aperte ostendimus, & cap. 4. eiusdem libri dixi, illud, quòd à corporibus metallicis sublimatur ignitione forti, ut quòd ex ipsis subtilissimum fuerit ascendat, hoc est, fumus albus cum sulphure, aurum uocato, & arsenicum ipsum esse coloris citrinissimi, & cum arsenicum fixum redditur simul cum sulphure (hoc est lento igne in ultima decoctione) Sublimatio uero amborū melior est, ex calce istius metalli, quod indicabimus. Quamuis uero & sulphur & arsenicum, medicina sit perfectiua nostri mercurij, nihilominus sine ipso Elixir fieri non potest, hoc est, sine commixtione cum corporibus. Cum uero sulphur post lotionem, squamosum, & in corpus reductum, tandem & fragile fuerit, præparatum est.

DEMO: Sulphur arsenicū & mercurius cum fixa redduntur, non funduntur, neq; corpora penetrare possunt, quia iam terrea facta sunt. Si uero non reddantur fixa, spiritus ipsum ab igne distinguunt, ergo ex his Elixir fieri non potest.

GEBER. Hæc est una ex rationibus quorundā, qui in huius artis praxi parum exercitati sunt. Horum memini, lib. 1. cap. 10. increpando eos, cum huius rei paruam habeant noti-

ciam,

ciam, etiam operationem hanc minime absoluere posse, sed tuis rationibus fortiter insistentes, in uitium cadere, malæ consequentiæ, propter insufficientiam.

DEMO: Logicum illum sermonem non assequor.

GEBER. Vitium consequentiæ committitur, cum à superiori ad inferius arguimus affirmatiue, non enim recte concluseris, fixum esse, ergo terreum, nam hic arguēdi modus, uitiosus est propter insufficientiam. Possumus enim spiritus reddere fixos, ut nequaquam in naturam terream conuertantur, & fundantur, & in corpora penetrare possint. Et quantū ad sulphur pertinet, manifestum est, ex libri primi capite 10 & 13. itidem ex lib. 2. cap. 12. & 18. & lib. 3. cap. 1. & 6. de mercurio disserendo, lib. 3. cap. 6. dixi etiam, hunc posse fixum fieri, ut tamē in terrestreitatem minime conuertatur, cum etiam per eiusmodi transmutationem, in terrestreitatem figi possit, cum per festinam & breuem fixionem, quæ per præcipitationem fit, siue distillationē figatur, & in terram transmutetur, in fecibus adustis, remanentibus in fundo uasis siue bocciæ. Et hæc est transmutatio festina, primæ formæ mercurialis, quæ in sex horarum spacio perficitur. Terrestreitate uero remota, per lotionē coniungit se, & unitur cæteris spiritibus præparatis. Positus uero in suo uase, ad ignem lentum, uapores ab eo sæpius successiue, siue sensim ostendunt. Hac uero longa & tarda confirmatione & fixione, fusionem metallicam non perdit, neq; in terram conuertitur. Lib. 2. cap. 6. diximus: hunc mercurium duas possidere humiditates, unā, quæ ab eo remoueri possit ignis uiolentia, hoc est, per distillationem, per ignis expressionē, & hoc, quod in fundo uasis remanebit, non funditur, fixum enim iam & terreum est. Terrestreitate uero per lotionem remota, altera humiditas, in ipso remanens, suo igne remouetur, scilicet, igne lento, qualis conuenit ultimæ fixioni spirituum. Quantum uero ad præparationem & fixionem aliarum rerum, naturæ terreæ pertinet, figuntur corpora metallica, per calcinationem, ut manifeste ostendimus libro primo, cap. 18, dicendo: per calcinationem

nem

nem corpora imperfecta figi, citra commixtionem alicuius rei, qualiscunque sit in calcem redacta, solo suo sulphure proprio adustiuo, siue exurente. Igne enim aduritur & calcinatur omne, quod in se sulphureitatem adustiuam habuerit, ut libro 2. cap. 13. & lib. 3. cap. 6. satis aperte ostendimus. Cum igitur tuum metallum, tantũ temporis in igne perdurauit, ut in suum corpus, quemadmodum prius fuerat, reduci non possit, neque diminuitur aut colorem mutat in colorem, scias iam fixum esse, hoc est, conuersum in certam naturam terream, quæ facile ignẽ perferet, non fusionis metallicæ, sed uitrificatoriæ solum, Et tũc omnes spiritus, in ea calce existentes, fixi sunt, & nisi separati & uolubiles facti & postea fixi, præparari non possunt. Propterea considerabis, quomodo figantur per conuersionem in naturam terream, & inde manifestum erit, quomodo præparari possint. Cum uero hac fixione, non omnes in simul reddantur fixi, nec eodem modo, propterea nobis distincte de his differendum erit. De mercurio autem hactenus satis: Iam de arsenico & sulphure uerba faciemus. Prius diximus, per calcinationem, mercurium metallorum, conuerti in sal, Cum uero hoc sal multum terrestreitatis habeat, inde certam fixionem acquisiuit. Idem de arsenico dicimus, quòd sulphur subtilissimum est, naturaliter in ea terra profundissime inclusum, Propterea in certa fixione adeò firmiter compinguntur, ut ab ea terra separari non possit, nisi per distillationem, cum forti expressione ignis. Dixi igitur lib. 2. cap. 7. cum fieret mentio huius mercurij, in sal conuersi, Cum uideris eum albissimũ, & à sulphureitate, & rubedine quasi extrinseca separatum: reiterabis sublimationem, sine fecibus, hoc est: distillabis ipsum, citra adiectionem fecis, cum in seipso sufficientes feces, & potius superfluas habeat. Id enim facile intelligitur, ex difficultate distillationis, quemadmodum lib. 2. cap. 9. monui. Nam ipsius pars fixa, nisi corrupta & distillata fuerit, uidelicet supradictum arsenicum firmiter adhærebit fecibus, hoc est, terrestreitati, adeo, ut aliter separari non possit. Fecimus autem sæpius huius terrestreitatis mentionẽ, in pluribus

locis

locis ipsam appellantes sal, ut facile ex nostris scriptis colliges.

DEMO: Ostende mihi iam, quo modo sulphur reddatur fixum.

GEBER. Sulphur, fixum non redditur, nisi in calcem redigatur prius, commixto autem sale, facilius calcinatur & fit perfectum, ut cap. 13. lib. 1. ostendi. Et Albertus lib. 3. de mineralibus, cap. 2. confirmat. Inquit enim, nos uidere in operibus Alchimiæ, in quibus natura maxime imitatur artificio, inter cæteras artes omnes, cum alio modo Elixir, citrinũ fieri non possit, nisi ex sulphure. Ipsum uero sulphur, adeo unctuositatis & uirtutis adurentis particeps sit, ut omnia metalla denigret & aduat, quibus superinijciatur: tandem inuentum modum lotionis cũ aquis acutis, & ut decoquatur tamdiu, donec omnis unctuositas adustibilis, ipsum relinquat & tantummodo subtile unctuosum permaneat, quod ignem perferre possit. Fiunt autem acutæ, lotione cum suo sale, & aceto distillato. Hæc enim lauant & mundificant nostrum sulphur, & remouentur deinde ab eo. Propterea dixi in procemio libri 2. eas res, quæ corpora absq; cohærentia mundificãt, naturam habere salis, aluminis, nitri, & borracis, quibus designare uolebam, ipsum sal, quemadmodum etiam per corpora ipsum sulphur, siue plures sulphuris species intelligendas uolui: Diximus adhæc lib. 3. cap. 13. Cum omnia salia, alumina, & uitrum (hoc est, supradictum arsenicum) funduntur siue soluuntur longe aliter, quàm ipsa corpora (scilicet sulphuris species) ab ipsis separantur, cum tantũmodo corpus, hoc est, sulphur purificatum, separatum fuerit.

DEMO: Vt mihi uidetur, loco supradicto præparationem Iouis & Saturni docuisti?

GEBER: Tuam simplicitatem agnosco, cui quis facile imponeret, nam parum animaduertisti, me dixisse iam: Iouem & Saturnum, unum corpus esse, hoc est, unum sal calcinatum, in similitudinem calcis ueræ, supra quod non opus est, proijcere aquam salis, aut aluminis, neq; uitrum nostrum, hoc est, arsenicum, cum omnes ibi res naturaliter sint unitæ. Præterea dixi, in

E procemio

procemio, libri inuestigationis, eas res, quæ præparationem adiuuant & promouent, esse ipsum sal, & alumen, & atramentum & uitrum, acetum acerrimum & ignem. Propterea ut eodem libro, cap. de præparatione Iouis, & cæteris sequētibus tradidi, quòd ignis mouet & consumit substantiam fugitiuam, & inflammabilem, hoc est, lauando multum cum sale communi, (Commune autem dico, quòd omnibus metallis sit commune) & cum aceto acerrimo purificato. Itidem lib. 2. cap. 13. scripsimus, in hanc sententiam, de istius sulphuris præparatione & calcinatione, uidelicet, accendi ignem, in fornace sub uase calcinatiōis, tantæ potentiæ, ut ipsum corpus, hoc est, sulphur fundatur, ut calcinari possit. Quamprimum uero ipsum corpus, fusum in aceto, & sale, cum calore ignis, pelliculam nigram supra se creauerit, quod sulphur est, iam in calcem redactum, remouendam esse à superficie, & ad fundum uasis protrudatur, cum spatula ferrea, siue lapidea. Notabis autem, pelliculam hanc nigram, sulphuris calcinati palam ferream dici, cum istud sulphur dicatur ferrum, quod iam in substantiam terream conuersum est, neq; funditur aut aceto magis aspergitur, sed in fundo uasis permanet fixum. Ipsius præparatio tamē nondum finita est, cum nondum penitus ab eo remota sit omnis unctuositas & terrestreitas. Pellicula hæc quoq; pala lapidea nuncupatur, cum ex Philosophorum lapide generetur. Continuatur autem hæc pellicularū detractio & submersio, donec totum sulphuris corpus in puluerem redigatur. Hoc autem propterea dico, quòd omni die pellicula una creatur. Sunt autem istæ pelliculæ, ipsum oleum sulphuris. Si uero Saturnus (hoc est, sal album, à sulphure separatum) fuerit præparatus, maiorem ignis uehementiam requirit, hoc est, ut distilletur per cineres, cum ignis expressione, sulphur autem balneo præparatur. De hac uero pala, siue spatula ferrea, siue lapidea, quam supra pelliculam nigram appellauimus, itidem de iam dicta fixione copiose differui, cap. 18. lib. 2. & in libro inuestigationis, cap. de præparatione Iouis. Libro autem 3. cap. 14. hanc palam ferream, bacculum ferreum nuncupauimus.

uimus. Totam uero hanc operationem,& breuem praxin tradi di lib. 1.cap.8. sublimationem nostræ calcis describens sub nomine Marchasitæ, cuius duos sublimationis modos posui, Primum, qui sine ignitione fit, hoc est, primo in fimo, deinde, in balneo, alterum qui cum ignitione fit, hoc est, ipsum sal distillando. Causa uero huius duplicis sublimationis, est ipsius substantia duplex. Prima enim substantia, est substantia pura sulphuris, in sua radice, altera substantia, est utilis, ut mercurius mortificatus, scilicet, supradictum sal. Prima substantia utilis est, ut arsenicum uiuum mortificatum, hoc est, mediocriter præparatū. Mercurius enim communis, utilis non est, quia, ut Albertus in lib. de mineralibus testatur: cum non mortificetur alijs rebus, non bene commiscebitur. Accipiamus igitur, hanc ultimam, nostri mercurij substantiam. Per hanc enim excusamur, ne nobis mercurius communis assumendus sit, qui multum laboris & industriæ requirit, ad sui mortificationem. Totus autem sublimationis modus Marchasitę, in hoc consistit, ut subtiliter tritum ponatur in Aludel, cum aceto distillato, & sublimetur sulphur ab eo, citra ignitionem, in solo fimo, & post putrefactionem, in balneo semper remouendum sulphur, quod sæpius eleuatur, in forma pelliculæ nigræ. Cum uero sulphur & acetum, remota fuerint à sale, & ipsum impositum fuerit storiæ luto oblinitæ, augeatur ignis ad ignitionem uasis aludel. Debet autem prima Marchasitæ sublimatio, fieri in uase sublimationis sulphuris, donec sulphur, à sale separatum, sit in balneo. Erit autem uas putrefactionis calcis & calcinationis, & lotionis sulphuris idem. Descripsi autem huius uasis formam, lib. 2. cap. 10. his uerbis: In fundo uasis, aludel, non sit magna quantitas corporis sublimandi. Multitudo enim calcis, reducta in puluerem, aggrauat & impedit sublimationem sulphuris. Hoc uas itidem in fundo planum sit, & paruæ concauitatis, ut corpus Marchasitæ æqualiter & subtiliter spargatur, supra fundum uasis, ut æqualiter & copiose ab omni parte sulphuris & salis materia ab aceto sublimari possit, & liberè in altum ascendat, post remotionē

 sulphuris,

sulphuris, quod Mars appellatur, sal distillandum est, in uase ignitionis, donec inde extrahatur omne suum sulphur, quod arsenicum dicitur. Præterea notabis, cum totum sulphur, quod Martis nomine appellari diximus, sublimatum fuerit, per multas pelliculas, deinde apparere ipsius colorem uerum, hoc est, albissimum. Post separationem uero aceti, unctuositas â sulphure separata aduritur, ut sulphur. Illud uero, quod post lotionem sublimatur, non inflammatur (ut lib. 2. cap. 2. diximus) neque præ se fert aliquam sulphuris proprietatem, sed potius argenti uiui, siue mercurij mortificati. Quare lib. 3. cap. 2. propè finem, & cap. 18. de lotione mercurij uerba faciens, uolui subintelligi lotionem huius sulphuris. Hanc sulphuris præparationem, antiqui sub fabula, de Hercule & Antheo occultauerunt. Nam ut Macrobius tradit, ueteres per Herculem Solem significarunt, hoc est, nostrum arsenicum. Per Antheum uero, terræ filium, sulphur nostrum intelligitur, quod terræ pinguedo est. Hi duo finguntur luctari, cum in uase commixta in aceto bulliunt, sunt enim post putrefactionem simul iuncta. Cum uero ipsum sulphur, Martis nomine appellatum, cum sale præparetur, ut supra dixi, propterea etiam arsenicū præparari poterit, quod in profundo cum sale commixtū est. Hoc enim demonstrare uolebam lib. 3. cap. 16. Martem, hoc est, sulphur præparari, per sublimationem arsenici. Cum uero arsenicum, sale cōmixtum, fortius sit, & sic sulphur Anthei nomine significatum, in calcem redigat, & in maturam terream conuertat, fictum est Antheum in terram prostratum. Cum uero hoc modo sulphur perfectius fiat, magisque figatur & lucidius reddatur, finxerunt, Antheum prostratum recuperatis & augmētatis uiribus, semper fortiorem resurgere. Hercules uero, hoc est, nostrum sal, cum aqua mercuriali distillatum, quæ per Iunonem & elementum aeris significatur, soluit, attrahit, & suspensum tenet dictum sulphur præparatum, in ipsa aqua & decoctione nigro colore inficit, quod etiam in patefactione potest intelligi, ut ex sequentibus, cum de eleuatione corporum dissereremus, patebit.

De

De ista sulphuris præparatione, etiam locutus est Albertus in 3. lib. de mineralibus, cap. 1. & 2. & in secũdo tractatu, cap. 5. Præterea scriptum est in lib. de uaporibus, arsenicũ, siue auripigmentum, duas habere unctuositates, quemadmodum & sulphur. Remouetur autem ab ipso, una istarum duarũ unctuositatum, lotione in urina, lixiuio, aceto & lacte caprino. Sunt enim istæ lotiones acutæ, & unctuositatem ab eo auferunt. Per istas lotiones acutas, intellige acetum cum sale. Auicenna in epistola ad Hars: Philosophum scribit: magna diligentia contendisse se, ut à sulphure & arsenico totum hoc auferret, quod argentum denigrat. Cum uero sulphur præ cæteris mineralibus omnibus melius sit, tandem uiam ad hoc inuenisse se, scilicet, ut decoquerentur lento igne, nec tamen uirtus ignea in ipso aduratur, sed potius extrahatur, & uirtuti igneæ & sulphuris substantiæ per ignem nihil detrahatur, sed sola unctuositas consumatur. Præstat autem sulphur cæteris spiritibus metallicis, quòd magis fixum sit, & tinctura rubedinis. Per argentũ uero, quod unctuositate sulphuris decoquatur, intelligitur albedo, sub rubedine sulphuris occultata. Rasis in lib. de diuinitate, huius præparationis mentionẽ faciens, iubet oleum auferre spongia, quod supernatauerit, tam diu, donec nulla nigredo appareat magis, & rotunda nubecula ascendat, quæ relinquenda est, donec ipsius sublimatio sit firmata, deinde unam nubeculam post aliam accipiendam, & in aquam ebullientem submergendam esse, donec omnes nubeculæ fuerint consumptæ, has enim sulphuris oleum esse scito. Est autem huius sermonis uerus sensus, ut intelligamus, quàmprimum pelliculæ supra acetũ eleuatæ fuerint & firmatæ, tum leuiter uas mouendũ esse, aut quouis alio modo pelliculæ, ad fundum propellendæ, & hoc in singulis pelliculis, quæ eleuantur, fieri debere, donec appareat, ipsas mundatas & purgatas esse.

DEMO: Missa faciemus hæc paulisper, nondũ enim mihi aperte demonstrasti, unde & ex qua materia istos spiritus accipiam, & perueniam ad principia naturalia, arti nostræ p[illegible]qua,

GEBER. Tuæ cogitationes non erunt uanæ, si existimaueris, principia hæc naturalia, digesta, coagulata, & quasi fixa, nostræ arti propinqua, & ut in substantiam sulphuris & argenti uiui siue etiam mercurij conuertātur aptissima, in ulla re inueniri posse, quàm in ipsis metallis.

DEMO: Certe idem dicere uolebam, unū tamen est quod me suspensum tenet.

GEBER. Si mihi animum tuum aperires, facile omnem suspitionem tibi eximerem.

DEMO: Audiui: Elixir uegetabile, animale, & minerale esse, quomodo fit igitur ex metallis, quorum substantia mortua est, neq; simile sibi generare potest?

GEBER. Elixir uegetabile dicitur, crescit enim per multiplicationem in uirtute & quantitate. Animale uero dicitur, quod proiectum super metalla, ea sibi similia faciat. Minerale autē dictū est, quod ex mineralibus fine metallis fiat, & adhuc, quòd aurum & argentum generare, sit metallorum singularis proprietas. Possunt tamen & Elixir & lapis noster metallicus uegetabilia dici, propterea quòd generata sunt è sale, quod uegetabile dicitur. Hoc enim generatum est uirtute caloris, & uegetare dicitur omnes res, aut quòd istud sal primo uiride faciat, ut herba siue planta: Et uitriolum hanc ob causam, & aquam uiuam appellauimus. Animata uero propterea dicūtur, quòd in eorum compositione anima interueniat, hoc est, tinctura, quæ arsenicum dicitur & æs, de quo in lib. cui titulus est: Turba Philosophorum: scriptum inuenies, nostrum æs simile esse homini, qui animam, corpus & spiritum habeat, tinctura rubea dicitur anima. Substātia uero sulphurea & quasi fixa, corpus est. Spiritus uero dicitur natura uolatilis, antequam figatur & firmetur. Dicuntur autem mineralia, quòd metallica sint, aut quòd in se sulphur illud habeant, in quo uirtus metallica consistit. Aristoteles in epistola ad regem Alexandrum, iubet ut lapidem uegetabilem animalem & mineralem accipiamus. Videmus autem Alchimiæ artifices, ex metallis medicinas plus aut

minus

minus facere perfectas, quibus transmutare & tingere nouerũt metalla quædam in auri & argenti colorem. Cũ uero in omni genere, in quo isti gradus perfectionis inueniuntur, necesse est peruenire ad unum singularem, qui supremum & perfectissimũ gradum teneat perfectionis in eo genere, ut Aristoteles affirmat lib. 10. Metap. Erit quoq; in hac arte necessariũ, ut inueniamus unam medicinã metallicã perfectissimam, quæ transmutare possit metalla imperfecta, in uerum aurũ & argentũ, propterea quòd hæ res, quæ in substantia affinitatẽ habent per mutuã corruptionem, una in alteram transmutari possit, ut uidemus in commixtione elementorũ. Cum uero omnia metalla (ut supra ostendimus) ex una & eadem substantia generata sint, & nulla differentia inter ipsa sit, præter accidẽtia, & maiorẽ minoremúe digestionem. Ergo accidentia remouendo, & partes indigestas sufficienter digerendo, unum in aliud, quod super cætera perfectissimum fuerit, transmutari poterit. Et in hoc artificium, naturæ operationem uincit. Artificium enim potest metalla intime purgare, quòd natura non potest assequi. Eadem est sententia S. Thomæ. Is enim in principio quarti libri Metheo: dicit metalla transmutari posse unum in aliud, cum naturalia sint, & ipsorum materia eadem. Propter hanc causam posuit Hermes circulationem inter metalla. Ego quoq; multis in locis monui, hanc medicinam ex metallis fieri debere, & hoc omnes Philosophi affirmant.

DEMO: Tam euidentissimis rationibus & argumentis adducor, ut tandem credam Elixir, ex metallis faciendum esse. Debet autem ex omnibus simul, uel ex uno solo fieri?

GEBER. Cap. 5. libri primi dixi, artem nostram ad finem perfectionis non perduci, rerum copia siue multitudine, cum ea sit unicus & solus lapis & materia unica, in qua totum magisterium consistit, cui nihil omnino adiũgitur aut ab ea aufertur in aliqua parte, exceptis superfluitatibus, quæ in præparatione separantũ. In hanc sententiã loquitur Hali Philosophus dicendo, totũ artificiũ in uno lapide contineri, cui nihil adddatur aut cõ-

misceatur

misceatur in toto aūt in parte, hūc à Philosophis & sapiētibus in opus assumi, & ignem ab eo exhalare, donec opus perficiatur. Morigenus idē testatur, dicit eñ omne hoc, quod à Philosophis requiratur, unam solam esse rem, patrem & matrem habens, & ab ipsis creatam & nutritam, & suijpsius esse patrem & matrē.

DEMO: Hoc quid sit nunquam diuinabo.

GEBER. Dixi prius in metallorum generatione, sulphur tanquam patroni seminis uicem gerere, Mercuriū autem menstrui fœminei. Præterea Senior Philosophus scriptum reliquit, eam rem, quam Philosophi quærunt, unam rem esse, quam omnium rerum rubearum nomine appellauerunt, & omnium corporum & specierum quæ manibus hominum tractantur. Alio loco idem dicit, lapidem Philosophorum unum esse, qui in se habeat omnem naturalem præparationem, & omne id, quod ipsi necessarium sit, de corpore, de sole, aqua, spiritu, anima & tinctura. Dicit præterea Arnoldus in epistola ad regem Neapolitanum, lapidem Philosophorum esse rem unam & unius naturæ, & in ipso contineri omne id, quod sibi necessarium est, & in se quoq; habere illud, à quo melioratur. His grauissimis Philosophorum sententijs uictus, sine dubio credis, Elixir fieri debere ex una sola re radicali, ex uno metallo solo, quod lapis dicitur, eam ob causam, quòd in formam lapidis reductum sit, fiunt præterea ex isto lapide gemmæ & medicinæ, quibus primi patres uitam adeo longæuam produxerunt, hoc est, quinta essentia & aurum potabile. Fiunt enim hæc omnia ex eadem materia, quemadmodum à Raymundo traditum est, in libro secretorum naturæ & in cœlo philosophico.

DEMO: In procœmio libri inuestigationis dicebas, Elixir ex multis corporibus, siue ex multis rebus fieri.

GEBER. Eodem loco huic obiectioni responsum est his uerbis: Ex quacunq; re fiat Elixir album aut rubrum, tamen in ipso non est aliud, præter sulphur & mercurium, ex quibus rebus nisi ambo fiant coniuncta, nulla alia re fieri potest neq; per se esse. Cum igitur unum alteri ita firmiter insit, manifestū erit,

Elixir

Elixir non ex pluribus, sed ex uno solo metallo fieri, cum omnia ex sulphure & mercurio composita sint. Dicitur autem Elixir ex multis rebus fieri, propterea quòd ex sulphure, arsenico & mercurio componatur, cum quibus quemadmodum etiam cum diuersis coloribus, in ipsorum præparatione apparētibus, multæ res quandam similitudinem habeant, tamen negare non possumus, in opere breuiori, ubi plures uiæ sunt, ibi diuersa metalla posse concurrere. Verum in opere maiori unum solum, uirtutem & potentiam propinquam habet, ut in Elixir conuertatur. Propterea dixi lib. 2. cap. 2. si spiritus sublimaueris ex calce alicuius metalli, sublimationem facilem, aliâs uero difficillimam esse, & plurimi laboris & longi temporis, adeò ut ad desperationem ferè perducat incautos.

DEMO: Præfertur igitur in hoc opere cæteris metallis aurum?

GEBER. Ob quam causam?

DEMO: Quod cæteris metallis uirtuosius & perfectius, minus corruptibile & combustibile sit, fuerunt enim suæ partes subtilissimæ homogeneæ & puræ, sic unitæ & cōpactæ, ut pars terrestris à combustione per humiditatem defendatur. Humidum uero adeò firmiter à terrestreitate comprænhensum est, ut in fumum per uaporationē minime exhalare possit. Cū igitur per se adeò firmiter omni corruptioni resistat per distillationē ad ultimam puritatem, & àd extremam subtilitatem & simplicitatem reductum, multo incorruptibilius erit, & in potabilem substantiam conuersum longissimo tempore corpora humana à corruptione conseruabit, & hic est scopus & fundamentum eius libri, quem de ligno uitæ scripsi. Hac ratione medici auro utuntur in multis morbis, præcipue uero in atrabilarijs & in tremore cordis, nec tu mihi uideris ab hac sententia dissidere, cum 17. cap. primi libri, auro uim lætificandi cor tribuas, & quòd corpus in longa iuuentute conseruare possit. Hac ex causa ueteres Poetæ finxerunt Phœbum siue Apollinem, inuentorem medicinæ fuisse, & herbarum uires homines primum docuisse.

Nec putabis citra rationem factum, quòd aurum cæteris metal lis præferendum diximus. Verisimilius enim est, Elixir ex auro, quàm alio metallo fieri, cum hoc cætera metalla in aurum transmutare debeat, facilius enim transmutantur inter se, quæ aliquam cognationem siue affinitatem habent, quod Aristoteles quoq; affirmare uidetur. Dicit enim in 7. Methaph: omne generatum ex suo simili generatum esse. Tu quoq; affirmas lib. 1. cap. 17. aurum tincturam esse rubedinis, & aurum corpus transformare & tingere posse, propterea plures Philosophi aurum fermentum rubedinis uocant. Perfecta autem corpora, perfectiora fieri, & ad subtilitatem & spiritualitatem reduci posse, tu ipse affirmasti in lib. inuestigationis circa finem.

GEBER. Satis acutè & ingeniose Philosophatis, sed auri naturam non satis probê considerasti, Nam (ut lib. 3. cap. 4. tradidi) cum aurum ex subtilissima & clarissima mercurij siue argenti uiui substantia generatum sit, parum sulphuris habens, & rubedinem puram, tum fixum & clarum & â sua natura sit, ipsum tingente, Quare sulphur hanc qualitatem minime seruare poterit, nisi ad ultimam formam & permanentem tincturam peruenerit, ut Elixir, Ergo neq; natura neq; arte mutabitur, aut aliquo modo per se debitè meliorabitur absq; commixtione alterius tincturæ, Et si fortè aurum præparatione aliqua colore augeatur, hoc fit ipsa tinctura, intra aurum occultata, foras pertracta, Et si hanc â suo mercurio separaueris, tantundem mercurij cũ eo tingebis & non plus, hoc idem affirmante Agrippa, propterea quòd aurum non habeat plus tincturæ quàm ad tincturam sui mercurij opus sit, ut Arnoldus in Rosario tradit, quare uanum esset hanc tincturam in auro quærere, cum in eo tam pauca sit quantitas & ipsius utilitas nulla. Propterea dixit Albertus libro tertio de mineralibus cap. 7. Alchimica operatione aurum non permutari. Et hæc est ratio ueterum Philosophorum, & antiquorum quorundam Alchimistarum, auri speciem tantũmodo formam esse metallorum, cætera uero metalla omnia, incompleta, ea uero in uia esse ut ad speciem auri acce-

dere

dere possint, ut res incompleta quæ in uia est ut ad perfectionē perueniat. Propterea dixerunt imperfecta iuuari posse artificio, ut tandem ad perfectionem peruenirent, quemadmodum semina adiuuantur terræ cultura, aurum uero cum determinatum & completum sit magis, conuertibile non est in aliud metallum. Nam Aristotele & ipsius cōmentatore affirmantibus lib. 7. primæ philosophiæ, nulla res mouetur ad formam aut perfectionem nisi prius aliquam partem imperfectam illius formæ in se habuerit ad quā moueatur. Nouimus enim sperma se non moturum ut formam hominis acquireret, nisi prius in se hominem in uirtute contineret, si enim hoc, iam homo esset completus, non esset principium motus sed potius quietis. Propterea dicit Aristoteles existente specie in materia cessat motus. Fit enim motus per priuationē speciei quæ est in ipsa materia. Cum enim à natura ita comparatum sit, ut imperfectū in quantum imperfectum est, naturaliter desideret perfectum fieri. Igitur priuatio in ipso relinquit naturale desiderium ut fiat perfectum. Hoc autem desiderium, principium est transmutationis, ut Rogerius Bacho tradidit. Ergo quum aurum in specie metallica perfectum sit, in se hanc priuationem & desideriū hoc non habebit ad formam & speciem metallicam.

DEMO: Concedo aurum cōmune perfectum esse in sua specie comparatum, uero ad Elixir imperfectum erit, uincit em̄ naturæ operam artificium.

GEBER. Dico aurum perfectius esse metallū quàm Elixir, hoc enim quantumcunq; firmiter in se retineat substantiam metallicam, propterea tamen metallum non est, cum sit fragile, & ex solis spiritibus compositum, & eius tinctura communem tincturam metallicam excedat.

DEMO: Cum ad compositionem Elixir unicum metallum requiratur, solū & maxime necessariū sit, q̄ accipiam spiritus auri, qui mundi, puri & fixi sunt, cæterorum uero metallorum immundi & uolatiles.

GEBER. Et hoc certissimum indicium est, istos spiritus

 auri

auri, eos non esse de quibus scripsi in omnibus libris meis de Alchimia. Diximus enim mercurium, sulphur & arsenicum ante præparationem spiritus esse immundos, combustibiles & uolatiles, præterea tradimus quomodo à terrestreitate, aquositate, sulphuritate, unctuosa & adurente repurgare possint, hæc autem in auro non inuenies. Scribit præterea Albertus lib. 3. de mineralibus cap. 6. metallum à metallo generari non posse, hoc est, species permanebit in prima substantia metallica. Quare ergo capite prædicti libri non citatur author isto modo procedere, inquit, scilicet, ut corrumpendo & remouendo aliquid in sua specie, cū adiutorio eorum quæ sunt in natura metallica, inducant speciem alterius metalli. Propterea inter omnes Alchimisticas operationes eam tum meliorem tum principalem esse, quæ per eadem principia procedat, p̄ quæ ipsa natura procedit. Quemadmodum per præparationem sulphuris, per decoctionem & sublimationem & purgationē argenti uiui siue mercurij. Isti uero qui metallis albis dealbant, & citrinis citrino colore inficiunt, remanente prima specie metalli, sine dubio impostores & deceptores sunt, neq; uerum aurum siue argentun facere possunt. Præterea dicit Aristoteles, ueram transmutationē metallorum fieri non posse nisi reducantur prius in materiam primam, hoc est ad naturam salis siue uitrioli, quod citra calcinationem minime fieri potest, ut in libro Testamenti satis aperte docuimus. Cum autem argentum debite calcinari non possit, ut lib. 3. cap. 9. diximus, cum uera calcinatio fiat absq; cōmixtione alicuius rei, nisi cum proprio & innato sulphure combustibili, ut lib. 1. cap. 13. & lib. 3. cap. 6. diximus, Istud uero sulphur combustibile in auro non sit, ut lib. 4. cap. 15. sufficienter ostendimus, igitur aurum debite calcinari non poterit, rationē hanc descripsimus lib 3. cap. 6. dicendo eam rem cui conuenerint tres causæ corruptionis loco suprà citato, enarratæ, maxime corruptibile esse, in quo uero omnes minime conueniant uelocitatem corruptionis remitti, quantum ipsæ dictæ causæ remittunt, in auro uero harum causarū nulla est, quare ita ut decet

non

non corrumpitur. Propterea diximus lib. 3. cap. 4. aurum habere substantiam fixam & absq; sulphuritate comburente, ut per omnem operationem ipsum in igne facile cognoscimus, nā neq; minuitur neq; inflammatur. Propterea frustra quis tentaret aurum citra aliquam rem extrinsecam calcinare, diximus igitur lib. 1. cap. 17. aurum calcinari & solui absq; utilitate.

DEMO: Arnoldus in libro perfecti magisterij dicit reductionem metallorum in materiam primam facilem esse, igitur transmutatio quoq; facilis erit.

GEBER. Arnoldus de auro communi non loquitur, hoc enim nisi cum magna difficultate destruitur propter suam fortem compositionem, ut lib. 1. cap. 8. & lib. 2. cap. 7. ostendimus, quomodo ex quibus metallis noster Mercurius extrahi debet, & quantumuis in eo loco aurum minime aperte à nobis excludatur, concedendo tamen sublimationem mercurij commodiorem esse, ex metallis cum quibus minime conueniat. Certissimum uero est mercurium cum omnibus metallis minus cōuenire quàm cū auro, ut lib. 3. cap. 2. & 4. ostendimus. Quare Mercurius ex cæteris metallis præter aurum multo cōmodius extrahitur. Quo pacto enim Elixir ex auro fieri poterit, cum omnium Philosophorum consensu hoc ex materia uilissima fiat? ut Morigenus Philosophus aperte his uerbis ostendit, cum dicit huius operæ necessaria minime comparanda esse precio, ea præcipue uero in operatione auri.

DEMO: Quid respondes ad meam scrutationem?

GEBER. Dico humidum radicale reliquorum metallorum æque uirtuosum & incorruptibile & incōbustibile esse ut auri. Quod Albertus nobiscum affirmat, lib. 3. cap. 2. de mineralibus cum dicit, Vidimus omnia metalla etiam in uehementissimo igne retinere humidum radicale. Idem confirmauimus nos in lib. 1. prope finem. Nostri medici aurum suis medicamentis conmiscentes absq; ratione hoc faciunt, cum enim ignis quàmuis uehementissimus hoc minime corrumpere possit, multo minus in stomacho digeretur. Veteres autem Philosophi

& Poetæ aurum extollentes & magnifacientes non locuti sunt de nostro communi auro, sed de auro philosophorum. Nam commune aurum ita ut decet nullo modo distillari aut solui potest. Igitur neq; in sal debito modo transmutari poterit ut supra ostendimus. Præterea quum dicis certis rationibus demõstrari posse, Elixir ex communi auro fieri debere, huic sententiæ tuæ hoc respondeo. In opere quidem breui, in quo neq; solutio aut coagulatio auri requiritur, aurum cæteris metallis antefe-rendum, uerum in opere maiori cum metalla in eorum materiā primam reducenda sint, in qua nulla differentia est, ut supra ostendimus, aurum cæteris metallis non debet præferri, neq; id concedimus omnia metalla æqualiter in hoc conuenire, ut apta sint ad compositionem Elixir, cum unicum tantum metal-lum in ipsa minera singularem qualitatem acquisiuit, ut cæteris aptius fieret in sua substantia, ut propinquius ad artem nostrā accederet præ cæteris metallis omnibus. Alteræ tuæ rationi respondendum puto, Aristotelem locutum de generatione pro-pria & uniuoca animalium, in generatione quæ per corruptio-nem generantis fit, sufficit generans generali simile esse uirtute & potentia, ut supra diximus de semine humano. Hinc concludimus nostrum lapidem ex quo Elixir fieri debet, aurum pota-bile, quintam essentiam, aurum & argentum esse uirtute & po-tentia propinqua. Hoc affirmat quoq; Arnoldus in Epistola quadam ad regem Neapolitanum, dicit enim in dicta compositione siue lapide nostro, Solem & Lunam in potentia esse & uirtute, nisi enim hæc in se contineret, neq; aurum aut argentum ex eo fieri posse, huic autem Solem & Lunam uulgari auro & argento minime comparandam esse, cum hæc magno interuallo superent uirtute. Sunt enim Sol & Luna in hac compositio-ne contenta uiua, hoc est uegetabilia, Vulgaria autem mortua & suis uiribus extincta. Illa uero finita sunt, propter quem fi-nem Philosophi antiqui lapidem nostrum Solem & Lunam nominauerunt, cum hæc in ipso lapide potentialiter non uisibili-ter contineantur, & Philosophi dicentes, aurum tincturam esse

rube-

rubedinis, & fermentum rubedinis de auro philosophorum hæc debent intelligi, quod sulphur est sua caliditate & feruens & coquens, digerens & tingens suum mercurium, quemadmodum etiam nostrum Elixir tingit, & transformat nostrum mercuriū in multiplicatione, & uerius fermentum est. Quod præterea dictum est à me, corpora perfecta meliorari posse & fieri perfectiora, hoc neq; de auro aut argento communi intelligendum, sed de ipso Elixir quod meliorari & subtiliari potest per multiplicationem, solum mercurium ipsi coniungendo. Per corpora perfecta etiam indicare uoluimus sulphuris species præparatas, quæ auri nomen sortitæ sunt à rubedine & ab albedine argenti, hæ autem præparari debent suo sale & aceto, deinde subtilientur & soluantur cum sale Armoniaco, hoc est, cum aqua de suo sale. Diximus enim lib. 2. cap. 15. causam inuentionis aquæ subtilis & acutæ necessitatem fuisse subtiliādi istos spiritus, qui ante præparationem neq; fusionem neq; ingressum habebant, & nos utilitate magna priuabant, hoc est spirituum fixorum, & quæ ipsorum naturæ sunt. Arsenicum est naturæ sulphuris, ut lib. 1, cap. 14. & lib. 2. cap. 12. diximus. Causa uero inuentionis aquæ puræ fuit imbibitio spirituū & medicinarum mundarum, hoc est sulphuris præparati.

DEMO: Facies mihi rem sanè gratissimam, si mihi declaraueris, quid rei sit aurum philosophorum & aurum potabile.

GEBER. Sulphur est subtilissimum, purum & radicale, quod arsenicum supra nominauimus, nam in Alchimiæ speculo ita scriptum inuenies. Sulphur nostrum aurum bonum & purum esse. Præterea dicit Rasis in libro luminis luminum, oleum rubrū colorem assumens sulphur est & æs, & soli & auro comparatur. Senior Philosophus in eadem est sententia, dicit enim aurum huius lapidis aurum esse philosophorum, & tincturam animam in se habentem, cum qua spiritus ascendant. Alio loco idem dicit, aquam diuinam spiritualem esse, in qua anima contineatur quæ aurum dicitur. Idem dicit alio loco, Hermetē aquam albam aurum nominasse, quòd animam habeat tingentem,

tam, natam ex illa aqua alba. & alio loco dicit, aquam ueteres animam nuncupasse, quam Hermes aurum appellauerat, cum diceret, se seminare aurum in terram foliatam.

DEMO: Quid uoluit significare per hanc terram foliaatam Hermes?

GEBER. Argentum uiuum Philosophorum præparatũ, cui hoc aurum coniungi debet, aut hanc terram foliatam intelligemus, potius sulphur esse quod sublimatum auri & argenti folijs diuersis coloribus, propterea diximus sulphur cum suo simili tincturam facere. De ista anima quæ aurum dicitur, loquitur Hermes, cum dicit, hanc uentum in uentre suo portare.

DEMO: Non intelligo quid sit hic uenter & uentus.

GEBER. Albertus lib. 1. de mineralibus cap. 3. hoc declarat & ostendit, Hermetem dixisse uentum portare in uentre suo animam, quando materia nostra uase imponitur & distillando elicitur, ex alembico liquor aqueus aut oleum potius cum omnibus elementorum uiribus. Vento eñ significatur fumus albus, qui intra se portat fumum rubrum qui anima dicitur & aurum, æs, Venus, numus, arsenicum, uitrum, uitriolum, ignis, oleum, sulphur, aqua uiridis, Leo uiridis, uiride æris, uinum, sanguis humanus, sanguis demonis, auripigmentum, aqua permanens, & alijs diuersis nominibus. Propterea dixit Senior Philosophus, hanc diuinam aquam nomine omnium rerum humidarum appellari, ut aceti, uini, lactis, pinguedinis & sanguinis & spermatis, sic etiam nomine omnium tincturarum & florum similiter nominari, & per hanc animam lapidis intelligunt quã exaltauerunt, hoc est, sublimauerunt in ista aqua. Propterea alibi dicitur à iam citato Philosopho, sermone omnium Philosophorum in hanc tincturam solam conuenire, quam extraxerunt ex ipsius anima, quam appellauerunt animam & genitum & regem, & hoc genitum pinguedo est, quare animam & aurũ appellabant, quum habeat animam rubram in albedine occultatam, hoc est, in aqua alba spirituali, quam extraxerunt ex suo lapide. In libro philosophorum Turbæ scriptum est, initium nostrum

strum rubrum aurum appellari. Dicit autem Philosophus Mirois, tamdiu coquendum donec ipsius humiditas eleuata sit in alembicum, quum sit sudor similis auro. & in cœlo Philosopho rum hæc uerba leguntur, Ignem quidem augendum esse ad 4. gradũ usq; unius horæ spacio, & egredietur aqua coloris aurei. Hæc aqua aurea pluuia est, in quam Iupiter se conuertebat, & seorsim seruari debet, nam in ipsa aurum potabile continetur. Quum lib. 1. ca. 17. dixissem, omne illud quod radicaliter mundificare, & colore citrino metallum tingere poterit, ipsum posse aurum facere, significare uolui radicem metalli distillatum aurum esse philosophorum. Auicenna in libro de mineralibus dicit, sal armoniacum totum sublimari, & aquam esse cui commisceatur fumus calidus & multum subtilis & plurimæ humiditatis. Et lib. 3. cap. 9. Saturni nostri mentionem facientes diximus, nihil ab eo in fumũ resolui, quod animaduerti possit, quòd non sit coloris citrinissimi, & loco prædicto diximus, adhuc quũ fumus ascendit necessario ipsum ascendere unà cum sulphure non adurante, eius proprietas est retinere citrinitatem. Prętere a cap. 8. de nostro Ioue uerba facientes diximus, hos diligenter aspexisse fumum ab ipso eleuatum magna ignis expressione & obseruasse hunc ad citrinitatem accedere, cum hoc sit proprium sulphuris calcinati, arbitrantes certissima & infallibili coniectura, hunc fumum multum de natura sulphuris fixi retinere.

DEMO: Dubium me facis & incertum, quod enim supra de Saturno dixisti, hoc nunc Ioui tribuis, sunt igitur Saturnus & Iupiter unum & idem?

GEBER. Isti duo unum sunt sal ex nostro metallo extractum, quod Rasis affirmat his uerbis, cum dicit: Cum acceperis corpora plumbi & stanni, his cõmixtis extrahere poteris oleũ, (hoc est sulphur) & mercurium quæ natura coniunxit. Philosophi autem per similitudines rerum loquentes iubent nos hanc aut illam rem accipere & cõmiscere, cum tales res minime accipiendæ sint, sed hoc faciunt ut ostendant in nostro lapide aliq̃d esse, quod eius rei similitudinem habeat. De supra dicto oleo

mentionem feci libro 2. cap. 12. causam inuestigationis ipsius fecisse ut haberemus suum colorem, dicens. Albertus lib. 4. Metheororum, tractatu 3. cap. 18. in mentione supradicti fumi aut uaporum dicit, per naturam mixti, siccum continere humidum, ut sine ipsa in uaporem exhalare nõ possit, humidum uero sicco addit quandam subtilitatem ut cum ipso auolare possit. Et nos diximus adhuc lib. 1. cap. 10. ipsa corpora, hoc est, sulphuris species, simul cum spiritibus, scilicet mercurialibus fugere ab igne, hoc est imi spiritus fixi non sunt, inseparabiliter uero commixti sunt in profundo corporum, superat enim pars uolatilis partem fixam. Præterea dicit Arnoldus in Rosario, illum qui non nouerit aurum conuertere in argentum, nunquam posse argentum in aurum conuertere è contrario.

DEMO: Quomodo argentum in aurum possit conuerti scire permaxime cupio, ut uero aurum in argentum conuertatur parum aueo.

GEBER. Philosophus Senior scribit, ueteres philosophos cum dicerent dealbate aurum, communem aurum non intellexisse. Quum uero philosophorum aurum quod rubium est dealbatur, dicitur in argentum conuersum esse, & argentũ nominatur. Idem de sulphure intelligendũ, conuersum uero in albedinem, postea uero longa decoctione ruffescens, dicitur argentum in aurum conuersum esse. Præterea in libro Turbæ philosophorum scriptum est, nullam tincturam fieri posse nisi ex prędicto nostro ære, hoc autem nisi conuertatur in albedinẽ donec tinctura fiat, nihil efficies.

DEMO: Fateor me tibi haud parũ debere, obligatũque esse quàmplurimum atque deuinctum tanto beneficio, quòd tanti secreti me feceris participem, fui enim hactenus cum multis in eo errore, ut crederem Elixir, & aurum potabile ex auro communi fieri debere.

GEBER. Quemadmodum pueri, ita tu rebus quoque aspectu pulchris delectaris. Nostra autem quinta essentia ex lapide turpi & deformi fit primo intuitu, interius uero in occulto pulcherrimo.

DEMO:

DEMO: Cum pro tua singulari humanitate haud grauate mihi declaraueris, quid aurum potabile & philosophorum, ut mihi etiam paucis ostendas quid sit quinta essentia, rogo. Si enim recte iudicio præstat sanum longo tempore uiuere, quàm opibus abundare.

GEBER: Verum dicis. Est autem quinta essentia secundum Marsilium Ficinum in lib. de triplici uita, spiritus animæ mundi, diffusus per partes corporeas & elementales.

DEMO: Explicatio hæc nimis obscura est.

GEBER. Dixi tibi iam sæpius in una distillatione duos fumos distillari à materia nostra, rubrum & album, hi ambo dicuntur quintæ essentiæ, dicitur autem fumus rubeus ultra supra dicta nomina quoq; anima uini, ut Iohannes de Rupecissa tradidit his uerbis, Appellamus autem quintam essentiam, uini animam, uinum autem nostrum aurum est philosophorum. At fumus albus qui in suo uentre portat uinum rubeum in distillatione, proprie & uere quinta essentia dicitur, de qua philosophi locuti sunt. Dicit enim Arnoldus separatis elementis, restare certam quintam essentiam quandã quæ spiritus lapidis dicitur. Hæc autem neq; elementum est, neq; in se elementalem qualitatem habet actu sed uirtute, actu enim neq; calida aut sicca est, ut ignis, nam infrigidat & sanat morbos frigidos, neq; calida aut humida est ut aer, qui facile corrumpitur, ut tempore pestis, & in generatione ranarum & similium uidemus, quæ ex corruptione aeris generantur. Potest enim quinta essentia ex metallis præparata, ad decem millia annorum conseruari absq; corruptione modo in uase uitreo diligentissime, ne respiret obturato, reseruetur. Propterea Hermes, Plato, Socrates, & multi Philosophi qui hanc nouerunt, ipsi perpetuitatem attribuerunt, & qui ea uterentur non morituros, cum tamen & ipsi Deo ita uolente, ut reliqui mortales quoq; mortui sunt.

DEMO: Ergo uanum est hac uti medicina.

GEBER. Vanum esset nec possibile hominem ut transcenderet uitæ naturalem terminum, laborare, hic terminus posset

tamen ad quingentesimum annum extendi, ut primis antiquis patribus constitutum erat, quemadmodum uero homo multis modis constitutum uitæ terminum morbis circumuentus minime attingere potest & uitæ spacium abbreuiare potest, eodẽ modo poterit impedimenta hæc remouendo uitam prorogare, ut tandem naturæ suæ uitæ constitutum terminum attingat. Inter cætera uero remedia omnia quibus uitam producimus hæc quinta essentia præparata præstat, ut aperte satis demonstratum est in Dialogo nostro, cui titulus est, Lignum uitæ, dat enim homini uitam. Rasis in lib. luminis luminum dicit, aquam descendentem è maiori petra à Philosophis aqua uitæ nominari & cœlum, nam quinta essentia simplex est & incorruptibilis & separata à materia elementari, neq; frigida aut humida est ut aqua elementalis, ardet enim ante coagulationem, igitur à philosophis aqua ardẽs nominatur, præterea neq; frigida neq; sicca est ut terra, ut manifeste depræhẽdimus, calefacit enĩ plurimũ & curat infirmitates Melancholicas quæ frigidæ sunt & siccæ, & formam habet aquæ limpidissimæ & subtilissimæ, uarijs nominibus à Philosophis appellatur, ex proprietate aut similitudine aliqua assumpta. Sunt enim qui Mercurialem aquam quoq; appellant quòd à Mercurio sit distillata, aliqui mercurium solutiuum uocant, soluit enim corpora, hoc est, sui sulphuris species. Propterea dixi lib. 1. cap. 17. Aurum, hoc est, sulphur supra nominatum, facile frangi, hoc est, solui cum ipso mercurio & odore, hoc est uapore plumbi hoc est nostri salis, & Aquila quod uolare possit supra omnes spiritus. Dicitur etiam aer propter subtilitatem, & sal Armoniacum q; sal distillatum sit, & propter consonantiam & homogeneitatem, significarũt quoq; hanc antiqui Philosophi nominibus perniciosorũ & ferocium animaliũ ut serpentis, Draconis, Leonis, Vrsi, Basilici & similium, propter ipsius naturam horribilem & uenenosam ante conuenientem digestionem. Propterea quoq; aqua fœtida nuncupatur, est enim amara & fœtens ante coagulationem.

DEMO:

DEMO: Suspicor te tacite subindicare uelle horribilitatem & fœtorem ab ea remoueri per ignem cum amaritudine, uerum quomodo hoc fieri posset, non uideo, cum sit aqua salis, uidemus enim, & ipsa experientia docemur per calorem omnia conuerti in sal cum ea corrumpere possit, ut supra diximus. Si ergo dulcia calore corrupta in sal amarum conuertuntur, multo maiorem amaritudinem recipiet hæc nostra quinta essentia distillata ex metallorum sale, sic decocta & exusta.

GEBER. Si præter sal distillatum & præparatum, hæc cõpositio nihil recipiet aliud, tuam sententiã probarem, recipit autem & sulphur quòd hanc naturam aufert & dulcem reddit.

DEMO: Quonam modo hæc amaritudo sulphure auferetur ut dulcis fiat, cum ipsum sulphur quoq; amarum sit, ut testatur Rasis qui dicit, sulphur quod Martis nomine appellatur manifeste amarum & acutum esse exterius?

GEBER. Concedo ante præparationem & decoctionem sulphur, colericum, amarum & acutum esse, quemadmodũ Rasis dicit. In decoctione uero occultatum manifestatur, sulphur aũt in profundo & occulto dulce, per decoctionem ad suam dulcedinem trahit & transmutat sal conuersum in aquam. Alterũ uero sulphur quod aurum appellatur, quod etiam in hanc compositionem recipitur huius medicinæ, sanguineum est, dulce & odoriferũ ut Rasis dicit. Hæc autem transmutant huius aquæ amaritudinem in dulcedinem, quemadmodum aqua fluuij Marach amara, uirtute ligni facta est dulcis. Alphidius scribit hæc uerba: Anteq; hoc opus aggrediaris, præscribam tibi bonam Elixir compositionem. Primo necesse erit ut humidum sit, & cum decoquitur ut coaguletur & inspissetur ut nix uel grando & sal sapore dulci, uentre nigro, & colore albo.

DEMO: Ventre nigro quid significatur?

GEBER. Alphidij sententia est, quantũcunq; nostra medicina in principio decoctionis alba sit, nihilominus nigredinẽ habere occultam, procedentem ex certa humiditate unctuosa & adustiua, maxime uero manifestatur hæc nigredo in coagu-

 latione

latione materiæ, tantum uero decoqui debet ut hæc humiditas consumatur & fiat alba, tunc enim hæc operatio completa est, & quemadmodũ cœlum supra nos non solum per se influentiã habet in hæc inferiora corpora ut conseruentur rerũ species, sed uirtute Solis & stellarum fortificatur, ita etiam cœlum hoc nostrum ornari debet nostro sole splendido & incorruptibili, hoc est, auro nostro supradicto, in terra enim generatum est uirtute Solis à quo recipit naturam, colorem, uirtutem, proprietatem & substantiam incorruptibilem. Quare nostra quinta essentia ornata isto Sole mirabili, infundet nobis uirtutem cœli & Solis cœlestis, hoc est uitæ conseruationem, humidi naturalis restaurationem, & iuuentutis renouationem. De Sole isto locutus est Isidorus lib. 16. dicendo, Chalcantum, hoc est flos æris in medicina salis fieri sole calidissimo, & tantam habere uim astringendi, ut in os Leonis aut Vrsi inspersum tanta fortitudine eorum ora constringit ut mordere non possint.

DEMO: Videtur mihi hoc impossibile.

GEBER. Per Chalcantum & florem æris, Isidorus nostrũ æs quod atramentum appellamus subintelligit, & uitriolum in sale occultum ante distillationem & fit per calcinationẽ simul cum sale, hoc uero æs unitum cum nostra quinta essentia, quæ Vrsi & Leonis nomine intelligitur tantum inuiscat & coagulat eam, ut ab ea acumen auferat ut mordere non possit, hoc est sol uere sulphur, quemadmodum uero influxus cœlestis stellarum influxu augetur, eo modo & cœlum nostrum non Sole tantum sed cæteris quoq; stellis atq; planetis coniungi debet, ut ipsius influxus & uirtus augmentetur, & ut facilius quoq; coaguletur & ad perfectionem citius conducatur.

DEMO: Quæ sunt istæ stellæ & Planetæ, qui nostræ quintæ essentiæ coniungi debent, siue nostro cœlo applicanda sunt.

GEBER. Omnia metalla philosophorũ præparata nomine planetarum significata, & hæc recipiuntur etiam in compositionem Elixir, propterea dicitur huic cõpositioni unam solam communem esse & sufficere. Tamen uerum est aptius coagulatiuas

latiuas

latiuas in hac arte principaliter duas esse sulphuris species, Venus & Mars. Et hæc erat sententia Alberti in primo de mineralibus, cap. 9. primi tractatus, cum scriberet Alchimistas singulari studio atq; diligentia aquas facere, quæ qualitatem haberent diuersorum elementorũ uirtute & actu, hoc est ut desinent & coagulent hoc quod transmutare cupiunt. In libro de Vaporibus scriptum est, carnes uelocissime coqui adiecto uitro ex cineribus fœni & filicis, cum enim uitrum siccum sit, plurimum humiditatis è carne elicere per ebulitionem poterit, ut multo citius caro decoquatur. Cum uero uitrum hoc ex cineribus fœni & filicis alio communi uitro multo siccius fit, ergo hoc uitro adiecto multo citius decoctio perficietur, habet enim commune uitrum adhuc aliquid humiditatis quàm à plumbo accepit, quod primum fuit in compositione.

DEMO: Quamuis huius rei nullum adhuc fecerim periculum, tamen haud credo adiecto uitro carnes citius coqui.

GEBER. Hæc est causa multos ignorantes, & rerum naturalium imperitos Plinium & Albertum mendacij accusasse, cum ipsi hoc quod Philosophi per similitudines & allegoriam locuti sunt ex nuda litera interpretarentur, & se deceptos & elusos putarent.

DEMO: Quid uoluerunt hac re significare?

GEBER. Vitri nomine in ista arte sæpenumero sulphur significatur, nam sicut uitrum commune omnes colores recipit, eodem quoq; modo sulphur nostrum in præparatione omnes colores demonstrat. Propterea Argi nomine appellatur, cuius multi oculi in Pauonis caudam conuersi sunt. Per carnes uero coquendas intelligitur noster Mercurius, qui coagulari & firmari siue figi debet in aqua mercuriali mediante sulphure. Cum uero duæ species sulphuris sint, una nomine Martis appellata calida & sicca, altera uero Veneris calida quoq; & sicca, minus tamẽ ut Rasis dicit, participat eñ cum humiditate mercurij quam ab eo sale accepit q Saturnus dicitur, à quo iam dictũ sulphur Veneris nomine nuncupatum, distillatũ est. Propterea ue-

locius

locius coagulatur & dulcoratur ipso mercurio & aqua mercu-
riali, si adijcimus sulphur ex cineribus fœni & filicis, quod Mar-
tem nominamus propter nominis cognationem. Præterea
notabis differentiam esse inter coagulationem quintæ essentiæ
& fixionem Elixir, cum debeant diuersos operare effectus,
Elixir enim transmutare debet metalla imperfecta in uerum
aurum & uerum argentum, necesse igitur est ut fixum sit & in
auri & argenti substantiam plusq́ perfectam conuersum sit,
hic autem non remanebit aqua mercurialis cum fixionem im-
pediat, quamuis tamen ibi maneat quinta essentia ruffa aqua
forma sua permanens dicta. Cum uero quinta essentia mercu-
rialis per os sumenda sit in modum medicinæ penetrantis per
omnia membra & conseruantis à corruptione, non debet adeo
fixa esse, ut in auream siue argenteam substantiam conuertatur.
Sufficiet enim tantum esse decoctum & digestum, ut coagule-
tur & consumetur illa humiditas tam uaporosa, fœtida & acuta
& dulcis fiat, sic assumpta per os subito penetrabit per totum
corpus, ut res omnium subtilissima & humano corpori confor-
mis, & sua potente & diuina uirtute tantam incorruptibilitatem
inducet omni loco quem penetrauerit, ut illi qui tantummodo
tres gutulas per se aut alia re conueniente commixtas sumpse-
rint, per longũ temporis spacium sanè uicturi sint, ut primi anti
qui patres qui lignum uitæ sumebant. Hæc omnia fabulis poe
tarum ab antiquis sapientibus occultata sunt, maxime uero
Orphei.

DEMO: Feceris mihi sanè rem gratissimam, si intentio-
nem antiquorum in hac re mihi declaraueris.

GEBER. In ista medicina pars est uegetabilis, hoc est,
sal significatum arboribus & plantis, præterea adest etiam quæ-
dam animalis pars ut anima & aurum, significata per animalia,
homines phœbum & uellus aureum. Pars uero mineralis istud
sulphur fixum est, quod Martis nomine appellamus, hoc signifi-
catur per lapides & saxa, montes, ossa, & reliquis rebus duris.
Aqua mercurialis & uapores significantur per auiculas, uentũ,
fluuios,

fluuios serpentes, tauros & Dracones, qui custodiebant uellus aureum Marti dicatum. Propterea diximus lib. 1. cap. 15. in distillatione nullum metallum philosophorũ submergi in Mercurio, hoc est in aqua mercuriali, Sole nostro excepto, & hic dicatus est Marti, quoniam coniungi debet cum sulphure Martis nomine apppellato, per Orpheum uero nostra medicina significatur, hæc enim cum sit dulcis omnia supradicta firmare & coagulare potest.

DEMO: Agnosco me non satis capacem, ut hanc sententiam compræhendam tuæ expositionis, nisi mihi prius declaraueris quænam sint philosophorum metalla.

GEBER. Philosophi hanc scientiam occultauerunt sub nominibus omnium rerum in mundo, maxime uero metallorum.

DEMO: Quomodo occultabitur hæc ars sub metallorũ nominibus, cum ipsa fiat per metalla.

GEBER. Certum est rem haud facilem esse posse, discernere, quando ueteres Philosophi de metallis communibus, siue philosophorum metallis loquuntur, nam primo aspectu nobis uidẽtur de metallis communibus uerba facere, & interdum sermonem suum incipiunt de metallis communibus, mox reliquũ sermonis ad metalla philosophorũ deflectunt. Qui uero huius artis noticiam siue cognitionem aliquam habuerit, & experientiam, statim nomine aliquo audito intelliget, quid in hac arte significare possit. Sit in exemplum nomen Ferri aut Martis. Si igitur Philosophus dixerit hunc in manifesto calidum esse & siccum, facilemq; tincturam rubei, huius artis peritus artifex statim cognoscet eum de sulphure hæc dixisse, quum qualitas hæc ferro communi minime conueniat in manifesto. Rasis dicit in libro de diuinitate, animaduertendum esse res subtili artificio à natura taliter inuicem colligatas esse, ut in omni re omnes res sint in potentia, etiam si uisu minime compræhendantur, quod melius depræhendetur in rebus æquabilibus quàm in alijs. Hoc modo interiora auri argentea esse, & interiora argenti aurea,

inueniri enim in Sole quidpiam Lunæ, & in Luna aliquid Solis, in cupro uero aurum & argentum esse in potentia sed non uisibiliter, & in his ferrum, plumbum, stannum, in quibus etiam uicissim aurum & argentum reperias. Idem scribit Albertus lib. 3. de mineralibus cap. 8. dicendo Hermetem, Gilgil & Empedoclem Philosophos & Alchimistas præclaros, cum omnium cæterorum Alchimistarum numero affirmare in omni metallo plures esse species & naturas metallorum, alia uero occultata, alia manifesta, alia interius, alia exterius, alia uero in fundo, alia in superficie apparere metalla, quemadmodum illi qui de latentia formarum disputarunt, & omnem rem in omni re esse, ut Anaxagoræ placuit, dixerunt itaq; plumbum interius aurũ esse, foris autem plumbum, aurum uero exterius in superficie aurum esse, interius uero & in profundo plumbum, hoc eodem modo se habere intra se cuprum & argentum & omne metallũ ad singula metalla. Præterea dicunt non nominari exteriora siue interiora metalla, & cæteræ denominationes secundum suarum partium in toto, sed secundum proprietatem & naturam prædominantis, cum prædominãs id sibi inclusum teneat supra quod dominatur. Hoc modo isti omnino Anaxagoræ sententiam affirmare uidentur, qui singula metalla singulis metallis inesse prodidit, & denominationem fieri à prædominante.

DEMO: Hæc uidentur mihi impossibilia, & si recte iudico, horum opinio ab Alberto reprobatur.

GEBER. Tu uersaris in simili errore cum quibusdã Philosophis, qui dicebant in mundo aliam substantiam non esse præter eam quæ uideretur. Si autem diligenter examinasses, corrupisses & transmutasses aliquando metalla, & intrinsecas qualitates considerasses, & diuersitatem substantiæ & coloris apparentis, hæc tibi non uiderentur impossibilia. Præterea si tibi uidebitur Albertum hanc opinionem reprobasse, dico ab eo nudam literam reprobatam, inuentionem autem antiquorũ & sensum allegoricum nequaquam.

DEMO: Declara mihi igitur distincte & aperte intentionem

tionem antiquorum, & sensum hunc allegoricum.

GEBER. Per calcinationem, putrefactionem & lotionē reducimus nostrum metallum in sal album ut calx communis, & multis locis appellauimus hoc calcem. Cum autem habeat proprietatem plumbi communis, nomen plumbi inuenit. Propterea dixit Rasis loco iam citato, plumbum in suo manifesto, hoc est in superficie frigidum & siccum esse, hoc est plumbum & argentum, nigrum, molle, terreum, melancholicum, acerbum, fœtidum, fœmineum in actu, plumbum in potentia argentum esse. In ipsius autem profunditate calidum & humidum, hoc est aurum, aereum, sanguineū, croceum, dulce, odoriferum, masculinum, in uno latere frigidum & humidum est, hoc est, stannū & argentum uiuum siue Mercurius, aqueum, flegmaticum, album, insipidum, remissum, fœmineum, in altero latere calidum & siccum, hoc est, ferrum & cuprum, igneum, cholericum, rubrum, amarum, acutum, masculinum. Intelligis nunc nimirum in uno metallo communi & uno metallo philosophorum, singula philosophorum metalla compræhendi, sic & de cæteris intelligendum.

DEMO: Hæc mihi uidentur difficilia & obscura ualde.

GEBER. In procemio lib. 2. dixi considerationem earum rerum, quibus ad complementum huius operationis perueniatur, auspicandum esse à diligenti inuestigatione principiorū corporum secundum ipsorum profundum, occultum & manifestum. Animaduertas igitur secundum sententiam Rasis in libro de diuinitate in omni corpore tres esse dimensiones, altitudinem, profunditatem, & latitudinem, altitudo est quæ manifesta est, profunditas uero est occulta, latitudo medium tenet inter manifestum & occultum, hoc est partim manifesta & partim occulta est, istud uero sal quod plumbum appellamus, & argentum uiuum siue mercurium nondum præparatum, & aquam siccam & pastillum de quo latius dixi in capitulo de descensione, hoc est distillatione, cum in suo manifesto album sit, propterea dicitur frigidum esse, albedo enim signum frigiditatis est,

 aut

aut potius frigidũ dicitur quod participat in humiditate aquæ, de qua locutus sum lib.2.cap. 2. & 7. Cum uero multum terre streitatis intrinsece habeat, ut supra diximus multis in locis de mercurio loquentes & plumbo. Propterea siccæ naturæ dicitur quæ causa sit nos dixisse lib. 1. cap. 15. eum scilicet mercurium, non facile adherere intrinsecus suo sulphuri quod Martem nominamus, quamuis habeat uiscositatem humidam propter siccitatem, hoc est terrestreitatem ipsius per quam uiscositas temperatur, & adherere minime permittitur. Propter hanc terrestreitatem dicitur natura esse melancholicæ liuidæ & nigræ. Notabis autem quemadmodum supradictus Saturnus albus est, eodem modo suas intrinsecas terrestreitates ante distillationem albas esse, quemadmodum loco iam citato ostendimus. Propterea diximus lib. 2. cap. 2. de isto mercurio loquentes, leui artificio uidere nos ab ipso exire terram nigram & fœtidam per lotionem. De terrestreitate ista supra quoq; locuti sumus, lib. 2. in tertia causa descensionis, hoc est distillationis. Cum uero iste Saturnus naturam salis habeat frigidus & indigestus, igitur acerbus est. Propter albedinem uero & frigiditatem fœmineus dicitur, & propter suam fumosam & adustiuam substantiam dicitur fœtidus. Quum autem manifestum occulto semper contrarium sit, propterea plumbum hoc in profundo, quẽadmodum per distillationem cum forti ignis expressione manifestatur in oleo, calidum & humidum est, hoc est aurum, calidũ uero propterea quòd sulphur rubrum est & sanguineũ. Quod autem ad compositionem huius auri Mercurius recipiatur, erat enim ante distillationem una materia siue substantia cum mercurio, inde dicitur humidum esse. Citrinum uero dicitur quod compositum sit ex ruffo & albo, aereum autem nominatur, q̃ spiritus sit subtilis & sublimetur. Sanguineum dicitur quum ruffum sit. Dicitur præterea & odoriferum propter suam rubedinem, caliditatem & bonam substantiam bene digestum. Masculinum uero quod calidum sit, & in generatione metallorum & Elixir paterno semini simile. De his Saturni occultis secretis

in

in libro trium uerborum scriptum est, necessarium esse ut mani festum occultetur, & occultum manifestetur, hoc uero occultũ naturæ solis esse & ignis, & præciosissimum oleum omnium occultorum, & tincturam uiuam & aquam permanentem. Hic uero Saturnus adhuc in uno latere scilicet latitudinis in parte manifestus, & in parte occultus naturæ frigidæ & humidæ est, hoc est, Iupiter & mercurius præparatus, & accidit hoc post lotionem fecis adustæ. Propterea dixi lib. 1. cap. 19. plumbum substantiæ terræ plurimum habere, ob id lauari, & in stannum conuerti. Morienus autem dicit, corpus immundũ apud philosophos plumbum dicit, mundum uero stannum, dicitur autẽ naturæ flegmaticæ propter suam humiditatem uiscosam, Insipidum uero & remissum dicitur propter separationẽ multæ aquæ acutæ in distillatione. Fœmineum dicitur ꝙ frigidum sit & humidum, & in metallorum generatione, & Elixir muliebri menstruo simile sit, in alio latere quod de manifesto & occulto simul participat. Saturnus calidus est & siccus, hoc est ferrum & cuprum, quamuis (ut Rasis tradit) siccitas Veneris siccitatẽ Martis superet & maior sit, propterea quòd participat de argento uiuo siue Mercurio qui ipsius siccitatem temperat. Animaduertendum tamen est, quemadmodum lib. 1. cap. 12. monui, & lib. 3. cap. 7 in corporibus metallicis duas esse sulphuris species necessarias nostræ arti, quæ in manifesto dependent à rubedine, in occulto uero albi, nigri & ruffi sunt, unum intrinsecum est ipso Saturno. Propterea soluitur ut cætera supradicta & Veneris nomine appellatur, omnia autem supradicta in simul esse ante distillationem, & omnia habere naturam salis, diximus lib. 1. cap. 15. solui Iouem, Saturnum, Lunam & Venerem, isto mercurio quem Saturni nomine designamus, hoc est per ipsius uirtutem, cum omnes simul naturam salis habeant, soluuntur autem tantummodo hæ res quæ salis naturam habent, aut aluminis & fellis prout sæpe monuimus.

DEMO: Solutionis iam sæpe meministi, quare rogo ut mihi declarare uelis sensum huius uersiculi. Soluite corpora in

aquam, omnibus dico qui aurum & argentum facere quæritis.

GEBER. Lib. 2. cap. 17. dixi omnia corpora nostra sulphurea, sulphur & arsenicum esse, Arsenicum uero Veneris nomine appellatum distillatione soluitur (ut supra diximus.) Sulphur autem Martis nomine appellatum distillatione non soluitur, cum in se non habeat partes salsugineas (ut lib. 1. cap. 3. diximus) subtiliatur autem & soluitur cum sua aqua mercuriali, quam capite de solutionibus cæteris aquis acutis adiunximus. Ex his duabus aquis sulphureis unam accipe quam uolueris, scilicet hanc quæ Venus & aurum dicitur, hanc da bibendam inimico tuo, hoc est coniunge illam sulphuri quod ferrum dicitur. Diximus enim loco iam citato sulphur cum suo simili siue compari, hoc est arsenico tincturam fieri. Intelligitur aūt per Leonem antiquum siue Draconem mercurius conuersus in sal, antiquum uero uocant quòd incorruptibilis sit. Ex hac sententia reliquos uersus quoq; intelliges, scilicet qui soluere non poterit subintelligendum nostrum arsenicum & mercurium nostrum, neq; subtiliare sulphur, corpus sulphureum non tangat, neq; argentum uiuum nostrum, non poterit enim fixum sulphur quod Martis nomine appellatur, tenere uolatile arsenicum nisi per optime commixta fuerint, & ex duobus unica substantia facta fuerit, quod cum aqua mercuriali quam aquam uiuam appellamus fieri potest, quæ medium tenet in commixtione tincturarum, hoc est inter sulphur & prædictum sal præparatum, sal dissolutiuum appellatum. Rasis mentionem facit in suis scriptis horum sulphurum, & dicit aquam æris solutam ad rubrum & meliorem & fortiorem esse quàm ferri aquam, hoc est cum ferrum sublimatum fuerit in rubedinem conuertitur, & aceto adiecto rubicundū colorem acquirit ut sanguis. Quum gitur sulphur Martis nomine appellatum quasi extrinsecum sit in supra dicto Saturno, Propterea in præparatione facilius ab eo separatur â cōmistione, hanc ob causam diximus lib. 4. cap. 14. ea metalla quæ paruam quantitatem mercurij habent, facilius separari à cōmistione salis, & eodem loco de isto sulphure Mar-

tis

tis nomine appellato, dixi Martem fusionem non habere, hoc est non solui. Propterea cum isto sale non commisceri, quod fit per priuationem multæ humiditatis mercurialis. Propterea cap. 10. eiusdem libri diximus, corpora ab inuicē per ista duo examina non separari (hoc est in calcinatione sulphuris cum acetū & sale, & in distillatione à sale & separatione) nisi per diuersitatem compositionis ipsorum substantiæ, nam ex ea diuersitate nascitur diuersitas fusionis, hoc est solutionis, spissitudinis & raritatis, quæ principales causæ sunt separationis nostrorum metallorum. De solo Marte autem loquendo, dico ipsum esse igneum, hoc est sulphur ruffum calidum & siccum, & facilis combustionis ante præparationem, propter multam unctuositatem cholericum propter uehementem calorem, amarum & acutum, quum cholericus sit, est namq; cholera propter indigestionem cibus amarus & acutus. Dicitur autem masculinus quòd calidus sit, & principale semen metallorum & Elixir. Ita nimirum compræhendes in uno metallo communi omnia metalla philosophorum compræhendi, & ibi aurum & argentum esse in potentia propinqua, quum in ipso sit ipsorum semen à natura pro parte digestum & fixum, nec aliud tamen esse præter sulphur & argentum uiuum. Si uero huius rei certificari uoles, considerabis ea diligenter quæ lib. 2. ca. 7. & 16. & lib. 3. cap. 4. circa finem scripsimus.

DEMO: Nisi praxin uidero huius operationis non satis capacem me sentio ut hæc intelligere queam, tametsi animaduertam artem naturam in multis imitari.

GEBER. Natura per decoctionem adurit terram & aquam simul commixta, & uitriolum generat, ars uero adurit sua metalla, & redigit ea in calcem in qua uitriolum occultatum est, naturæ & artis semen, per putrefactionem autem & separationem extrahitur uitriolum & sulphur. Natura resoluit suum uitriolum & exhalat duplicem fumum, ars simile facit in suo uitriolo. Natura per sublimationem ducit duplicem illum fumum in loca mineralia, & ipsum coniungit cum sulphu

re

re fixo, ars similiter suum duplicem fumum coniungit cum sulphure fixo. Cum uero fumus ille albus nobis magnum impedimentum esset futurum in fixione, propterea remouemus illum & in ipsius locum accipimus mercurium uiscosum coagulatũ, quem à fecibus adustis extraximus. Propterea diximus lib. 2. cap. 6. semper illud separari quod corpori in capello Aludilis propinquius sicut in puluere sursum eleuatum, hoc est in aquam solutum ab eo quod remanet in fundo uasis præparatum, natura quoq; illud sulphur fixum lauat, simile facit ars. In lotione autem huius sulphuris ruffi in colore uini ruffi, primo calcinatur & fit nigrum propter ipsius oleaginitatem, & à Raymundo nigrum nigro nigrius appellatur sui uitrioli. Propterea diximus lib. 4. cap. 20. Martem in omni genere combustionis nigredinem & fuscum colorem creare plus tamen aut minus, quo metallum magis aut minus calcinatum fuerit, nam per fortem calcinationem sulphuritas adustibilis consumitur, ut lib. 3. cap. 7. ostendimus. Hac de causa omnes Philosophi maximè in hoc conueniunt putantes illas debere esse nigras, fortasse ut propter abundantiam sulphuris calx non uitrificetur, ab hac nigredine usq; ad albedinem omnes sui cæteri colores apparent, sunt enim albedo & nigredo externi & planè contrarij colores, & omnes cæteri colores plane intermedij. Propterea semper in hac præparatione quotiescunq; de gradu ad gradum aliquid de nigredine depditur, semper color apparet minus niger, quousq; tandem ad ultimum & perfectum colorem albedinis perueniatur.

DEMO: Credebam hanc colorum diuersitatem apparere post coagulationem Elixir, dixisti enim lib. 2. cap. 16. proprietatem esse sulphuris cum argento uiuo, colorem rubrum creare aut citrinum secundum quantitatem commixtionis, proprietatem uero remotionis sulphuris esse, dare mercurio albedinem per ignem. Hæc igitur causa est diuersitatis colorum in ipso post ipsius coagulationem in petram siue lapidẽ. Hunc uero modum loquendi non intelligo, nam cum sulphur & mercurium

curium simul poneres ut coagularentur, putabam amplius non remouendos neq; separandos esse. quomodo erit igitur sulphur causa uarietatis colorum post coagulationem Elixir?

GEBER. In sulphure ut Albertus de mineralibus tradidit, sunt duæ unctuositates adustiuæ, una maior & quasi extrinseca, altera minor & intrinseca. Prima rubra est & remouetur per lotionem, intrinseca uero consumitur post coagulationem Elixir, quod primo nigrescit & deinde successiue paulatim minuitur, & consumitur ea humiditas unctuosa quæ nigredinis causa fuerit. Hoc modo dicimus sulphur remoueri quoniam conuertitur in albedinem perfectam, & postea in colorem citrinum, ultimo uero in colorem rubrum, fit igitur sulphur duabus uicibus nigrum & bis album & bis rubrum.

DEMO: Quanto temporis spacio coagulatur post præparationem sulphuris & mercurij?

GEBER. Simul postea in uas longi colli & rotundæ capacitatis impignatam cinerum cum igne lucernæ, quę quintuplex siue sextuplex elichnium habuerit, coagulabitur uiginti dierum spacio aut citra. In speculo Alchimiæ scriptum est, materiam lento igne regendam donec maior pars in terram nigram conuersa sit, quod fit in 20. dierum spacio.

DEMO: Eo tempore quæ apparebunt signa?

GEBER. Loco supradicto scriptum est, materiam cum ignem senserit, subito in aquam solui, & tunc spiritus sursum eleuari & ascendere per collum longum uasis, & supra aquam subito congregari oleum in modum nebulæ nigræ. Ideo dicit Ioannes de Rupecissa, scilicet post calcem eleuari pelliculam quandam nigram ut oleum, deinde uero post paucos dies materiã coagulari sub aqua in medio uasis eo loco, quo ignis flamma ipsum uas tangit, & paulatim restare & augmentari eam materiam coagulatam, donec quasi terræ globus in medio aquę in prima creatione mundi materia hæc arida emineat, ut insula in medio Maris ab aqua circundata, cõpremũtur autem aqua & sulphur & simul in colore nigro coagulata, in forma oui quod suo acumini insistat.

DEMO: Quamdiu durat hæc nigredo donec incipiat dealbari?

GEBER. Scriptum est in libro Rosarij quadraginta diebus continuis, nam & alteram aquam permanere nigredine coopertam, eam uero nigredinem ultra quadraginta dies non durare si recte & modo debito gubernata fuerit, hæc à ueteribus sub uelo fabularum poeticarum occultata sunt.

DEMO: Mirum sanè Philosophos ueteres hanc artem tam obscuris & Chimericis figmentis occultasse, quæ à nostris grammaticis declarantur & detorquentur ad sensum moralem.

GEBER. Qui huius scientiæ nullam habuerit cognitionem, non capiet rationem aut intentionem ueterum Philosophorum, fingendo tantum numerum deorum & dearum, aut quid isti per istorum generationem stupra & amores uariasque mutationes designare uoluerunt non intelliget. Stultum enim esset credere hæc ficta, ut morum disciplinam occultarent, quam tanta cum laude & publice & priuatim uerbis & factis in omni uirtutum genere adeo strenue proposuerunt.

DEMO: Si me tanti secreti faceres participem, præter cætera tua in me collata beneficia, hoc unico me quàm arctissime deuincires tibi.

GEBER. Ne forte credas me solum huius opinionis esse, legas Albertum lib. 1. de mineralibus, cap. 4. qui dicit, Empedoclem qui longo tempore præcesserat Hermetē confirmasse lapides creatos ex calore ardente, huius affirmationis originem corporis ex antiqua fabula Pyrrhæ & Deucalionis, in qua fabula lapides magnæ matris ossa dicuntur, Ossa uero secundum Empedoclem pro parte ex Vulcano composita sunt.

DEMO: Mihi uidentur uerba hæc ab Alberto in hanc sententiam minime dicta esse.

GEBER. Lapides à calore ardenti generati colores sunt nostrorum metallorum ex ignis uehementia generati, & propter duritiem ossa uocantur, & partim ex Vulcano composita sunt, hoc est ex sulphure quod ignis nomine appellatur, quod in

ipsis

ipsis prædominet ignis, hoc est sulphur. Sunt autem lapides magnæ matris dicti, hoc est terræ, quod eorum generatio sit ex metallo, quòd magnam quantitatem terræ in se continet, nam tota substantia fixa & terrea sunt. De Pyrrha & Deucalione fabulantur Poetæ, hos tempore diluuij in nauicula, quam conscenderant, saluatos euasisse solos, per diluuium significare uolantes nostras aquas albas. Verum per Pyrrham & Deucalionem insimul significabāt sulphur istud subtile, quod supra Hermophrodita nuncupari diximus, hi duo saluantur conscensa nauicula, hoc est in illa nigra pellicula quæ supra aquam eleuatur & innatat ut oleum. Per illos lapides quos projciebat Pyrrha, & conuertebantur in fœminas, significarunt argentum uiuum, hoc q̄ finita distillatione remanet in Boccia fixum & terreum, per lapides uero à Deucalione proiectos qui in masculos conuertebantur, significatum est istud sulphur, quod Martis nomine supra appellari diximus. Adhæc legimus apud Albertum lib. 1. cap. 8. 2. tractatus, fabulā de Gorgone, quam finxerunt Poetæ, omnia quæ conspiceret in lapides conuertisse ita explicādam esse, ut per Gorgonem intelligamus uirtutem & potentiam mineralem, & per conspectum Gorgone, dispositionem humorum corporis ad uirtutem lapidificatiuam.

DEMO: Explicatio hæc multo obscurior est, quàm ipse textus sit.

GEBER. Mineralia hæc sulphures sunt, uirtus uero earū fortis, uirtus est metallica induratiua & figens, aspectus autem uaporum, corporum metallicorum ad uirtutem hanc mineralem, fit cum iam fumi ascenderunt in collo longo uasis siue Bozíæ, & respiciunt & reducunt retro se ad hanc uirtutem mineralem, quæ indurat & conuertit istos uapores in lapidem nobilissimum philosophorum. Vxor Loth ignem fugiens contra Dei iussum retro spectans conuersa est in statuam salis. Poetæ finxerunt Iouem amore captum Ganimedis eum rapuisse in aquilam conuersus & in cœlum portasse, quæ autem sæpius à nobis dicta sunt de duplici illo fumo in hac fabula comprǽhendūtur.

Nam per Iouem significatur supradictum sal, quod per distillationem conuertitur in aquilam, hoc est in aquam mercurialem quam in ista arte aquilam nuncupare consueuimus, propterea quod superuolat omnes alios spiritus. In libro de aluminibus & salibus, legimus atramentum, hoc est sulphur regi per aquilã affirmante Geber philosopho, quo loco sal armoniacum intelligi debet, per Ganimedem tantæ pulchritudinis intelligendum sulphur, quod aurum appellari diximus alibi. Iupiter uero huius amore capitur, propterea quod naturaliter inuicem coniuncti & uniti sint in substantia una, propterea in distillatione portat eum secum subuolando in cœlum, hoc est in capitulum siue capitellum bociæ, hoc est uasis in cœli figura concameratum. Præterea scribit Virgilius in 6. Aeneid. de Dædalo cum suo filio incluso in labyrintho ipsis aptasse alas ex pennis cum cæra quibus euolarent ex labyrintho. Icarus uero nimis alte uolans in mare præcipitatus est, liquefecerat enim Solis calor cæram cum qua alæ compactæ & sibi adaptæ erant.

DEMO: Huius fabulæ expositionem auide expecto.

GEBER. Dædali nomen græca dictio est, latinè uarium significans, & designat nobis sulphur, quod Martis nomine nuncupari diximus, quod admodum uarium est transmutando se de colore in colorem, & ab una natura in aliam, sulphur istud parens est alterius sulphuris admodum subtilis & fusilis, quod sub Icari nomine Dædali filio intelligitur, est enim arsenicum subtilior & fusibilior pars Martis. Per Labyrinthũ poetæ intelligere uolunt uas siue Bocciam, aut potius uilem lapidem philosophorum, in quo dicti sulphures inclusi sunt. Alæ autem quibus auolare conantur, & in altum feruntur, sunt hæ res de quibus mentionẽ feci lib. 2. cap. 10. dicendo, Corpora quæ indigent ad ministratione rerum subleuantiũ aut exaltantium, sunt Venus & Mars, propter earum tardam fusionẽ, hoc est solutionem. Venus enim Tutia indiget, Mars uero arsenico, nam his rebus facile eleuantur & sursum feruntur, nam inter ipsos magna quædam conuenientia est.

DEMO:

DEMO: Mihi persuadeo & hunc locum ex illis esse, quos tu solus intelligis.

GEBER. Per tutiam significatur aqua mercurialis, quæ per distillationem exprimit ex dicto sale extracto è lapide Venerem, quam Icari nomine significamus. Iste Icarus simul aqua ista alte uolat, hoc est in capitellum uasis usque eleuatur, calore enim sal dissoluitur. Icarus uero per rostrum capitelli in uas recipientis cadit in aquam amaram & ibi suffocatur, nam per decoctionem nigrescit. Alæ uero cum quibus Mars auolat ex dicto lapide arsenicum designant, ut apertè satis diximus lib. 3. cap. 16. Propterea quòd humiditas & acuitas aceti, mediante calore fumi agens in corpus calcinatum & subtiliatum, dissoluit enim & attrahit substantiam salis occultam in isto calore, cum eodē attrahendo subtile quod sulphur Venerē nuncupamus, in profundo huius salis inclusum. Nā propter colligantiā sulphurum in hac putrefactione arsenicum attrahit & sursum ferri, & sublimari facit Martem. Cæra autem cum qua alæ adoptatæ & affixæ erant, est supradictum sal uiscosum dealbatum, ut cæra alba Tyrrhenia superius nomine Iouis appellatum. Tradidi autem hæc fusius, lib. 3. cap. 7. propè finem loquendo de corporum eleuationibus cum spiritibus. Meminit insuper Virgilius rami aurei quo detruncante statim alius subnascitur similis, per arborem significare uolens sal uegetabile, ex quo per ignis expressionem distillatur illud sulphur quod aurum appellamus. Cum enim totum istud sulphur una uice simul omnem rem nō exprimatur, sed paulatim guttulā guttula insequendo, finxerūt ramo uno detruncato statim alium subnasci, hoc est expressione forti ignis. Sed hoc Senior Philosophus apertius demonstrat dicendo, animam hanc è petra non exprimi posse una uice, sed multis uicibus & paulatim, Propter hanc causam ueteres eam animam & animas, florem & flores, tincturam & tincturas, sanguinem & sanguines, pinguedinem & pinguedines appellasse, propter tardum egressum de gradu ad gradum. Finxerunt etiā Iouem iratum patri suo Saturno genitalia excidisse cum acu-

 tissima

tissima falce, & hæc cecidisse in mare, & ex cōmistione ipsorum sanguinis cum spuma maris Venerem procreatā. Per Saturnū intelligentes prædictū sal ꝙ pater Iouis dicitur, hoc est ipsius salis præparati quod ab isto generatur, istud sal positum in ignē in uase siue Boccia, Iupiter iratus & igne alteratus dicitur, & soluitur in aquā subtilē & acutā, significatur ꝑ falcem acutā cū qua Iupiter iratus patri genitalia excidit, hoc est separat & attrahit secum partes masculinas siue uirilia, hoc est sulphur intrinsecū in ipso sale, & simul cadunt in uas recipientis, ꝙ significatur per casum in mare, scilicet in aquam salis, ex isto sale & sulphure generatur Venus, ut supra diximus. Hæc aqua currus Phaetontis, quē Poetæ Eridanū uocant, propterea ꝙ ipso uehatur noster Sol & spiritus fœtentes quos appellamus æs, finxerunt etiā quidam Mineruam filiam esse Iouis, Iupiter em̄ suum caput feriēs, armatā ex ipsius cerebro prosiliisse Mineruam. Figmentum hoc ita intelligēdū esse censeo, Iuppiter in ignē alteratus caput suū cōuertit, hoc est sal istud q̊d Saturni nomine nūcupamus, in quo sal istud subtile, album, molle, humidū ut cerebrū continetur, ex quo ꝑ distillationē nascitur Minerua armata, hoc est aqua illa uestita siue amicta subtilissima parte sulphuris, ꝙ Martis nomine uocamus. Dicūt præterea Vulcanū amore captum Mineruę eam ꝑtinacius cōsecutā tandē ueste arripuisse, & semen in terrā ꝓfudisse, ex quo puerulus statim natus sit, sic Mineruā Vulcani uim euasisse. Per Vulcanum intelligimus sulphur quod ignem uocamus, & ferrum magno amore afficitur ergo aquam Mercurialē quam Mineruæ nomine significamus. Sunt em̄ in simul in uno eodemq́ metallo. Propterea hanc in calcinatione sequitur & in putrefactione. Cū uero naturæ sint diuersæ & facillime ab inuicē separantur, finxerūt mineruā Vulcani congressum fugere, cū hoc sulphur non retinet semen quemadmodum aliud subtile sulphur. Propterea dictū est hanc arripuisse ueste quod cum ipso unitum sit, & cū suo sale coniunctū quasi extrinsece & sic inseparatione dimittit suum semen, hoc est eam partem subtilem sulphuris spargendo in terram ipsius salis, ꝑ distillationē uero nascitur illud sulphur quod Ganimedis nomine significari

ſupradiximus, quẽadmodũ etiam Appollinis & Phœbi, & ſic eua ſit uires Vulcani ꝑ remotionẽ ſiue ſeparationẽ hanc, quæ fixioni impedimẽto fuerat. Finxerunt etiã ueteres à Ioue amatam Io, ipſa uero Iouẽ fugiens à craſſa & obſcura nubecula circũdatam, ut in curſu ſubſiſteret, ꝑ Io ſignificantes ſupradictam aquã Mercurialem à Ioue amatam cum eiuſdem ſubſtantiæ ſint, ſimul uero iuncta & Bociæ incluſa ad ignẽ aqua per diſtillationẽ aufugit ꝑ longũ collũ uaſis, deinde recidẽs ad fundũ ubi à Ioue circumdatur pellicula nigra ſupradicta ꝑ ꝙ coagulatur & firmatur Io, hoc eſt in curſu ſiſtitur. Iſtæ nigræ pelliculę uela ſunt ꝗbus Theſeus rediit nauigiæ Athenas, quæ uidẽs Theſei pater ſibi ꝑſuadẽs filiũ obiiſſe ex deſperatione, ſe præcipitẽ dedit in mare et ibi aquis ſuffocatur. Per Theſeum ſignificare uolentes ſulphur iſtud ſubtile quod in pellicula aut potius oleo iſto continetur ꝑ Theſei nomẽ ſignificatũ, Pater uero Theſei Egeus (hoc eſt ſulphur craſſum magis) ſe pręcipitẽ dat in mare, hoc eſt in aquã ſalis, & ibi ſoluitur & moritur, hoc eſt ſuffocatur, nam ſecũdo denigratur. Inter reliqua plura eiuſmodi poetica figmenta tradiderũt ueteres poſt diluuiũ & terræ exiccatũ ab inundatione aquarũ uarias animaliũ ſpecies à terra productas, inter cætera uero animalia ſerpentẽ quandam produxiſſe, hanc ſagitta interemptã ab Appolline ſiue Phœbo, Hanc fabulam hoc modo interpretati ſunt, per diſtillationem quam etiã ſublimationẽ appellamus, primũ lento igne diluuiũ uenit, hoc eſt intro humiditas aquea apparet, hæc remota & fortificato igne terra, hoc eſt, materia noſtra, quæ multum in ſe terreſtreitatis habet, producit animalia, hoc eſt ſulphur iſtud ſubtile quod animale dicimus. Verum inter animalia cætera etiam ſerpentẽ illũ gignit, quem Phitonẽ appellant, hoc eſt, aquam fœtidã, quam Phœbus occidit, hoc eſt à noſtro ſale coagulata & denigrata in medicinam humani corporis. Fingunt præterea Martem filium Iouis & Iunonis, ſunt tamẽ qui Martẽ ſine patre à ſola Iunone procreatũ uelint. Per Iunonẽ uero etiam ſi ſæpius elementũ aeris intelligant, tamẽ cum dicunt Martem filiũ eſſe Iunonis ſine patre natum, per Iunonem terræ elementũ intelligunt. Iupiter aũt poſt putrefactionẽ cũ Marte & Iunone reperitur. Quod autẽ per lotionẽ Mars ab ipſius uentre ſeparatur, ꝓpterea dicitur ipſius filii. Cũ uero filius ſaltẽ in aliqua parte patri ſimilis eſſe debeat & matri, hoc uero ſulphur ꝙ Martis noĩe intelligimus Iouis nullã ſimilitudinem penitus referat, calidus enim eſt & ſiccus, rufus, durus, abſq; uiſcoſitate & ſolutione, & quaſi argento uiuo priuatus,

Iupiter

Iupiter uero frigidus & humidus est, albus, mollis, uiscosus, facilis fusionis & solutionis, quasi argentum uiuum mortificatum, hanc ob causam finxerunt Martem Iunonis filium, hoc est terræ, pinguedo enim terræ est.

DEMO: Ostende igitur iam quo loco Iunonis nomine terræ elementum intelligunt?

GEBER. Finxerunt Iunonẽ filiam esse Saturni, & Opis sororem & uxorem Iouis, & in eodem partu ante Iouem in lucẽ æditam, reginam esse deorum & dearum, diuitiarũ, præesse partui & matrimonio. Aqua uero Mercurialis per Iunonẽ significata dicitur filia Saturni, distillatur enim ab ipso & sua terra significata per Opim. Hæc autem largitur diuitias, hoc est aurũ nostrum, & in ea distillatione generatur Iuno, hoc est aqua illa Mercurialis significata per elementum aëris & Iouis, hoc est sal quod in fundo uasis siue Boziæ remanet inter feces. Quum uero aqua Mercurialis distillatur prior & prima exeat extra Boc ciam siue uas distillationis, dixerunt ueteres Iunonem in eodẽ partu ante Iouem natam. Idem significare uolebam lib. I. cap. II. disserendo de præparatione Iouis, dicendo, Saturnum eodem modo præparari (deridens eos qui non sunt filij huius artis) aliquando solummodo hoc quod corpora non potest frangere, hoc est terrestritas quæ non frangit, hoc est non soluit corpora sulphurea, adijciendam uero aquam mercurialem quæ prius antequam Iupiter redeat in corpus ex sua calce, hoc est sale albo ut uera calx. Præterea dicũt Iunonem præesse partu, quod distillando producat in lucem Phœbum, ob hoc etiam Lucina dicta, matrimonio quoq; præesse dicitur, propterea quod intermedium quoddam sit in coniunctione tincturarum sulphurearum, hoc est Veneris & Martis. Significatur autem per subtilissimum rete fabrefactum è calibe. Dicebat Morienus, animam, hoc est, Venerem non coniungi cum corpore, hoc est cum sulphure Martis nomine significato nisi mediante spiritu, hoc est, aqua hac spirituali. Dicitur etiam Iouis uxor propterea quod hæc duo simul nostrum aurum progenerent, aut quod simul

simul iuncti sunt & uniti ante distillationem, & adscribunt ipsi regnum super omnes Deos & deas gentiliũ, quos significamus nostris metallis. Hæc enim regit, nam per hanc nascuntur ac soluuntur, subtiliantur ac separantur, coniunguntur, mortificantur, uiuificantur & fructificant, propterea finxerunt eam etiam deam diuitiarum.

DEMO: Ne mireris hactenus tam prolixum sermonem non interrupisse me, nam ut uerum fatear, plurimum delectatus sum hac interpretatione, adeo obscurarum atq; plane Chymericarum, aut potius monstrosarum fabularum & figmẽtorum, & (ut dicam quod sentio) plane persuasum habeo te eiusmodi fabulas omnino detorquere in tui animi sententiam, etiamsi ueteres eius intentionis in quam tu eas detorquere studes, nequaquã fuissent unquam.

GEBER. Si tu aliquando interfuisses praxi huius artis, & eius rei periculum fecisses, & filius esses uotis, hanc ueritatem etenim cognosceres & perciperes. Nam nisi negaueris hanc opinionem ueterum quam tibi dixi, scilicet omne metallum in omni contineri, & huius dicti explicationem per me tibi traditam, penitus intellexeris, nunquam negabis hanc ueram esse intentionem antiquorum poetarum, in suis fabulis & figmentis, nam omnibus modis elaborauerunt, ut hanc scientiam penitus obscurarent & absconderent suis figmentis & fabulis poeticis, ut naturæ secreta ignorantibus & indignis occultarent, quod etiam plures sapientes harum rerum periti, mecum affirmare non dubitauerunt. Scribendo etenim finxerunt Latonam stupratam à Ioue, propter quam rem Iunonẽ de cœlo descendisse, hanc in Insula Delo inuenisse, ubi Phœbum & Dianam peperit. Per Latonam intelligentes illud sulphur, quod supra Veneris nomine significari diximus, quod cum impurum sit & alteratum, compositum de Ioue & Iunone, hoc est de aqua illa aerea, descendit de cœlo, hoc est de alembici capitello, & inuenit Latonam in uase siue Boccia, quæ ibi parit Elixir album & ruffum. Finxerunt etiam Vulcanum filium esse Iouis & Iunonis, quem-

admodum etiam supra de Marte diximus, quum uero deformis esset & facie turpis, subito fuit deiectus in Insulam Lemnios, & ibi nutritus & educatus à simijs. Per Vulcanum intelligebant sulphur quod Martis & ignis nomine significari iam sæpius monuimus, quod post putrefactionē coniunctum est & unitum Ioui & Iunoni, sed in diuersa natura fusione & spissitudine & raritate & ab ipsis separatur, propterea quod, ut lib. 3. cap. 4. diximus, argentum uiuum aliud sulphur non recipiat, eo excepto quod suæ naturæ est, hoc est arsenicum quod de natura salis participat. Propterea dicunt Vulcanum esse filium ipsorum quod ab eorum uentre separetur, quum uero turpis sit & deformis propter suam unctuositatem adustiuam, abijcitur in Insulam Lemnios, hoc est in uas siue Bocciam in quam cadunt sagittæ, hoc est hæc sulphura, quæ generata sunt ex uaporibus calidis & siccis: ibi nutritus & educatus à simijs, hoc est, à ueris artistis siue huius artis perfectis artificibus, qui naturam imitantur. Adhæc finxerunt Athalantam omnium hominum uelocissimum cursorem, superatum tamen & uictum tribus pomis aureis, per Athalantam significantes nostram aquam uelocissimam & leuissimam super coniuncta sulphura, ipsis uero coniuncta, hoc est Marti, Soli & Veneri in simul, aut cum Ioue qui semper plenus est Apollinis & confectus, formatur & coagulatur, hæc tria poma tres boli sunt, quibus Theseus inuiscabat ora Minotauri in Labyrintho, per Minotaurum positum in Labyrinthum significatur nostra quinta essentia, quæ in uase siue Boccia inuiscatur & coagulatur, cum supradictis sulphuribus.

DEMO: Magnas tibi gratias ago, quòd me tanti secreti uoluisti fieri participem, ut citra omnem inuidiam ea quæ ab antiquis summo studio occultata sunt pro singulari tua humanitate mihi aperires & explicares, nam inde spero tandem me uerum sensum fabularum & figmentorum poeticorum inuenturum, cum mihi igitur hac parte satisfactum sit, eiusmodi inquisitiones relinquemus, ut sermo noster inchoatus eò redeat

unde

unde discessimus de metallis uerba facientes, scilicet ex quo nam metallo supradictæ res fieri debeant, nam cum ex uno so=lo nec tamen ex auro communi fieri debeant, persuasum habeo ex argento fieri debere, & hoc non citra rationem, quum tu iu=beas illud aurum accipiendum, quod in profundo metallorum occultatum sit. Cum uero Luna in profundo aurum sit, ut in Testamento aperte demonstrasti, omnino argentũ accipiendũ erit nobis absq; dubio. Scripsisti etiam lib. 1. cap. 18. Lu=nam esse tincturam albedinis. Et plures Philosophi Lunam fermentum albedinis nuncupant, & Medici argentum in suas mixtiones medicamentorum recipiunt. Albertus adhuc in fine tertij libri de mineralibus dicit, nos certo scire, quòd habentia simbolum in materia & uirtutibus, & polentijs naturalibus, fa=cilis est transmutatio adinuicem. & paulo inferius, Non lateat nos, inquit, quòd in omnibus quæ circulares ex se inuicem ha=beant generationes, facilior est transitus eorum quæ in pluri=bus habeant conuenientiam, propter hoc etiam ex argento fa=cilius fit aurum quàm ex metallo alio, non enim mutari opor=tet in ipso nisi colorem & pondus, & hæc de facili fiunt, compa=cta enim substantia magis adhæret pro certo pondus diminu=to aqueo, & aucto bono citrino sulphure consequenter uaria=bitur color, hic autem modus est & in alijs.

GEBER. Pro certo tibi dico, si tota substantia aurea siue argentea nobis præparanda esset, non autem reducendo eam ad materiã suam primam, hæc longe cæteris præstare, sed hoc modo parum esse utilia. Verum est secundum uiam breuem supradictam ex argento, facilius aurum fieri posse quàm ex alio quouis metallo. Propterea quia consumata humiditate aquea per calcinationem substantia reducta, fit magis fixa. Propterea dixi lib. 2. cap. 18. pondus accrescere, & per minimã admixtionem nostri sulphuris boni & præparati in manifesto albi, in occulto uero citrini & ruffi, pluribus diebus simul deco=cta tandem mutari in colore, quia color tincturæ in sulphure occultata per uirtutem caloris manifestabitur, & hic modus est

 com=

communis in omni metallo. Loquendo autem de præparatio-
ne Elixir secundum uiam prolixiorem nouem mensium, hoc
est reducendo metalla ad eorum materiam primam, fieri non
potest ut aurum siue argentum sint meliora cæteris metallis,
nam in his non restat prima substantia nec primæ qualitates, ex
ceptis intrinsecis per omnibus sunt communes. Verum est (ut
iam diximus) unum ex cæteris metallis in sua minera aliquam
acquisisse substantiam & proprietatem, quibus præparatum
aptius & propinquius fiet nostræ arti auro & argento, quemad
modum breui intelliges. Respondendo uero tuis rationibus
adductis, dico etiam si sæpius philosophi per Lunam intelligāt,
& Iouem & Venerem & Mercurium, nihilominus per Lunæ
uocabulum etiam intelligi debere sal Saturni nomine significa-
tum, quod in suo profundo ipsum aurum philosophorū est, ut
supra diximus. Possumus autem per Lunam intelligere sul-
phur præparatum album ut Luna, & hoc in profundo aurum
& argentum est, & tinctura & fermentum albedinis & rubedi-
nis supra suo mercurio, argentum hoc indurat & figit nostrum
Iouem, & conuertit ipsum in naturam metallicam, & commisce
tur nostro Soli, ut aperte ostendimus lib. 1. cap. 18. Etiam
possumus per Lunam intelligere Elixir album, hoc enim est tin
ctura albedinis, & fermentum albedinis in multiplicatione, &
in secreto aurum est, & facillime in aurum conuertitur, quia
continuendo uel fortificando ignem, materia magis figitur &
pondus accrescit, & tinctura ruffa sulphurea, quæ in profundo
latet manifestatur. Si autem de Luna medicinam aliquam fa-
cere uolueris pro humano corpore, eodē modo fit quo superius
de auro à nobis dictum est.

DEMO: Si supradictæ res omnino è metallis fieri debeāt,
tamen ex perfectis metallis fieri nō possint, necesse est ex imper-
fectis metallis ea facere, sed prius præparatis.

GEBER. Secundum opinionem & rationes Rogerij Bac
conis, quas supra allegauimus de auro communi uerba facien-
tes nullum dubium est, nam hæc scientia tractat de corporibus
imper-

imperfectis in quantum conuenit ea facere perfecta, ut in præfa tione libri inuestigationis ostendi, & Calisthenes summus in isthac scientia uir, dicit Alchimiam scientiam esse, quæ inferioribus metallis excellentiam & nobilitatem superiorum tribuat, & beatus Thomas in principio 4. lib. Metheo: dicit. Præcipuus Alchimistarum scopus est transmutare metalla (scilicet imperfecta) secundum ueritatem & non sophisticè.

DEMO: Puto per percoctionem Elixir imperfecta metalla perfecta fieri.

GEBER. Hæc dico, si absq; corruptione rerum extranearum præparatum perfectum fieri Elixir, & hoc satis clare aperte demonstraui in procemio libri Inuestigationis, & in cap. de præparatione aceti acerrimi, & adhuc lib. 1. cap. 8. dicendo quod in depuratione metalla imperfecta ingenio & industria per artificium reducantur in puram & nobiliorem substantiam breui tempore, quod à natura non potest fieri. & in lib. Testamenti dixi, quòd omne metallum, intellige imperfectum, per calcinationem possit conuerti non solum in sal, sed etiam in uerum Solem & ueram Lunam, neq; tu poteris mihi hoc loco obijcere, intellexisse me de metallis perfectis, quum hæc sint uerus Sol & uera Luna, neq; per proiectionem sed per calcinationē hoc fit, præterea diximus in lib. Inuestigationis, cap. de Vitriolo, quod ex corporibus imperfectis extrahātur diuersa uitriola, quæ nobis necessaria sunt & utilia, diximus etiam diuersa uitriola, quod in ista arte non solum alumina sed etiam sulphures ua ria genera dicuntur uitriola, lib. 4. cap. 9. uerba faciens de me dicina tingente, Lunam in aurū, diximus fieri hanc, antecedente administratione nota & certa corporis imperfecti. Et si mea opera à me conscripta diligenter euoluisti, animaduertisti nimirum me in lib. de radicibus hanc sententiam protulisse, uidelicet cum uideremus corpora imperfecta, nostra experientia & industria præparata & mundificata ab omni superflua corruptione, maiorem claritatem & splendorem acquirere, quàm corpora na turaliter perfecta, nos tandem ex ea consideratione peruenisse

ad finem huius operæ & scientiæ. In lib. speculi Alchimiæ scriptum est, si inuenimus materiam in qua sit argentum uiuum mundum, clarum, album aut ruffum congelatũ in massam nondum perductum ad complementum tali modo, ut nostra industria & naturali ingenio ad intimam ipsius perfectamq́ mundificationem, & completam puritatem peruenire possumus, taliter ut post complementum operæ mille uicibus fortius & perfectius sit alijs corporibus coctis simplici calore naturali iam degustaturos nos delectabile hoc, supra quod omnis intentio philosophorum fundata est. Præterea dicit Albertus lib. 5. de mineralibus cap. 1. omnium metallorum proprium esse, ut appareant incompleta esse in specie, & ideo in quolibet conuertibilia, mediũ uero proprie dictum habet informem naturam, quã formatam distinctam extrema retinent, propter quod extrema per ingenium & naturam de medijs reducuntur, quando unitur unius extremi supra alterum, debemus autem mediorum naturam summe notare ad transmutationem metallorum, quia in eis consistit plurima scientia eorum, quæ unum in aliud conuertere nituntur.

DEMO: Percipere nequeo quid hoc loco sibi uelit Albertus per media hæc extrema & uirtute extremorum.

GEBER. Per media mineralia hoc loco intelligit Albertus metalla imperfecta quoniam sunt iam in uia ad perfectionem, non quòd ab ipsis per naturam reduci possit metallum aliquod perfectum, sed quòd ab ipsis per artificium extrahi possint perfectissima extrema, hoc est Elixir album & ruffum, & quia uirtus hæc extremorũ in sulphuribus, & ipso argento uiuo contineatur metallorum imperfectorum, tunc fiunt extrema, hoc est Elixir album & ruffum. Ob hanc causam diximus, lib. 1. cap. 16. quòd metalla imperfecta absq; commistione alicuius rei extremæ fieri perfecta.

DEMO: Si bene memini, dixisti eodẽ loco prædicto perfectũ, hoc ipso magisterio perfectũ fieri, & perfectum etiam imperfectum ad perfectionẽ perducere, & deum testaris hæc simul alterari & perfecta fieri. GEB:

GEBER. Eo loco per perfectum non intelligo neq; aurũ neq; argentum cõmune, sed supradictos sulphures præparatos pro parte fixos, per imperfecta uero intelligo supradictũ sal præparatum argenti uiui, nomine significatum & Iouem, & ex his unum ab alio ad perfectionem perducitur, quoniam sulphur inspissat figit & tingit mercuriũ, Mercurius autem subtiliat & fusibile reddit, incerat & seruat sulphur â combustione. Hoc autẽ modo unum ab altero alteratur, & hanc responsionem poteris habere ex lib. 1. cap. 11. in medio capitis.

DEMO: Mea sententia, improbasti eo loco modum hunc.

GEBER. Improbaui quidem eo loco modum hunc quantum ad literam puram & nudam, non intelligebam enim de cõmunibus corporibus, sed de Philosophorum metallis, sed ut tandem totam summam breui sermone compræhendam, concludo ipsum Elixir, quintam essentiam & aurum potabile fieri debere ex metallis imperfectis communibus, quoniam hæc artificio adiuuari, & ad perfectionem perduci possunt, & faciliter reducuntur ad ipsorum materiam primam, quum in se habeant causam corruptionis, quas causas enumerauimus nos lib. 3. cap. 6. & accidentia quoq; materiæ primæ superuenientia, facile ab ijs remouentur & indigestæ partes possunt digeri.

DEMO: Dixisti supradictas res fieri debere ex uno metallo solo, quomodo igitur continẽtur in omni metallo imꝑfecto?

GEBER. Fatendum est supradictas res in omnibus metallis perfectis & imperfectis contineri, debemus autẽ inquirere & exquisite cognitam habere naturam omniũ metallorum cõmunium, & ipsorum proprietatem diligenter examinare, quænam ipsorum sint facilioris aut difficilioris præparatiõis, & quænam nostræ arti aut propinquiora aut remotiora sunt, & tandẽ quænam pura aut uiciata sunt in ipsorum radice, ut satis aperte monui in fine lib. 1.

DEMO: Erit igitur omnino plumbum accipiendum, ob hanc causam ꝙ alibi dixisti in ipso cõtineri omnia philosophorũ metalla, & lib. 1, cap. 19, dixisti, plumbum etiam si ad argentum

minime

minime accedere possit, tamen nihil minus per nostrum artificium ex ipso facile argentum fieri posse. Et adhuc in lib. Inuestigationis uerba faciens de plumbi aqua, dixisti, hanc esse aquam argenti uiui & sulphuris proportionaliter facta, qua utimur in compositione Elixir ruffi. Hermes uero dicit, quòd in Saturno naturæ coniunctæ sint cum complemento, hoc est terram, aquam, aerem & ignem in ipso contineri, & quòd hic clauis sit & apertio huius scientiæ. Rasis præterea dicit in plumbo Solem & Lunam contineri in potentia non uisibiliter, & quòd ipsorum tinctura ab eo non separetur, & quòd ipse Saturnus sit Elixir album & rufum, & aqua quæ mercurium retinere & cohibere possit. Pythagoras dicit, omne secretū in plumbo esse. Hermes insuper de Saturno loquens, dicit se præstantiorem & rem magis possibilem eo scire in operatione albi & ruffi. His causis plures moti sunt ut quærerent ex plumbo argentum uiuum extrahere.

GEBER. Iam sæpius te monui, atq; prædixi Philosophos sic aperte loquentes, semper per æquiuocationem & similitudinem & allegorias loqui. Propterea dixi lib. 1. cap. 19. quosdā certo affirmare, plumbum in sua natura quàm proxime accedere auro, ita philosophi plumbum laudantes, de plumbo philosophorum locuti sunt, in quo omnes res, de quibus supra facta est mentio simul continentur.

DEMO: Dicam igitur nunc cum in plumbo non sit Elixir, ex stagno tandem extrahendum esse, ea de causa q̃d dixeris lib. 4. cap. 18. te considerasse per examen huius magisterij, Iouem maxime accedere ad summam perfectionem in opere ordinis maioris. Et lib. 1. cap. 22. dixisti Iouem inter cætera corpora transformari, in magis splendidum lucidiusq; atq; perfectius corpus Solare & lunare, & adhuc lib. 3. cap. 9. dixisti satis manifestum esse Iouem propius accedere ad perfectionem, propterea quod magis de perfectione participet. Item lib. 1. cap. 20. dixisti Iouem perfectiorem esse multos reliquis corporibus imperfectis, propter ipsius affinitatem cum Sole & Luna, hoc

affir-

affirmat etiam Rasis, qui dicit, stagnum tincturam esse albam æris siue cupri, & quòd ex ipso fiat aqua acuta quæ Mercurium retinere & cohibere possit, & tu ipse iubes in lib. Inuestigationis, honorare aquam Iouis ea de causa, quòd hæc sit illud ipsum quod quæratur ab omnibus ad albedinem.

GEBER. Satis argutè nouisti ex meis scriptis, ea quæ tuæ sententiæ suffragari uidentur excerpere, & in medium producere, sed mea scripta longe aliam diligentiam in euoluẽdo & intelligendo studium requirunt.

DEMO: Res ipsa facile iudicabit, quanto studio, diligentia atq; sedulitate, tuis scriptis hactenus insudauerim, nam si cogites quàm proprie non solum ipsas sententias, sed etiam singula uerba memoria teneam, cognosces me haud oscitãter in tuis scriptis uersatũ. Dic igitur quid nam causæ sit, cur minus quod tanto studio assequuturum me speraueram, assecutus sim?

GEBER. Quia parum animaduertisti lib. 3. cap. 12. dixisse me plumbum & stannum commune in sua propria radice immunda esse, & in ipsorũ prima creatione, habent enim substantiam immundam, tum sulphuris tum argenti uiui. Cum uero purum cũ impuro una substantia facta sint, & essentia una, propterea possibile non est, ut aliqua industria per medicinam primi ordinis, hoc est per præparationem aliquam, remoueatur terrestreitas hæc ab ipsis argenti uiui adeo immundi atq; impuri. Quare iam olim plane desperaueram, cum intelligerem hoc corpus non posse præparari, ut tandem perueniret ad complementum sui splendoris lucidi. Verum ad me ipsum rediens cognoui corpora hæc munda esse in profundo suæ naturæ, propterea dixi lib. 2. cap. 7. si sublimaueris, hoc est extraxeris argentum uiuum ex plumbo siue ex stanno communi, ea post sublimationem apparere nigra, & adhuc lib. 4. cap. 8. dixi, in corporibus mollioribus nullo ingenio uel industria hoc artificio non remoueri posse uelocem illam fusionem, neq; impuritatem, in radice principij ipsorum, Possumus etiam his subiungere ea, quæ lib. 2. cap. 2. monuimus. Videlicet quum sulphur & arsenicum

 nostrum

nostrum, non parum etiam naturaliter coniuncta sint cum fecibus, necesse esse, ut in sublimatione ascendant sursumque uehantur cum substantia non mundata. Cum igitur neque plumbum neque stannum habeant substantiam fixam, hoc est duram, terream & permanentem in igne uehementi sed aufugientem, neque spiritus ab ipsis per sublimationem extracti ascendant absque eiusmodi immundicijs, quum non habeant terram fixam & permanentem in igne uehementi, quæ retinere possit secum partes illas immundas, ne inter sublimandum ascenderent cum ipsis spiritibus. Propterea dixi cap. ultimo, lib. 1. ea metalla quæ in ipsa radice participauerint de maiore infectione liuiditatis, plus laboris requirere & minoris esse perfectionis, hæc uero sunt plumbum & stannum commune.

DEMO: Dixisti tamen ni fallor lib. 3. cap. 8. considerasse te corruptiones in stanno, in ipsa radice sibi non esse coniunctas sed accidentales esse. Cum igitur in prima commistione ipsi non coniunctæ sint, nimirum poterunt ab ipso facile remoueri & separari. Dixisti etiam cap. 10. Iouem quidem mundum esse, Saturnum uero immundum. Et lib. Inuestigationis scribis, quòd omnia accidentia superuenientia facile remoueri possunt, & ipsa corpora integre & sufficienter præparari.

GEBER. Sanè si ea quæ supra longo sermone prosequuti sumus recte intellexisses, nequaquam hæc nostræ responsioni obiecisses. Cum enim dicerem, stannum quidem purum esse & tincturam albedinis æris siue cupri, & ipsum proximum esse auro & argento, & satis propinque accedere ad perfectionem in ordine maiori, hoc est in multiplicatione, mea intentio erat de metallis supradictis, dicens autem Saturnum immundum esse, uere dictum est de nostro Saturno, sed hæc ipsius immundicia sibi non est in radice coniuncta, propterea ab eo facile remoueare, quum uero dixi metalla perfecta in ipsorum radice munda esse, & quòd omnia accidentia ab ipsis facile remoueantur, ne dictum putes de plumbo & stanno communi, sed de alijs.

DEMO: Rogo antequam longius hunc sermonem protrahas,

has, prius apertius dicere uelis, quid de ordinum numero sentire debeam, putaui enim hactenus, primum & secundum ordinem sophisticos & medicinas imperfectas esse.

GEBER. Suspicaris forte me tradidisse sophisticationes & medicinas imperfectas? Debebas certe iamdudum cognouisse nostrum arsenicum & cætera materialia, quibus utimur non esse illa uulgaria omnibus nota. Præterea exhortati sumus lib. 1. cap. 5. huius artis artifices, ut fugerent opera sophistica. Dico autem medicinas primi ordinis imperfectas esse, ea de causa, quòd sulphur sit medicina argenti uiui, quod Iouem, Saturnum & Lunam uocauimus. Argentum uiuum autem medicinam esse sulphuris, quod Solem, Venerem & Martem appellauimus, & hæc in primo ordine, hoc est in prima præparatione, per quam mundificantur ab accidentibus superuenientibus, & in secundo ordine, hoc est in secunda præparatione, hoc est decoctione & fixione, per quam mundificantur ab unctuositate adustiua intrinseca, imperfecta sunt, donec perfecte mundificentur & figantur. Quemadmodum uero solus homo cũ perpetuo uiuere non possit, necesse fuit ut sociaretur mulieri, ut per coniunctionem hanc cresceret & multiplicaretur genus humanum, pari modo etiam nostrum Elixir quum per plures & sæpius iteratur proiectiones breui absumeretur & finiretur, multumq; laboris & magnum temporis dispendium requiratur ipsius præparationem toties à primo principio repetere, necessarium fuit ut abbreuiaretur & præparatio & fixio, commiscere partem aliquam Elixir fixi cum muliere, hoc est cum nostro argento uiuo quod Iouem uocamus, neq; fixum neq; è terra factum, quemadmodum sulphur. Cum uero hæc conuenientiam quandam habent in sua natura, eò facilius uniuntur, & breui tempore multiplicantur in uirtute & quantitate. Propterea dicebam, supra Iouem magnam habere affinitatem cum Sole & Luna, & q; proxime accedere ipsum ad perfectionem & quasi perfectum esse, & quod transformatur in magis fulgidum atq; plus perfectum corpus Lunare & Solare. Dixi etiam in proœ

 mio

mio lib. 2. considerationem rei quæ ultime causat perfectionem Elixir in multiplicatione, considerationem esse coctionis substantiæ puræ argenti uiui. Est etiam Elixir medicina, originē habens ex substantia pura argenti uiui Philosophorum, id uero quod iam medicina factum est, argentum uiuum esse desijt, & naturam ipsius reliquit, quia transmutatum est & fixum, tamen non totum ex argento uiuo natum est, sed etiam partim ex sulphure, quamuis & hoc fuerit ex parte argenti uiui, quod transmutatum suam naturam reliquit, hoc est, cum pars quædam ipsius iam facta sit lapis philosophorū. In lib. de Vaporibus scriptum legimus, Alchimiæ artifices uti Borrace in multiplicatione sui metalli, per Borracem intelligendum sal præparatum, q̄d mercurij nomine designari diximus & Iouis. Si autem adhuc dubitaueris num hæc de primo, secundo & tertio uera mens & opinio mea sit, age lege recapitulationem summæ, & considera diligenter ea quæ ibi diximus de sublimatione primi gradus per quam lapis noster mundatur & purificatur ab impuritate corrumpente, & redditur purus & uolatilis. Postea figitur & hoc appellamur gradum secundum præparationis. Tertius uero gradus administrationis lapidis est, ut fixum faciamus uolatilem, & hæc est multiplicatio. Ecce igitur primum gradum esse præparationis, secundum fixionis, tertium autem multiplicationis. Et quemadmodum Elixir nostrum quod fit aureum & argenteum, paucis diebus figit & transmutat mercurium nostrū, sic quoq; sulphur nostrum lotum cum in parte fixum sit, & naturam & splendorem habeat metallicam, propterea etiam breui tempore figit nostrum mercurium siue argentum uiuum, uolatile uero absq; fixo nunq; poterit figi in metallo. Extrahuntur uero supradictum argentum uiuum, & Iupiter ex fecibus combustis salis per lotionem. Rasis in lib. Luminis luminum dicit, feces cum dealbantur magnesiam appellamus, & stagnum & spumam Iouis. Præterea dicit Philosophus Mireris, capiendas esse cineres, de quibus philosophi locuti sunt dicentes, ne uilipendas cineres existentes in loco inferiori uasis, quia in ipsis situm

est

est diadema cordis. Idem dicit in fecibus esse hoc quod quæris. Hermes itaq; loquendo de distillatione Saturni dicit. Cape ipsum & exalta eum in tabernaculo, eousq; donec totus in uaporem consumatur, & plus nihil ascendat, & aquam sublimatam conserua ad tempus opportunum. Postea accipe feces remanentes in fundo Bocciæ siue uasis, & serua diligenter, nam ipsæ sunt corona cordis. Scriptum est in libro Turbæ philosophorum, Iubeo ut aduratis corpus & in cineres conuertatis, hoc em̄ corpus adustum Phœnix est, qui ardet in igne & comburendo renouatur, nam corpus hoc adurendo ex cinere extrahitur, Iupiter qui coniunctus cum una parte Elixir semper multiplicatur & augmentatur. Dicit autem Hermes, cum uidebis corpus conuersum in cineres, perfecte gubernasti illud. Rasis itidem in libro Luminis luminum, dicit aduri non posse, nam post extractionem olei remanere terram. Idem affirmauimus & nos lib. Inuestigationis uerba facientes de præparatione atramenti nigri. Et lib. 2. cap. 2. dicendo, possibile est à salibus separari feces per solutionem salium, quæ res aliæ nulli conuenit. Idem confirmaui adhuc in enarratione trium causarum descensionis libro iam citato cap. 11. Pro declaratione uero causæ secundæ scire debes per corpora debilia intellexisse me aquam & oleum, quæ in distillatione conseruantur à combustione, per descensionem in uas recipientis post reductionem in corpus ex calce, hoc est ex salibus eorum, quoniam distillando non possumus uno siue eodem tempore partes omnes in simul distillare, quia ea pars quæ prior reducta fuerit in capitellū uasis, non expectat iam sequentem, si uero capitellum fortiorem ignem recipiat maior pars perdatur, propterea necesse fuit ingenio & industria, id quod iam ascendit in capitellum per rostrū capitelli educere & aufferre, & in uas recipientis paulatim colligere, ubi refrigerium caloris inueniet. Diximus adhuc cap. 6. prædicti lib. sæpius caput Aludelis adintratur, ne ex nimia multiplicatione in fundum recidant. & in libro Inuestigationis cap. de præparatione Iouis dixi, descendit corpus purum & mundū,

 remanens

remanens cum uitro & salibus siue aluminibus, tota substantia terrea, hæc sententia potest capi duplici sensu, quemadmodũ nostra corpora duplicia sunt, hoc est sulphur & arsenicũ. Nam si per corpus ipsum sulphur intelligere uelimus, dico in lotione & præparatione ipsius primo ascensurã pelliculam illã, post hanc uero purum & mundum ab ipsa unctuositate adustiua, hæc aũt fundi debet donec liquefiant, sicut diximus in libro de praxi. Iam uero cũ sale aut potius alumine, Saturni nomine designato & cum uitro, hoc est cum sulphure quod in eo sale occultatum est, remanet omnis substantia terrea ipsius salis. Sin autem per corpus arsenicũ intelligamus, hoc est istud sulphur subtile ꝙ in ipso sale occultum est, dico quòd ꝑ distillationẽ descendat in recipientem, & post istud cum uitro, hoc est in Boccia, & cum salibus aut aluminibus remanebit omnis substantia terrea in fundo uasis, & istud sal præparatum uocatur Iupiter. Reuertendo uero ad sermonem nostrum de metallis imperfectis, dico ex supra scriptis rationibus tandẽ concludi Venerẽ & Martem cõmunẽ, quamuis magnam habeant terrestreitatẽ & sulphuritatem accidentalẽ, quæ facile remoueatur, nihilominus in radicibus suis munda esse, & sulphur & argentũ uiuum ipsorũ purũ & mundũ distillari posse siue sublimari, quũ habeant partes fixas & connaturales sibi coniunctas, ut diximus lib. 2. cap. 2. Propterea diximus adhuc lib. 4. cap. 3. dealbationem substantiæ Veneris & Martis puram esse, & similiter rubificationem Lunæ.

DEMO: Hæc nõ uidentur mihi in hanc sententiã prolata.

GEBER. Possunt duplici modo intelligi, uno modo si intelligamus hæc de metallis communibus, dico dealbationẽ, hoc est argentũ uiuum quod medicina alba est sui sulphuris, per rubificationem uero sulphur est intelligendum Veneris & Martis quod tinctura est rubedinis ipsius argenti uiui, quod Lunam uocamus, & hæc pura sunt in sua radice. Si autem per Venerem & Martem intelligamus supradicta sulphura extracta ab uno ex ipsis, dico post putrefactionem fieri munda, propter unctuositatem adustiuã, & quamuis ruffa sint, nõ acquirunt tamen eam

rubedi

rubedinē cum medicina primi ordinis, hoc est, per primam præ parationē cum apparitione splendoris cum immunda sint & mi nime apta, ut recipiant fulgorem rubedinis. Et quia uero per lo tionem remoueatur prima hæc rubedo adustiua, & sub hac rube dine immūda lateat albedo pura, ipsorū dealbatio pura est, mu tati uero ab hac prima natura, & p longam decoctionē fixa fiūt, rubificatio pura Lunæ, hoc est Elixir albi siue argenti uiui sui.

DEMO: Concedo hæc duo metalla munda esse in radice, quū uero hoc opus fieri debeat ex unico metallo solo, ut sæpius iam dictum est, nimirū fieri debebit ex ære siue cupro, habet enī hoc plus substātia argenti uiui & minus terrestreitatis, & sulphu reitatis adustibilis, idem affirmāte te ipso lib. 1. ca. 2. in quo loco dicis Venerem in profundo suæ substantiæ colorem & essentiā auri ostendere, malleabile enim est & ignitur ut argentum & au rum, quare ab eo accipiendū secretum hoc, cum medium quod= dam sit inter Solem & Lunam, & facile conuertatur ab una tin= ctura in alteram, & sit bonæ cōuersionis & laboris pauci, acci= piendum igitur hoc præ cæteris corporibus imperfectis omni= bus in opere minori & medio, minus uero in maiori, & cap. 17. dicis adhuc lib. eodem, te ex naturæ operatione cognouisse æs si= ue cuprum in aurū transmutari posse, cum in mineris cupri siue ærifodinis uideamus fluentem aquam squamulas subtilissimi æris secum ducere, quæ ex continuo aquæ decursu lauantur & mundantur, cessante uero fluxu aquæ uidisse te squamulas illas cū arena sicca post triennium Solis calore ita decoctas esse, ut inter ipsas inueniatur aurum uerissimum, imitantes uero natu= ram cum possumus, idem & nos alterabimus.

GEBER. Hic sane scrupus est, in quem etiam isti qui se in his artibus multum sapere putabant grauiter impegerunt, nec parū offensi sunt, neq; meministi tu dixisse me sulphur illud sub= tile nostrum esse æs siue cuprum, q̄d in manifesto colorē ruffum præ se fert, in occulto aūt nigrū & album, postea uero ruffum, malleabile & igniferū, hoc est funditur & soluitur ignitione ut aurū & argentū, quemadmodū ea quæ ex sulphure & argento ui

uo

uo cõpoſita ſunt, hoc accipe igitur q̃a unũ eſt ex tribus ſecretis, aut potius accipe ſecretum, hoc eſt colorẽ aureum & argenteũ occultum, quia tinctura facilis & extrinſeca, neq; utilis eſt neq; ꝑmanẽs, & quum inter medium ſit inter Solem & Lunã, hoc eſt ſulphur & argentũ uiuum, facile conuertitur ex una in alteram tincturam, hoc eſt, facile recipiet colorem citrinum, hæc autem tinctura facilis utilis non eſt. Accipe autem hoc ſupra omnia imperfecta corpora, hoc eſt præferas hoc ſulphuri Martis nomine deſignato, quia aurum dicitur, in opere minori & mediano, hoc eſt in præparatione quia facile præparatur, & in mediano opere intellige fixionem, cum ſit magis ſubtile & purum, propterea facilius & magis perfecte tranſmutatur & melius figitur. In opere uero maiori, hoc eſt in multiplicatiõe non accipias ipſum quia ſolus Iupiter hic accipiendus erit. In alteram uero ſententiam quod æs ſiue cuprum conuertitur in aurum, parum recte iudicas, ſi tibi perſuades hoc â natura ſic fieri poſſe, nam impurũ cum puro aliquantum permixtum, quamuis tamen impurum accidentale ſit, non poterit tamen ablui ea lotione ſuperfluitas, niſi & purum quoq; ea ablotione ſimul cum impuro abſtergatur. Quare dico mineram noſtri æris eſſe iſtud ſal ſupradictũ, Saturni nomine ſignificatum, ex quo per diſtillationem extrahatur aqua ſecum ducens noſtrum æs ſubtiliſſimum, quod Bocciæ inditum cum cæteris ſpiritibus, per continuum curſum uaporum & humiditatem ipſius argenti uiui quæ aſcendit 40. diebus (ut aqua diluuij) & deſcendit per collum uaſis ſiue bocciæ, & lauatur ſic & mundatur â nigredine, ceſſante uero humiditate & iam facto albo Elixir bocciæ impoſitum cineribus ſiuę arena in capello obrutum igne temperato, ſpacio trium menſium, fit Elixir rubeum ſiue aureum. Concludendo itaq; dico, ſi tota ſubſtantia nobis eſſet præparãda aurum primas tenere partes, proxime argentum & tertio æs ſiue cuprum. Cum uero nos tantummodo quæramus ſpiritus radicales & ſulphur, totum hæc uno in ferro uirtuoſiora ſint & propinquiora noſtræ arti, & multo facilius mundificari poſſint præ cæteris omnibus, ſine dubio

illud

illud nobis erit accipiendum, & reliquis omnibus præferēdum.

DEMO: Nec hoc quidem mihi in mentem uenisset unquam, ita planè persuasum habebam contrarium, quum Philosophi dicant, hoc quàm longissime distare à ueritate & arte nostra, cũ sit immundius & uilius cæteris omnibus metallis, quum plus sulphuritatis habeat & terrestreitatis, argenti uiui uero minus quam reliqua metalla. Præterea tu ipse dixisti lib. 3. cap. 9. corpora imperfecta, quæ maiorem quantitatem argenti uiui habuerint, magis esse propinqua perfectioni & ad illam propius accedere, illud idem confirmasti cap. 7. & specialiter loquendo de Marte lib. 1. cap. ultimo dixisti, in transformatione siue transmutatione difficilioris esse tractationis siue præparationis & laboris longioris, propter impotentiam sui fusionis. Subinde dixisti in lib. Testamenti, Martem requirere longissimum laborem propter ipsius siccitatem.

GEBER. Clare & aperte loquens de Marte, subintellexi supradictum sulphur, quod Martis nomine hactenus appellare soliti sumus, hoc quum habeat paucam quantitatem argenti uiui & magis terrestre sit & sine fusione, hoc est solutione, cum naturam salis non habeat. Propterea ante præparationem imperfectius est cæteris metallis, & ipsius præparatio longissima est, propter multam unctuositatem & terrestreitatem & duram solutionem.

DEMO: In tuis scriptis admonuisti nos plurimis in locis, ne acciperemus lapidem illum quem tu manifestasti in multis capitibus, Ergo si iam dicis hanc petram esse Martem communem, aut potius calcem ipsius, & per martem intelligas ipsius sulphur, & iubes illum accipiendum. Si itaque Martem communē accepero, errabo, quòd si sulphur accipiam itidem errabo, si secretum hoc lateat in Marte communi. Dic mihi tum rogo, describes ne praxin huius artis?

GEBER. Maximè.

DEMO: Erit itaque necesse de præparatione loqui ferri communis, si in ipso latet secretum.

M GBBER.

GEBER. De ipsa quidem loquor sed occulte, scilicet in cap. generalibus, differens de præparatione omnium metallorũ Marchositæ, salis, sulphuris, arsenici, argenti uiui, & similium.

DEM: Quo nã mõ manifestasti secretũ hoc in diuersis capi- (tulis?

GEBER. Dixi multis in locis maius secretũ in Mar te inquirendũ esse, hoc data opera faciebam, ne malignus aliqs me repræhendere posset, & insufficientiæ accusare, & id quidem uerum est certo quodam loquendi modo me tradidisse. Hæc ut aliud ignorantes intelligerent quàm ego sentiebam, & sermonem meum in alium sensum prolatum, crederent nostris uerbis nimium inhærentes. Sapientes autem & prudentes qui morem nostrum loquendi cognoscunt, hæc facile percipiunt, isto more loquendo, Virgilius poeta etiam usus est cum diceret, ferro aurum aureum non detruncari posse nisi indicantibus.

DEMO: Age igitur quã mihi hoc secretum manifestaueris, ostende mihi, cum hæc conclusio sit eorum omniũ, quæ longo isto sermone à te mihi tradita sunt.

GEBER. Dixi lib. 1. cap. 15. argentũ uiuum singulis metallis facile adhærere, Marti uero nullo modo, nisi per artificiũ, ex his uerbis excute summũ secretum, scilicet à Marte. Præterea dixi lib. 9. cap. 9. Iouẽ propius accedere ad perfectionẽ, Saturnũ minus, & Venerem adhuc minus, Mars uero omniũ minime, in quo omnis pfectio sita est, & ab eo dependet ipsius Elixir (quãuis in quibusdã exemplaribus nostris hic textus corruptus legatur) eodẽ lib. 1. cap. 17. dixi Martẽ ultimũ esse, & hoc secretum est naturæ maximũ. Adhæc dixi lib. 3. ca. 9. causam impedimenti cuiuslibet fusionis esse sulphur fixũ, ex his uerbis certissime indagare poteris maximũ secretũ, p istud sulphur fixum hoc loco ferrum cõmune intelligo, propterea q maior pars ipsius sulphur fixum sit & terreũ, ut lib. 3. ca. 6. diximus, fit enim denominatio ex prædominãre, lib. 4. ca. 14. de Marte differens dixi, per hunc certissime extendi artificis industriam ad ueram rectificationẽ cuiuslibet corporis, p hunc, hoc est per ferrum cõmune, aut si libet p Martem intelligere sulphur. Idem est utraq; parte ueritas percipie-

cipietur per uiam breuem, extrahitur tamen à ferro communi quoq;, propterea cōcludendo, lib. 3. cap. 6. de essentia Martis loquens exclamaui, Deo Opt. Max. gratias ingentes referens, q hunc creauerit & ipsi substantiā & substantiæ ꝓprietatē dederit, q̄ non cōueniret possideri ab ulla re naturali, ut in ipsa reperiri possit talis perfectio per artificium, quia in hoc inuenisse nos potentiā propinquam, quia in sua calce ignem superat nec superatur ab illo, sed mirabiliter requiescit in eo, ex ipso se reficiens.

DEMO: Quæ nam perfectio & potentia propinquior & maior in illo est quàm in cæteris metallis?

GEBER. In eo cōtinetur supradictum sulphur fixum, dicitur autē q̄d ferrum in igne reficitur uiribus, quòd in igne semper pulchrius, nitidius & melius efficitur. Dicit itaq; Arnoldus in Rosario manifestum esse, ea corpora esse ꝑfectiora quæ plus in se mercurij cōtineant, quæ uero minus minoris quoq; perfectionis esse. Sit igitur laudatus & benedictus omnium rerum opifex DEVS gloriosus & benedictus optimus & maximus rerum omnium causa qui in re uili rem preciosissimam creauit.

DEMO: Non assequor quo nam modo ex tam uili metallo preciosissimum Elixir creari possit, ex precioso enim aliquid magis preciosum procreari uerisimilius est.

GEBER. Quantūcunq; ferrum cōmune in seipso uilius sit cæteris metallis omnibus, nihilominus ab ipso separata immundicia cæteris multo preciosius euadit, qa potentiā habet propinquā cōuertēdi se in Elixir. Quare Rudigenus philosophus dicit, sciendū est omne metallū in occulto cōtinere Solem & mercurium, & nos extraximus argentum uiuū ex ferro, & ab ipso postea facta est Alchimia, & ex ipsius colore operati sumus opus bonū in termino ignis. Idē philosophus dicit ad hæc. Dicimus petram maiorem esse mercurium, & hic est illud ipsum quod extractum est ex illo lapide quem ostendebimus. Exponamus igitur quid nam sit ille lapis, & modū extrahendi ipsum ex argento uiuo ab eo. Reperitur in omni loco omnibus obuius, & omnis homo eo utitur, & est ipsi nomen Martis. Accipito igitur hūc, & tere eum

 subtilissi-

subtilissime, & laua ipsum. Raymundus dicit absque ferro homines suam uitam sustentare non posse. Senior autem Philosophus de ferro uerba faciens dicit, Ego ferrum, durum, forte cōpactum, contusum, omne bonum per me est, & ipsa lux & secretum per me generatum. Dicunt præterea Auicebon & Rasis corpus ferri cæteris corporibus fortius esse, & lapis ex ipso, & hunc elegerunt sapientes.

DEMO: Hanc sententiam parumper finito, & si quas certas rationes habueris illas adducito, facilius enim in tuam sententiam protrahar certis rationibus quàm longis uerborum ambagibus.

GEBER. Scias me absque certis rationibus minime locutum, in lib. enim Testamenti dixi, Martem quum habeat substantiam fixam inter cætera meliorem esse, & quamuis Martis nomine etiam sulphur possit intelligi, respectu aliorum metallorum intrinsecorum, nihilominus potest etiam his uerbis intelligi ferrum cōmune melius esse cæteris metallis propter suam substantiā fixam, hoc est quum plus habeat sulphuris fixi quàm cætera metalla.

DEMO: Credebam ego auri sulphur magis esse fixum.

GEBER. Verum dicis, sed constat maiori precio, nec tamen utilis est labor super ipso, neque meliorari potest, quoniam ad summam perfectionem iam peruenit, sulphur autem ferri iam in uia est ad ultimam perfectionem & tincturam, & cum magisterio nostro adiuuari potest, ut tandem ad perfectam rubedinem perueniat, & ipsius copia nobis facile suppeditat, & citra precij magnum dispendium. Per substantiam fixam intelligo adhuc terream, quia lib. 3. cap. 6. à nobis dictum est. Si sulphur fixum terreum commixtum fuerit cum argento uiuo terreo, ex illa commixtione fieri optimum ferrum commune.

DEMO: Ingenij mei captum excedit, nec facile adducar ut credam aut persuaderi possim, propterea quòd magis terreū sit ipsum, cæteris longe præstare, iam olim apud me constitueram & adhuc in ea sum sententia, medicinam nostram fieri debere

bere ex materia puriori, & ab omni terrestreitate separatã.

GEBER. Non dico terrestreitatem ferri in isto opere bonum esse, sed potius spiritus ipsi innatos & in ferri terrestreitate enutritos meliores & uirtuosiores esse, quàm spiritus nutriti in pauca terra & alijs elementis cæterorum metallorum, & probatum est hoc à Raymundo lib. de secretis naturæ, differendo de ferro sub nomine elementi terrestris, dicit enim terram per uirtutem radiorũ tres partes principaliores, hoc est animalẽ uegetabilem & mineralem, & quòd producat res adeo terribiles quę enarrari non possint, quod cæteris elementis minime accidat, quantum uero res aliqua plus descendat ad elementũ terrestre, tanto plus in eo crescere uirtutem cœlestem. Propterea aquam & spiritum elemento terrestri immersa, per similitudinem in materia naturali imitari & protrahere proprietatẽ & uirtutem ex materia loci. Quia uero ferrum plurimum participat de terra præ cæteris metallis, ideo aquæ & spiritus ipsius uirtuosiores erunt quàm spiritus aliorum metallorum, quemadmodum uero granum frumenti in terram cadens fructum non fert nisi moriatur, pari modo spiritus & uiuum semen auri in terram cadens ferri nisi moriatur per putrefactionem & decoctionem fructũ non producit. Potest & alia ratio adduci, quare ferrum melius & præstantius sit in isto opere, etiam si habeat multum terrestreitatis, quoniam hæc melius & facilius separatur à ferro, quàm in cæteris metallis, cum non sint adeo fortiter cõmixtæ, & nullam habeant affinitatem cum parte radicali, & hoc confirmat Albertus lib. 4. Metheo: cap. tractatus 4. dicendo, ferrum plurimum habet terræ, & mirabile est in sua terrestreitate, & quamuis nulla res adeo facile ab igne lædatur ut aqua, tamen in ferro contrarium euenit, nam multo citius terra igne aduratur, quàm ipsa substantia aquea, est uero huius rei causa talis, quia terreum in compositione ferri immixtum lutulentum est, non bene depuratum nec bene commixtum, eius rei certissimum nobis indicium est, quòd facile ferrugine obducatur, & cum in igne aduritur ab eo cadunt multæ squamulæ terrestreitatis adustæ. Est enim

ipsius terrestreitas porosa, & potest ipsum igni ex omni parte adurere, quemadmodum & nos fusius confirmauimus lib. 3. cap. 6. Hanc rationem quoq; indicauimus lib. 4. cap. 14. de calcinatione differentes sub nomine cineritij his uerbis. Ea corpora imperfecta quæ plus terrestreitatis minus perferre, & durare possunt in isto examine calcinationis & separatiõis terræ, quia citius calcinantur, & ipsorum terrestreitas facile separatur. Ea uero metalla quæ minus terrestreitatis habent, cum sint multo melius commixta & depurata durant, propterea melius in igne & examine separationis terræ eorũ. Ratio confirmatur adhuc per ea quæ diximus lib. 2. cap. 7. loquendo de sublimatione mercurij, nam ibi diximus ingenium siue industriam separationis terreæ superfluitatis ab ipso mercurio commixtionem esse cum ijs rebus, cum quibus nullam habeat affinitatem, & sæpius reiterando sublimationem ipsius supra feces. His uerbis uolebam indicare Mercurium ferri, qui sal albus est naturaliter coniunctus, cum aliqua terrestreitate alba similitudinẽ habens quandam cum candore Gypsi, aut ouorum calce & marmore albo, & similibus, cum uero terrestreitas hæc non bene commixta sit, neq; affinitatem habeat aut conuenientiam ullam cum illo mercurio, ideo facile separantur etiam in calcinatione & lotione sulphuris, q̃uis dixerim sublimationẽ sæpius esse repetendã. Concludendo igitur dixi sublimationem mercurij meliorem esse, ab istis metallis cum quibus nullo modo conuenit, quàm cum istis cum quibus conueniat. Certo autem scimus quòd omniũ minime cõueniat cum Marte & cum sua terrestreitate quàm cũ alio metallo quocunq;, ergo melius est ab eo extrahere ipsum quàm à cæteris. Hac ratione sequitur spiritus sublimatos à ferro mundiores esse à sua terrestreitate, quàm si à quocunq; alio metallo fuissent sublimati, & hoc confirmatur per ea quæ 2. lib. cap. 2. diximus, scilicet feces ferri sunt fixæ, hoc est terreæ, quæ in sublimatione nequeunt ascendere, & retinent penes se immundicies & sordes spirituum in fundo uasis siue Bocciæ, ne cum spiritibus sursum ferantur, ibidem supra de hac terra mercurij amplius locuti sumus.

DEMO: Nisi me fallat animus, est contradictio quædam in lib. iam citato, cap. de sublimatione mercurij in his uerbis, nam scribis in hanc sententiam: Cum uideris argentum uiuum albissimum ut niuem & quasi mortuum adhærere lateribus Aludelis, tunc reiterabis super ipsum sublimationem eius absq; fecibus. Dixisti prætere lib. 2. cap. 2. de fecibus loquendo, à quibus sublimare debemus spiritus istos, quòd debemus eligere materiam talem cum qua conueniant spiritus qui sublimari debent, & cum quibus magis profunde uniantur & quàm maxime eodem loco certas rationes adducis. Hæc mihi uidentur longe diuersa & multum contraria, quum supra dixeris Mercurium sublimari debere à fecibus, cum quibus nullo modo conueniat, neq; ullam cum ipso illi habeant affinitatem, aut rursum eum sublimare iubes absq; fecibus, & iterum dicis, spiritus debere sublimari à materia & fecibus cum quibus non bene conueniat illi, & magis profunde quàm maxime inuicem uniantur.

GEBER. Dicerent fortasse aliqui primam & secundã sublimationẽ non eandem esse, & quod prima uice debeant sublimari cum fecibus, postea absq; fecibus, est tamen una & eadem distillatio, propterea uolui indicare quod debeamus distillare nostrum mercuriũ absq; fecibus extraneis, cũ in se ipso feces habeat sufficientes & supfluas quidem, scilicet supradictam terrestreitatem. Quũ igitur dico nos debere eligere feces cũ quibus spiritus bene cõueniãt, uolui admonere quod nullas feces extraneas debeamus accipere, sed spiritus sublimandos esse cũ fecibus sibi naturaliter unitis, in profundo quidem & quàm maxime quales sunt feces Mercurij, Martis. Vas huius distillationis debet esse tabula plana, aut potius paruæ concauitatis, ut dixi lib. 2. ca. 11. hoc est Boccia contra bocciam, siue storta quam nostrates recortum in retorto uocant, ex quibus possit facile descendere, nam argentum uiuum nostrum cito & quàm facillime ab igne aufugit à supficie plana, ut dixi lib. 1. cap. 15. Habet & ferrum aliam proprietatẽ super reliqua metalla, qua ipsius spiritus mer

curialis

curialis,hoc est sal præparatum rectius seruabit spiritus sulphu-
reos præparatos à combustione,quàm Mercurius reliquorũ me
tallorum.lib.2. cap. 15. dixi hanc salis esse proprietatem in igne
non aduri ante fusionem,& seruare spiritus sulphureos commi-
stos ab adustione ignis. Quare spiritus mercurialis qui post
æqualem præparationem plus seruabit naturam salis sui corpo
ream,melius defendet spiritus sulphureos à combustione quàm
facturi sunt spiritus mercuriales in aqua soluti, nam quanto fue
rint subtiliores & magis soluti, tanto magis appropinquabunt
naturæ ignis,& eo citius comburantur,ut diximus lib.2. cap.2.
Certum est tamen si omnes spiritus mercuriales metallorum
possent æqualiter præparari,spiritum Martis plus seruaturum
naturam bonam corpoream, quamobrem etiam multo minus
aduretur & melius seruabit sulphur à uitrificatione, hoc est à cõ-
bustione.Nam ut lib.3.cap.7.dixi, Res subtilis in natura ꝓpria
reducta in substantiam terream, scilicet per calcinationem ma-
gis subtiliatur,& in sal reducta citius soluitur. Cum uero om-
nia metalla in sua natura subtiliora sint quàm ferrũ,igitur æqua
liter præparata magis subtiliuntur, & in ipsorum distillatione
quasi tota ipsorum substantia soluitur, quare citius quoq; adu-
ritur. Hoc autem diligenter considerandum est,ne hic com-
mittatur error, melius est etiam in multis Vasculis distillare ip-
sum,ut tanto minus sentiat ignem,cum una & magna distillatio
magnum & fortem ignem requirit, ut totum oleum exprimat.
Lib. 4. cap. 15. de sulphure loquendo sub Martis nomine dixi,
quando Mars unitur corporibus multæ humiditatis ipsum im-
bibere ea propter suam nimiam siccitatem & humoris priuatio
nem,& sic ipsis coniunctus non inflammatur cum illis, nec adu-
ritur nisi & ipsa corpora sibi commixta inflãmabilia & combu-
stibilia sint. Isidorus dicit, Stannum reliqua metalla ab igne de
fendere, & quamuis cuprum & ferrum fortissimæ naturæ sint,
tamen si absq; stanno fuerint tandem aduri, per stannum æs &
ferrum nostra intrinseca significat. Diximus & nos lib. 3 ca. 2.
ex mercurio duas perfectiones inquirendas esse, unam quæ non

possit

posſit aduri quæ defendat à uiolentia ignis, alteram uero quæ non aufugiat & fixa reddat, & hoc eſt ſulphur quod arſenicum uocamus. Vincentius Monachus lib. 7. cap. 90. dicit, quòd ſal iſtud quod limaturæ corporis commiſcetur, in igne ipſum defendat ne aduratur. Per limaturã corporis intelligimus ſulphur præparatum, ſimile tenuiſsimæ limaturæ argenti. Albertus quoq; aliam adducit rationem quæ ferro communi conuenit, & ſuo ſulphuri Martis nomine appellato lib. 4. de mineralibus, cap. 1. Hoc modo obſeruandum eſt, hoc (inquit) quòd fumus eius indicat terreſtrem ſubſtantiam, quæ eſt in ipſo, ualde ignibilem & cremabilem, & fœtor eius indicat ipſam eſſe ualde indigeſtam & nõ terminatam, ſed potius calore corrumpente eſſe corporis indigeſti quàm per digeſtionem completam, & hæc in complexione ſua facit quòd poſsit eſſe corpus ſiue materia uniuerſalis omnium metallorum. Si eſſet completũ ad complexionem unam determinatam, tunc proculdubio non eſſet conuertibile ad alia, niſi prius illa tolletur, ſed nunc propter ſuam complexionem conuertibile eſt in omnia, ſicut ſemina et alia ex quibus generantur res naturæ, & ideo ſagax natura abundat in ſulphure, ubicunq; eſt locus generationis metallorũ. Quum igitur ferrum quoq; ſulphure abundet, propterea & ipſum locus proprius eſt metallorum philoſophorum. His rationibus nimirum depræhendes ferrum magis eſſe propinquum noſtræ arti quàm aurum, nam ipſum magis eſt digeſtum & indeterminatum, aurum uero cum digeſtum ſit & determinatum, non ſine multo & graui labore ab eo remouebitur complexa ea determinata, ut reddatur incompletum & indeterminatum, nam aliter non poterit conuerti in aliud quidpiam, & hæc eſt præcipua ratio, quare non fiat tranſmutatio in metallis niſi reducantur in eorum materiam primam. Idem probat Albertus alio modo alijsũe rationibus lib. 5. de mineralibus cap. 1. aperte demonſtrans, ipſum ferrũ proprium eſſe minerale, cum omnia hæc lapidis propria ſit proprietas igni non liquefieri, metallorum uero proprietas eſt à calido & ſicco diſſolui & liquefieri, nam ob hanc

N causam

causam lapides dicuntur ex genere siccorum & terreorum, metalla uero ex genere humidorum. Cum uero hæ proprietates ambæ conueniant ferro, ipsum uerum esse medium minerale non dubitabimus affirmare, nam ipsum participat terrestreitate multa & substantia lapidosa quæ ipsum impediunt, ne fundatur ut cætera metalla. Fuit etiã â philosophis lapis nomine nuncupatum propter ipsius excellentiam. Sed cum in forti igne quocꝫ liquefiat ut Albertus affirmat lib. 4. Metheo: tract. 4. cap. 5. & pondus habeat & splendorem metalli, propterea participat in natura metallica.

DEMO: Albertus cap. sequenti hanc proprietatem Marchasitæ attribuit.

GEBER. Philosophi propter conuenientiam in materia & nomine de Marte & ipsius calce locuti sunt sub nomine Marchasitæ. Dicit uero Isidorus lib. 15. Argentum uiuum specialiter inueniri in metallis & tantæ uirtutis esse, uti si ipsi imposueris lapidem centum librarum pondo, subito tanto ponderi ipsum resistere, si uero unicum auri scrupulum inijcias, subito ipsum recipere aurum in sinum suum.

DEMO: Non capio quomodo sit posibile argentum uiuum tanto ponderi posse resistere, impositi lapidis.

GEBER. Aduertis ne Isidorum hac per te locutum de argento uiuo quod in ipso ferre est, hoc enim magnam substantiã terrestreitatis siue lapidis sustinet, si autem hunc Mercurium distillaueris, in ipso distillato submergitur suum sulphur aurum dictum ut dixi lib. 1. cap. 15. Multis laudibus extulerunt ueteres ferrum, sed inter reliqua quæ huic laudi tribuũt, præcipuum est ferrum, propriam mineram esse argenti uiui, cuius rei ratio hæc est: cum secundum mentem Rasis in lib. de diuinitate, manifestum occulto semper contrarium est: manifestum autem ferri calidum est & siccum, durumcꝫ, igitur ratione Rasis iam dicta suum occultũ frigidum & humidum & molle, hoc est argentum uiuum, propterea dicit idem Rasis loco iam citato, occultum ferri argentum uiuum esse, & subinde dicit in libro Luminis luminum

num, Martem exterius caliditatem & ſiccitatē habere, interius uero frigiditatem & humorem, intra ſe uero argentum uiuum quoqꝫ habere per propriam naturam, & hoc purum quidem & per adminiſtrationem extractum tandem conuerti in ſpeciem puri auri.

DEMO: Si bene memini, dixiſti prius quòd hæc duo ſulphura Veneris & Martis nomine deſignata in ſuo manifeſto dependeant à rubedine, hoc pro certo indicio ponebas ipſa & ſicca eſſe in manifeſto, Ergo Raſis intelligit hoc loco ſulphur quod Martem appellamus, quod poſt ſublimationem dealbatur ut argentum, nimirū itidem etiā tu de hoc ſulphure loquens & ipſius lotionem oſtendens de lotione argenti uiui loqueris.

GEBER. Satis argutè hæc, uolebā tamen his uerbis quoqꝫ ſignificare in Marte cōmuni quoqꝫ contineri argentum uiuum Philoſophorum, ea de cauſa quòd poſt putrefactionem tota ſubſtantia Martis communis rufa eſt ut ſanguis, & ſub hac rubedine eſt ipſum argentum uiuum in forma ſalis albi ut calx. Hermes uero dicit omne ſecretum conſiſtere in uitro & ſale. Aros philoſophus dicit, accipito ſal commune (dico autem commune omnibus metallis) ne intelligas marinum, ſcias tamen aliud ſal me non nouiſſe neqꝫ aliud atramētum, illo excepto qui habetur in Capillis Virginis paſchalis.

DEMO: Intelligere nequeo quænam ſit uirgo hæc paſchalis.

GEBER. Veteres occultauerunt ſecreta naturæ non ſolum in ſcripturis ſed etiam ſub uarijs Picturis, Characteribus, Ziſris, monſtris & animalibus, diuerſis modis depictis & transmutatis, hæc pro templorum foribus & palatijs inſculpta uiſebantur, à nemine uero intelligebantur, exceptis illis qui huius ſecreti aliquam habebant cognitionem. Virgo autem paſcalis herba eſt naturalis, proprietatem & ſimilitudinem habens Martis, Veteres autem ſimilitudinibus & allegorijs delectati ferrum nominauerunt uirginem paſcalem, hanc depingebant in forma mulieris capillis expanſis & ſparſis, in uertice eius erat poſitus

Character Mercurij, in medio uero Character semilunæ, & in parte extrema Character Solis, hac figura significare uolebant, quemadmodum capilli indigestibiles sunt etiam si molles sunt & subtiles, ita quoque partes subtilissimas radicales ferri incorruptibiles & incombustibiles esse & in ipsis aurum & argentum contineri & Mercurium philosophorum. Mercurius autem leuior est argento, & argentum leuius auro: Dicit itaque Rudienus philosophus, principium huius operæ consistere in introitu Solis in Arietem, Rasis item in lib. de diuinitate dicit. Accipe lapidem post introitum Solis in Arietem.

DEMO: Persuasum habebam ipsos locutos de primo gradu ignis, qui leuis esse debet, hoc est calidus & humidus, ut aer tempore ueris, dicente Aristotele in lib. secretorum ad Alexandrum. Ver autem incipit Sole intrante signum Arietis.

GEBER. Non displicet mihi hæc tua sententia, fuit autē sententia philosophorum, ut his uerbis ostenderēt principia naturalia huius operæ ferrum esse siue Martē, nam Aries domus est Martis. Sole uero intrante in Arietem incipit iam ascendere per plures gradus, Leonem uero subiens non ascendit magis sed descendit iam, significat autem hoc quòd Sol qui in Marte imperfectus est artificio ad perfectionem perduci posse, aurum uero altius ascendere nō potest, sic per calcinationem aut solutionem descendit & fit imperfectum. Dicit etiam Rasis in lib. de diuinitate, hanc rem ex animalibus calidioribus & melioribus cæteris omnibus desumi oportere, hoc est ab homine complexionis Cholericæ.

DEMO: Dicebas supra hanc medicinam non posse fieri ex animalibus.

GEBER. Homo ille calidus & Cholericæ complexionis ferrum est. Dicente Rasi, Martem extrinsece calidum esse & siccum, igneum & Cholericum, propterea etiam homines qui sub Marte planeta nascuntur bellicosi sunt & Cholerici. Dicitur autem ferrum homo quia habet animam, corpus & spiritum (ut supra diximus) sanum, est enim purus in radice sua, iuuenis &

fortis

fortis quia durus est & magnæ fortitudinis. Dicitur etiã minor mundus ea ratione quòd & homo dicatur, aut potius quòd possit diuidi in elemẽta quatuor. Virtuosissimum hoc metallum quãtumuis generatum sit uirtute & influxu omnium stellarum & planetarum, ut affirmat Rogerius Bacco, specialiter tamen in terra generatum est uirtute potentissima & uirtuosissima stellæ polaris, quam Itali Tramontanum, Græci Arcton uocant, huius certum est indicium (ut tradit Raymundus & Ioannes de Rupecissa) acus buxulæ nauticæ qui semper polum respicit & quasi ad suum simile conuertit se. Et nos diximus supra de rete Vulcani ex calibe factum fuisse, & uellus aureum & tauros & Dracones Marti fuisse dicatos.

DEMO: Probè memini.

GEBER. Volebam ijs uerbis significare aquam Mercurialem, Mercurium & aurum philosophorum omnia fieri ex ferro, & ferrum esse lapidem illum qui uili precio uẽditur respectu cæterorum metallorum, Nam uarijs nominibus à ueteribus philosophis appellatum lapidẽ hunc, ne insipientes illum cognoscerent, nã si ipsum cognoscerent nõ uenderent tã uili precio. & in libro philosophorum Turbæ, dicitur, Lapis ille quem quæritis, publicè & uili precio uenditur ubiq;. Arnoldus dicit lapidem uegetabilem nutritum in montibus multi errantes non cognouerunt, uenditur autem ubiq; & uili precio.

DEMO: Dixisti supra, medicinam nostram ex re uegetabili fieri non posse.

GEBER. Ferrum uegetabile dicitur non tantummodo quòd ex uiridi uitriolo compositum sit, & inde nigrũ faciat encaustum, sed quod mediante igne transmutatur, & habet potentiam propinquam ut conuertatur in Elixir.

DEMO: Dixisti prius nihil impendendum esse ut comparemus nobis necessaria huius artis, cum sit res uilissimæ & nullius precij, idem affirmant omnes philosophi, Nam Alphidius dicit hoc secretum precio non comparari, sed inueniri proiectũ in media uia ut etiam à pauperibus haberi possit. Scriptum est

præterea in lib. Lilium Alchimiæ, fundamẽtum huius artis rem unam esse magis tinctam, fortiorem & sublimiorem cæteris rebus omnibus. Itidem in libro turbæ philosophorum legimus. Aliud non est quàm ut philosophi nobis indicauerunt, hoc est omnibus obuia, diuitibus & pauperibus, liberalibus & auaris, eunti & sedenti cũ proijcitur in uia, et in sterquilinijs sepelitur.

GEBER. Concedo ferrum reduci in formam lapidis uilissimi ex quo fit Elixir, de isto lapide loquitur Aristoteles ad Alexandrum & dicit. Accipe lapidem uegetabilem animalem & mineralem, qui lapis non est neq; habet uirtutem lapidis, & si habuerit aquam aeris & aerem ignis, & ignem terræ, totam artem habebis.

DEMO: Mihi uidentur hæc impossibilia.

GEBER. Philosophi metaphoricè loquẽtes aut per similitudines non mentiti sunt, nam Aristoteles uerbis recitatis docet te distillationem & separationem elementorum, cum igitur in distillatione igne paruo separaueris aquam, hoc est aquositatem aeris, ab hac aqua Mercuriali, & postea per balneum separaueris aerem ab igne, hoc est à sulphure subtili supra nominato Arsenico, & ignem à terra de Mercurio cum forti expressione ignis, tunc assequutus es ueram artem distillandi & separandi elemẽta, de qua separatione locuti sumus lib. 2. cap. 12. Arnoldus de isto lapide loquens, dicit, lapis est in similitudine & tactu non in natura. Dicit autem Hali philosophus, lapides sunt & non lapides, lapides autem dicuntur propter similitudinem, quã habent cum lapidibus.

DEMO: Concedo medicinam nostram cum fuerit finita formam habere lapidis uilissimi, imprudentibus tamen lapidem non esse, propterea non recte dixerimus, materiam ex qua fit Elixir esse lapidem, nisi eadem lege dixerimus, omnia quæ nõ adurantur igne aut diuidi possunt in quatuor elementa, lapides esse.

GEBER. Certè tibi dico materiam ex qua fiat hæc medicina similitudinem habere lapidis uilissimi in principio operæ,

&

& nos apertè diximus lib. 1. cap. 5. Lapidem esse & materiam unam solam in qua cõsistat totum magisterium & quòd in præparatione ipsius remoueamus superfluitates. Ergo non possumus hæc intelligere de Elixir finito, cum nullas habeat superfluitates, neq; uerum est omnia quæ diuidi possunt in quatuor elementa, aut igne non adurantur, lapides esse aut similitudinem habere lapidis. Sed philosophi uoluerunt significare materiam suam similitudinem habere lapidis uilis, & quod in igne non cõsumatur & diuidi posit in. 4. elementa, & hunc esse fundamentum totius artis. Hali philosophus dicit, lapidem hunc omni tempore inueniri & omni loco & circa omnem hominem. Propterea nemini molestam esse aut grauem ipsius inuentionem. Lapis uilis, nigra, dura, fœtens, quæ nullo præcio comparetur. Præterea legimus in libro turbæ philosophorum, hanc rem esse lapidem & non lapidem, inueniri omni loco, rem esse uilem & præciosam, obscuram, occultam, & omnibus cognitam. Senior philosophus dicit, interroga Regem Mohors de cognitione lapidis, & respondebit, omnis homo nouit ipsum, & qui hunc non nouit nullam rem agnoscit.

DEMO: Nunquam diuinabo, dic igitur apertè quod illi nomen uulgo.

GEBER. Amor meus singularis erga te, & quia iam dudum à me receptus sis in numerum discipulorum meorum, cogunt me tibi tantũ reuelare secretum, propterea dico, retrimẽta, hoc est calx ferri qui generatur in igne & à fabris in media uia proijcitur & in sterquilinijs inuenitur, uilissimum esse lapidem philosophorum, similitudinem habet lapidis, uerum lapis non est, hic solus habet omnes proprietates quas philosophi suo lapidi attribuunt.

DEMO: Quomodo hoc fiet, ut ille uirtuosissimus lapis philosophorum sit terra adusta, in qua nulla penitus uirtus inesse posit reliqua? nã cum tam longo tempore in igne fuit, minime credendum est ibi remansisse aut argenti uiui aut sulphuris aut aliorũ spirituum.

GEBER.

GEBER. Haud meministi prius me dixisse, omnia in igne aduri præter calidum & humidū radicale metallorum & quòd ex illis fiat nostra medicina. Dicit autem Philadelphus philosophus, humidum radicale metallorum per homogeneitatem & fortem unionem elementorum non separari nec consumi in igne cum fixum sit & in igne permanens, & quantumuis calx illa appareat arida, sicca, & humori priuata, nihilominus si experientiam feceris, inuenies res supra dictas. De ista calce locuti sumus & nos lib. 2. cap. 7. dicendo, Erit igitur sublimatio Mercurij melior de calce quā de cæteris rebus omnibus in toto mundo cum parum cum ipso conueniat neq; sulphuritatem habeat. Nam supradixi sublimationem argenti uiui meliorem esse ab istis metallis quæ cum eo minus conueniant, hoc est ex ferro, quòd uero dixi in Testamento calcinationem breuiorem esse uiam ad perfectionem, propterea dixi argentum uiuum ex calce accipiendum esse, hoc est ex ferro, quia ipsius terrestritas cum illo minime conueniunt, neq; habet sulphuritatem adustibilem, nam hæc in calcinatione consumitur. Sed sulphuritas fixa igne minime consumitur, ut diximus lib. 3. eap. 7. Si autem per calcem intelligas sal, dico quòd ab ista calce solummodo sublimamus corpora debilia, ut diximus in secunda causa descensionis, ut est aqua & oleum & postea argentum uiuum, quòd Iouem dicimus, & habet hæc calx nullam sulphuritatem adustibilem aut unctuosam, quia illam separauimus, à prima autem calce non solum distillamus corpora debilia tantum, sed etiam sulphur fixum Martis nomine appellatum. Diximus præterea lib. 1. ca. 14. Arsenicum & sulphur figitur, & sublimatio unius & alterius melior est ex calcibus metallorū. & lib. 2. cap. 2. dixi, Experientiam docere hoc necessarium esse, nam illi qui huius rei periculum fecerunt, cognouerunt se in uanum laborasse sublimando res alienas & extraneas à natura Arsenici & sulphuris, quia nullo modo potuit inueniri depuratio post ascensionē ipsorum, sublimatis uero cum calce alicuius corporis, tum demum bene sublimasse & perfecte mundare potuisse cum facilitate. Est autē

intentio nostra quantum ad feces qui ibi administrantur de metallorũ calcibus, & fit sublimatio propter ipsas facilior & expeditior, propterea nulla alia res in locum ipsorum substitui potest. Nec dicimus tamen sublimationem impossibilem esse sine calcibus corporum, & longe difficilimã & tardissimi laboris & prolongationis ad desperationem usq;. De calcibus istis loquebatur Ioannes de Rupecissa dicendo, se traditurum modum incantationis & reductionis auri & argenti in terram & calcem ut possint publice portari in manu tempore belli absq; timore latronum.

DEMO: Quâm primum aliquid ocij nactus fuero, operationem hanc experiar, cum adeo paruo precio constet.

GEBER. Aduerte diligenter ne erres.

DEMO: Si alicubi erratum fuerit, opus à principio reiterabo.

GEBER. De praxi non dico sed nota materiam.

DEMO: Calcem illam ferri accipiam quã mihi indicasti.

GEBER. In eo inquam potest error committi, forte cum accipias calcem quæ huic negotio parum commodus erit.

DEMO: Ergo ostende mihi meliorem.

GEBER. Inuenies huius calcis quoddam genus & frangibile & hoc ferreum est adhuc parum apta huic operationi. Inuenies & aliud genus frangibile quidem, sed album in fractura neq; hoc bonũ est, quia retinet adhuc aliquid naturæ ferreæ, & habet multum sulphuritatis unctuosæ & adustibilis. Sed quam uideris maxima ignis uehementia in naturam uitri conuersam, coloris quasi uiridis aut Zaphirini obscuri aut cælestini obscuri, hęc ipsa est uerus et uirtuosissimus lapis philosophorũ qui generatur in igne, & quanto diutius in igne fuit tãto meliorabitur.

DEMO: Summas tibi gratias ago pro tanta liberalitate, dicam tamen cum uenia quid ego sentiam. Dixisti lib. 2. cap. 13. Omne quod humiditate priuatum est non fundi excepta uitrificatoria, ferrum igitur uehementissimo calore ignis in substantiam uitri conuersum humiditate priuatum est, & perconse

quens erit quoq; argento uiuo & cæteris spiritibus priuatum.

GEBER. Secundum opinionem Alberti lib. 3. de mineral. ca. 2. & 5. Sunt in omni metallo duæ unctuositates, quarum una quasi extrinseca est subtilis & flammabilis, altera uero intrinseca retenta in radice metalli adeo ne ab igne exhauriretur aut dissiparetur, & hæc cremabilis non est neq; combustibilis. Certum uero est uitrum hoc humidum esse radicale ferri, propterea & incombustibilis, neq; ex toto priuatum humiditate, nā si quodammodo exteriori humiditate priuatum sit quæ inflammabilis est. Idem Albertus lib. iam citato cap. 4. de uitro hoc dicit. Se negare materiam illam quæ in uitri substantiam intrat cineres esse, sed potius humidum radicale purissimum quod intrinsece retinebatur in ipsa materia incinerata, quæ humiditas per potentiam unius ignis non potuit extrahi, sed igne fortissimo fluit, & hæc est illa humiditas quæ maximam siccitatem experta est. Hæc igitur materia est liquabilis & materia prima & remota, una & cōmunis, hoc est humidū ipsum huius generis. Idē Albertus lib. 4. Metheo: tract: 2. ca. 9. dicit, Calorē uehemēter congregare partes homogeneas & separare heterogeneas, quia humidum soluit & separat illud à terra, humidum autem à terra receptum non potest penitus separari, propterea incipit distillari cum terreo subtili, & fortissimo igne funditur in uitrū, terreum uero grossum quod fortius tenebit comburitur in fauillam. Et nos diximus lib. 2. cap. 13. ignem ui maxima reducere materiam in uitrum, igitur manifestum est uitrum partem esse humidi radicalis ferri cum grossis terrestritatibus, quæ fusionem impediebant in ferro combustis in fauillam, uitrum fit fusibile quia redijt iam in naturam suam liquibilē, & quia pori sunt occlusi, ignis penetrare non potest & ipsum exterminare. Vincentius Monachus scribit lib. 7. de naturalibus. Lapidem dici & non lapidem. Lapis enim dicitur quod possit conteri, & non lapis quia fundatur & fluat in igne absq; euaporatione, ut aurum neq; aliæ rei conuenire proprietatem hanc.

DEMO: Philosophi dicentes, non consumi lapidem ipsorum in

rum in igne, haud dubie dictum uolunt de medicina finita.

GEBER. Pessima glosa est quæ textum corrumpit & peruertit, nam tibi dico ipsos intellexisse ijs uerbis principium & fundamentum huius operæ, quod etiam confirmat nobiscum Georgius Bacco Anglicus his uerbis. Dico de qualitate omni quod supra ignem figi debeāt, scilicet ne aufugiant ab ipso, neq; consummantur aut corrumpantur ab igne, & postremo ne colorem mutent in igne, nam hæ sunt res quæ principium dant huius operæ. Dicit præterea Alphidius, ignem subire & intrare omnia corpora, spiritus, substantias, & lapides, sed lapidem hunc non intrare neq; ipsi dominari posse, nec sulphures in ipso corrumpere. Arnoldus ad Regem Neapolis Dicit, quanto longius lapis hic in igne durauerit, tanto plus augmentari & crescere ipsum in bonitate, & uirtute, quod nullæ aliç rei cōuenire potest, quia omnes aliæ res igne absumuntur, dictus autem lapis solus in igne melioratur & crescit in bonitate, nam ignis nutrumētum est ipsius lapidis, & hoc certissimum est indicium ad cognoscendum lapidem. Auicenna in lib. de anima, quosdam inueniri qui non concedant magisterium Alchimiæ dicentes, quod ex rebus illis quæ ignem perferre nō possunt, nihil procreari posse, quod ipsum sustineat, quibus respondemus ratione nitri, terra enim omnino ab igne remouetur, contactum uero ab igne fortius euadit, quia ignis potestatem non habet supra uitrum.

DEMO: Attamen sal nitrum multum combustibile est.

GEBER. Auicenna supradictum uitrum intelligit per figuram quam appellamus Anthitesin, mutando primam literam ut dicatur illi pro olli. Propterea dicit Auicenna in Epistola ad Arsem philosophum. Locus orientis ubi reperiuntur præciosi lapides Soli proximus est, sic quoq; nitrum quanto propius à Sole tangitur tanto fortius euadit. Propterea etiam lapis hic quanto magis perfert calorem ignis, & cæteros labores huius operationis, tanto erit melior. Albertus lib. 4. tract. 3. ca. 16. dicit, quamuis res quædam corruptibiles sint in igne, tamen non combustibiles esse, quia eorum humor nutrimentum non est

O 2 ignis

ignis,ut lapides & ferrum,earum rerum quædam ignem non re cipiunt propter constrictionem pororum,ideo non ardent, sed hæc intelligenda sunt de supradicto uitro. Diximus & nos in fine procemij lib.inuestigationis & in procemio lib. 2. Vitrum esse ex rebus illis quæ præparationem iuuant, nam reducendo ferrum ad naturã uitri præparati, propter remotionem multæ terrestritatis. & lib.3.ca.7.diximus, Si dicamus corpora per cal cinationẽ mundari, pro certo intelligere nos mundationẽ ferri à terrea substantia quæ in ipsa radice unita est. De hoc uitro intel ligebam cum dicerẽ lib.1.differendo de sulphure, Aliquos cum uiderent hanc magis profundam in ipso mundificasse ipsum & sustulisse fugam & adustionem, & redditum est fixum & terre- um, & per ignem nõ dat fusionem bonam nisi uitrificatoriam.

DEMO: Philosophi de uitro loquentes fortè intellexe- runt uitrum commune.

GEBER. Vitrũ cõe non habet humorẽ neq; sulphur aut argentum uiuum quæ conueniant cum metallis. Propterea dicit Rasis, ueteres uitrum metallicum confecisse. Et nos diximus lib. 1.cap.11.philosophos uitrum facere ex corporibus metallicis. Dicit etiam Rasis lib.de diuinitate, aliquos tradidisse tincturã à ferro esse & à nulla alia re, & hoc lapidem esse maiorem, uilem inuentu & famosum. Illud idem repetit lib.de aluminibus, cum dicit uitrum liquefacit ferrum & omnia corpora, & facit ipsa in fusione currere. Diximus & nos lib. 2. cap. 8. proprietatem esse, uitri & omnia fundat & conuertat ad se, & in lib. Testamẽ ti cap.de Marte dixi, calcẽ fundere lapides, hac de causa quidam adiutorio uitri gemmas faciunt.

DEMO: Cum diceres supra, uitro adiecto carnes uelocius coqui, addebas per uitrum philosophorum ipsos intellexisse sul phur. Quomodo intelligunt iam calcem istam per illud idem?

GEBER. Verum est philosophos sæpius æquiuocatione usos esse, cum uero distinguere & cognoscere cupis de qua re ip si loquãtur, rerum proprietatem diligenter examinare debes, & sic facile animaduertes, quando ipsi aut sulphur aut calcem supra

dictam

dictam intelligãt. Alphadius de hoc uitro loquens dicit, frange uitrum, & extrahe lapidem, & pone ipsum in uas uitreum siue Bocciam, & extrahe ab ipso oleum, & inuenies hoc quod philosophi nobis tradiderunt, in hoc uitro argẽtum uiuum est quod ignem superat tamen ab ipso non superatur, ut diximus aperte lib. 3. cap. 6. prope finem. Isidorus in eandem ferè sententiam loquitur, argentum uiuum (inquit) melius seruatur in uasculis uitreis, nam reliqua ipsum perforat. Diximus & nos lib. 2. ca. 6. uitrum tantummodo, & huic similia, quum poros nõ habeant sola contineri posse spiritus qui aufugiant & exterminantur ab igne, his uerbis uolui indicare spiritus ferri fugere uehementem ignem donec conuertãtur in uitrum coloris Zaphirini aut Cælestini obscuri. Propterea lib. 4. cap. 16. dixi quod in corporibus præparatis cernere debeamus colorẽ cælestinum qui sit perfectus propter bonitatem argenti uiui. Itidem Albertus parum ante finem lib. Metheo: occulte hæc confirmat his uerbis, dicit enim non facile posse cognoscere nos quando metalla suam formam specificam iam acquisiuerunt aut non, non enim facile cognosci quando iam sit lapis uerus aut metallum, nisi per corruptionem ad magnam debilitatem perducantur, in tantum ut nihil ibi restet præter solam figuram & nihil de uirtute quam sequitur essentia. Cõparantur uero hæc corporibus mortuis, nã hæc si paruo tempore mortua fuêre, uidentur paruam habere differentiam cum corporibus uiuis, longo tempore uero in sepulchro conditi, tunc in ipsis sola figura remanet, & si attingantur subito in cineres corruunt, & apparet tum magna differentia inter uiua & mortua corpora. Idem intelligendum de uegetabilibus & mineralibus, Nam mineralia etiam suo modo moriuntur, quemadmodum reliqua animalia, tamẽ nõ cognoscitur, facile quando amiserint ipsorum esse & naturam nisi ex maxima mutatione. Etenim Zaphirus quamdiu habuerit colorem & transparentiam & figuram Zaphiri, similis est uiuo & qui habeat operationem Zaphiri, Si uero post longam mutationem obscuretur & discontinuetur, scimus ipsum iam non esse Zaphi

 rum sed

rum sed similitudinem Zaphiri, idē intelligendum de auro uiuo & mortuo, idem de argento & cæteris metallis.

DEMO: Ne graueris rogo tribus uerbis mihi explicare, ea quæ tam longo sermone tractasti.

GEBER. Hæc est summa totius sententiæ ut intelligas, nos uoluisse indicare eo sermone, quum ferrum tanto temporis spacio in igne perdurauerit, ut iā factum sit ualde debile & frangibile & ibi plane nihil remanserit naturæ uitri, & colorem adeptum sit Zaphirinum obscurum, quasi tum demum conuersum esse in lapidem philosophorum. Hęc occultauerunt ueteres poetæ eo figmento, cum fingerent Demogorgonem Bisanum omnium Deorum gentilium & ab omni parte circum datum esse tenebris, nebulis, caligine, habitans in medijs terræ uisceribus, ubi natus fuerit uestitus quodam uiridi pallio humiditate quadam aspersus, spirans terrestrem odorem, horribilem & fœtentem, non prognatum ab aliquo, sed æternum & parentem omnium rerum.

DEMO: Quamuis hæc mihi uideatur ualde obscura, cupio tamen expositionem huius figmenti audire.

GEBER. Demogorgonis uocabulum Græcum, interpretatur latine, Deus terræ & deus populi, siue Deus terribilis, & significat ferrum, Dictus autem abauus seu bis auus omnium deorum gentilium, nam omnes ab ipso originem traxerunt & deriuati sunt (ut iam diximus) uendiq; circundatus nebulis & caligine, hoc est substantia terrestri habitat in medijs uisceribus terræ, quia sub terra natus & nutritus est, dicunt ipsum æternū & à nullo generatum, nam ex illo omnia quæ similitudinem quādam habent alicuius rei generata sunt, propterea eum parētem uocauerūt omnium rerum, Aut dicitur æternus esse quod fuerit ante terram & omnia elementa & elementata prior, aut potius quod in se contineat quandam essentiam incorruptibilem, uestitus est certa quadam humiditate uili & abominabili, hoc est ferrugine & pallio quodam uiridi, hoc est cum uitriolo terrestri & sulphureo odorem spirat terrestrem, horribilem &

fœten-

fœtentem,hoc est sulphureum , positus in ignem,& cum ipso si aqua fœtida , huic (ut scribit Boccatius lib. de genealogia deorum gentilium) attribuerunt ueteres æternitatē & Chaos, æternitas est quinta essentia , hoc est humidum radicale aut argentū uiuum, quod & Plinius tradit lib. 33. liquor est æternus.hoc argentum uiuum præparatum Claudianus uocat Serpentem,qui in coagulatione deuorat caudam suam , hoc est aquam mercurialem ipsius argenti uiui distillati in forma caudæ Leonis & serpentis,Chaos uero sal illud terreum est quod supra Saturnū nominauimus,est enim materia confusa & in ipsa cōtinentur omnia sine forma,hoc est Sol Luna & stellæ,hoc est planetæ supra dicti qui suam lucem non habent , idem & elementa 4. & omnes res uegetabiles & animales & minerales, & ut dicit Claudianus habitant cum Demogorgone figuræ diuersorum elementorum, & nos supra diximus in ferro omnia metalla philosophorum cōtineri. Primus ipsius filius Litigiū dicitur,hoc est ipsum sulphur Martis nomine appellatum,quod in putrefactione primum est & tumultum facit in uentre Chaos in ipso sale , quia ipsum est materia prima metallorum , quam Hylen, hoc est siluam uocant , nam hæc est pars uegetabilis,& ab ea nascuntur omnia elementa,istud sulphur autem perit separari cum sit naturæ diuersæ, cum non habeat salsedinem,propterea aperit uentrem Chaos,hoc est,soluitur in aceto, Demogorgon autem extendens manum suam comprehendit Litigium ipsum sulphur quod ferrum appellauimus,nam per manus Demogorgonis intelligitur aliud sulphur arsenicum dictum , nam ut supra diximus, Mars eleuatur cum Arsenico,significatur autem per Vulcanum & Martem res eadem, quemadmodum Vulcanus subito natus cum turpis esset & deformis,præcipitatus fuit in Insulam Lemnos,sic dicendum est quoqꝫ de Litigio nato subito qui cum deformis esset propter sulphuritatem & unctuositatē adustiuam,proijciebatur in aerem, hoc est in aquam distillatam,ibi lauabat & soluebat se, & in altum subuolaba , hoc est,in ipsam aquam,quia profundius descendere non poterat , nam ipsum

arseni-

arſenicum ab eo extractum, hoc eſt ſeparatum à uentre ſalis in profundiori loco eſt cæteris rebus omnibus, nam in ipſo centro terræ ipſius ſalis Chaos nomine appellato continetur.

DEMO: Satis longe fuit diſputatio hæc, quare non facile quis Iudicium feret, ſed pro explicatione ſufficiāt mihi hæc, donec praxim ipſe uidero aliquando.

Finis expoſitionis Alchimiæ Gebri.

LIGNVM VITAE.

DEMOGORGON

RAYMVNDVS.

DEMO. Salue plurimū doctiſsime Raymunde.

RAYM: Bene ſit tibi uir optime, ſed cupio ſcire quis ſis aut ad quid huc ueneris?

DEMO. Tuæ ſapientiæ fama egregia & celebris & tua doctiſsima ſcripta aperte demonſtrāt habere te magnam cognitionem omnium ſcientiarum, cum uero omnis homo maxime uero ſenes unice cupiunt quâm longiſsime uiuere, propterea ego quoq; etiam ſenio grauatus ex Italia meum iter huc uergebam in inſulam hanc Maioricam, ut uenirem in conſpectum tuum, & certum aliquod remedium à te accipere͂, quo uitam meam ad aliquod tempus poſſem longius producere & me à morte abſq; aliqua infirmitate defendere.

RAYM: Ignoras tu, Deum unicuiq; terminum uitæ ſuæ conſtituiſſe, quod nullus præterire poterit?

DEMO. Non peto remedium cōtra illum terminum ultimum, qui unicuiq; à Deo pręfinitus eſt, ſed ut me à plurimis infirmitatibus quibus indies humanū fragile corpus affligitur præſeruarem, & contra abſumptionem humidi radicalis & caloris naturalis deperditionem ſuſtinerem, Nam perſuaſi mihi, patres priſcos qui ad quingenteſimum annum ſuæ uitæ terminū prorogabant, aliqua uſos medicina, per quam tam longo tempore abſq; infirmitate aliquam producerent uitam.

RAYM: Priſci patres longo tempore uiuebant ex Dei uoluntate, ut per ipſorum uitam longā eo citius humanum genus multiplicaretur.

DEMO. Quare igitur non uiuebant omnes tam longo tempore?

P RAYM:

RAYM: Qui priscos illos patres propius sequebãtur in successione, uiuebant longiori tempore tanquam parum progressi à prima creatione Dei, nam erant bonę & laudabilis complexionis & longæui, hæc uero bonitas longa successione minuebatur, & quanto propiores essent primæ creationi tanto longiori tempore uiuebant.

DEMO. Debebant igitur omnes illi longo tempore uiuere, cum tamen sacra scriptura mentionem faciat de paucis.

RAYM: Ab initio annus more Aegyptio tam longi temporis non erat necꝫ duodecim menses capiebat ut hodie.

DEMO: In sacra scriptura non tantũmodo annorum sed mensium quocꝫ fit mentio, non fuerunt igitur anni Aegyptiaci sed more Hebræorum definiti & tam longi ut hodie sunt, ut S: Augustinus affirmat in lib. de ciuitate Dei.

RAYM: Fructus & omnia, quæ ex terra nascuntur tũ meliora & maioris uirtutis erant ante diluuium pro sustentanda & proroganda uita atcꝫ hodie sunt.

DEMO. Debebant igitur omnes longo tempore uiuere quod minime factum certe scimus.

RAYM: Non erant omnes eiusdem complexionis & fortitudinis.

DEMO. Impossibile sanè est habere aliquem adeo bonam & fortem temperatamcꝫ complexionem, ut noningentesimum annum uitæ suæ attingere possit sine auxilio medicinæ conseruatiuæ.

RAYM: Primi patres habebant lignum uitæ quo se longo tempore à morte defendebant.

DEMO. Cum subito ex terrestri Paradiso excluderentur fuerunt priuati ligno uitæ.

RAYM: Ego tibi referam causam eorum longæuitatis. Adam à terra creatus omni scientia ornatus, cognitionem habuit omnium rerum naturalium, & cognoscebat eas res quibus uita poterat prolongari & ipsis utebatur. Hæc etiam succedentibus sibi tradens, à quibus etiam deinde alij sequentes hoc accipiebant per manus, propterea non omnes uiuere poterant

æta-

ætatem tam longæuam cum omnibus non esset tradita huius rei cognitio.

DEMO. Abs te igitur peto, qui omni scientia imbutus es ut mihi ostendas medicinam hanc quam Adam suis posteris tradidit, per quam uitam suã ad noningentos produxerunt annos.

RAYM: Medicinæ conseruatiuæ debent multum durabiles esse & â corruptione remotæ (ut manifeste scripsimus lib. de secretis naturæ) nam si corpus humanum præseruare debeant â corruptione, necesse est ut sint perpetuo durabilia, nam aliàs inducerent maiorẽ corruptionem. Ergo uolentes iuuenilem conseruare & producere iuuentutem, & senibus restaurare humidum radicale & naturalem calorem, necesse est ut eligamus substantiam incorruptibiliorem cæteris omnibus quæ sunt sub globo Lunari, & hanc præparare in medicinam & cibum suauissimum ut posit sumi per os intra corpus, & sic sumpta quàm uelocissimè penetret per totum humanum corpus & illud seruet quasi incorruptibile.

DEMO. Mihi sane uidetur (ut ingenuè fatear quod sentio) impossibile esse ea quę iam dixisti, nam omnes res corporeæ â Deo in usum humanum creata sunt, aut ipsa elementa aut res elementatæ, & hæc omnia corruptibilia, unde habebimus igitur medicinam hanc incorruptibilem? uidemus adhæc omne quod generatur, â suo simili generari (ut affirmat Aristoteles lib. 7. Metaphi.) & quicquid ex humana carne deperditum fuerit & cõsumptum, necesse est ut restauretur ex alia re corruptibili, uidelicet ex cibis corruptibilibus qui uirtute caloris naturalis corrumpuntur & transmutantur in stomacho hepar & mẽbris omnibus per uirtutẽ potentiæ nutritiuæ ut conuertantur in carnẽ humanam. Si autem hæc medicina incorruptibilis est, nunquã poterit transmutari in carnem humanam, quemadmodum materia cœli nunquã transmutari potest in materiã elementalẽ.

RAYM: Doctè satis hæc in medium protulisti, putas aũt in rebus elemẽtatis nihil præter elemẽta corruptibilia inueniri.

DEMO. Ostende mihi igitur illud quod præter elementa rebus elementatis immixtum sit.

RAYM: Subtilis quædam substantia hæc est & radicale humidum & intrinsecum quinta essentia dicta per partes elemētales diffusa simplex & omnino incorruptibilis, & hæc longo tempore conseruat res in ipsorum esse, & natura sagax produxit & ordinauit hanc, propterea quod desideret longo tempore conseruare indiuidua & in perpetuum producere res in sua specie, quamuis enim in generatione uniuoca animaliū omne animal suum simile generat in specie, nihilominus in generatione cessabili, quæ fit per putrefactionem & corruptionem generantis fit generatum deforme ad generans in specie aut genere, ut uidemus in cibo, ex quo generatur & instauratur id quod per uigorem caloris intrinseci & extrinseci absumptum & deperditum est. Nec dicimus medicinā hanc omnino incorruptibilem esse ut Cœlum, sed cum ipsa generata sit ex materia cæteris omnibus incorruptibiliori, & facta est simplex per separationē elementorum corruptibilium, si debite conseruetur durabit decem millia annorum absq; corruptione, & sumpta per os longo tempore conseruabit corpus humanum incorruptibile, propter hāc causam sedulo hortantur Medici, ut reficiamus nos cibo minus corruptibili.

DEMO. Hæc tua sententia uidetur mihi similis opinioni quorundam philosophorum, qui uolebant Salamandram solo igne uiuere, halec uero sola aqua & talpam terra, Cameleonem aūt aere, quæ opinio falsa est, nulla enim res elementata simplici elemento potest uiuere, sed ijs rebus ex quibus cōposita est conseruatur (ut inquit Aristoteles) quare neq; homo uitam suā sustinebit solo illo humido radicali simplici & adeo incorruptibili.

RAYM: Non dico hominem uiuere posse hac medicina sola, sed eius usu cum cæteris alimentis posse tandem attingere longæuitatem primorum patrum, qui non solum fuerunt usi ligno uitæ in Paradiso terrestri sed etiam reliquis fructibus.

DEMO. Sunt ne hac medicina usi patres primi?

RAYM. Maxime uti debebant ad uitam producendam.

DEMO: Mirum quidem illos nihil habuisse aliud quod à morte ipsos melius defenderet.

RAYM:

RAYM: Naturaliter loquendo, hæc melior & præstantior erat medicina qua nihil excellentius in toto mundo. Cum enim (ut Aristoteles tradit lib. 10. Metha.) in omni genere unũ quodam sit quod in eo genere primum gradum teneret, hæc autem medicina generata sit ex magis incorruptibili & uirtutis excellentioris materia, quàm sub cœlo haud inuenies, & hæc primum aut summum gradum tenebit inter cæteras medicinas præseruatiuas omnes.

DEMO. Est igitur medicina hæc ipsum lignum uitæ?

RAYM: Prius tibi dixeram primos patres statim ab initio hoc ligno priuatos ut apud Mosen legimus.

DEMO. Fortasse etiam Moses qui ab ineunte ætate in scientijs Aegyptiorũ probe instructus fuerat & huius diuinæ scientiæ cognitionem habuit (ut Vincentius Monachus scriptum reliquit) de his rebus cum obscuritate loquutus est quemadmodum & cæteri philosophi fecerunt.

RAYM: Ipsius scriptis nihil detractum uolo, nam neq; plus aut nimus ipsi credendum quàm oporteat.

DEMO. Forte erit herba illa cum qua Medea Esonem ad iuuenturẽ reduxit, & cum qua Esculapius eos suscitabat qui iam ferè erant extincti.

RAYM: Est quidem ea medicina ipsa, sed minime herba dicenda, nam ueteres philosophi sub fabulis poeticis occultaue runt scientiam hanc & loquuti sunt per similitudinem.

DEMO. Quam dicis similitudinem?

RAYM: Hæc medicina in præparatione multipliciter uariatur, nam uiridem assumit colorem ut herba, propterea appellauerunt ipsam ueteres uegetabilem & herbam, hac de causa dicit Meluendus discipulus Hermetis de his rebus differens, O q̃ facilis est hæc res rebus uegetabilibus propter uiriditatem.

DEMO. Cum herbæ tantas uirtutes medicinales habeãt qui fit ut hæc Medicina non posit esse herba?

RAYM: Medicina hæc fieri nõ potest neq; ex rebus uegetabilibus neq; animalibus neq; ab ijs rebus q̃ ab eis desumũtur.

DEMO. Quamobrem?

RAYM. Cum necesse sit ut hæc Medicina omnino incorruptibilis sit & oĩa elemẽtata in hoc supare debeat, necesse est ut extrahatur è materia q̃ ab omni corruptione q̄ alienissima sit.

DEMO. Tamen dixisti tu in lib. quem de naturæ secretis inscripsisti, hanc extrahendam esse de uino rubeo. Idem confirmat Ioannes de Rupecissa, alij uero Chelidoniam accipiendam esse autumant, alij sanguinem humanum.

RAYM: Non parum erras si persuasum habes philosophorum scripta ex nuda litera intelligenda esse, maxime in hac scientia, quanto clariori & magis aperte sermone utuntur, tanto plus obscuritatis habẽt eorũ scripta, similitudinibus enim & per ænigmata locuti sunt.

DEMO. In hac re qua usi sunt similitudine?

RAYM. Dicit Senior philosophus hanc medicinam conuerti & uariari de colore in colorem & de sapore in saporem & de natura in naturam, propterea sua nomina multiplicata esse. Dicit autem Minois philosophus, Si quæratur quare factum sit rubrum antequam reciperet albedinem. Respondendum bis denigrari, bis in colorẽ citrinum conuerti & bis recipere colorem rubrum. Cum uero bis colorem rubrum recipiat ut rubrum uinum & sanguis humanus uidelicet post putrefactionem & in distillatione, propterea ueteres per similitudines loquentes uocauerunt ipsam uinum rubeum, sanguinem humanum, & sanguinem Draconis & his similibus.

DEMO. Ego omnio credebam animalia tanquam cæteris rebus omnibus inanimatis nobiliora, esse maioris uirtutis quoq; in medicina.

RAYM: Animalium præstantia non consistit in proportione & commixtione elementorum, sed in anima. Cum autem medicina hæc facienda sit, ex substantia corporea & materiali, propterea quędam mineralia ad hoc opus perficiendum præstãtiora sunt, nam eorum cõpositio durior & fortior est quàm animalium, nam istorum compositio quãtum ad corpus debilis est & facilis corruptionis, & paucæ uirtutis. Videmus enim ipsa animalia quę occupata sunt rebus altis & sublimibus priuata esse uili-

se uisibus & casuris, propterea mineralia quædam nullam operationem habentia & sensibilitate carentia, maiorem uim corpoream habent quàm ipsa animalia.

DEMO. Si hæc medicina non potest fieri neque ex uegetabilibus neque animatis rebus, facienda est forte ex medijs mineralibus, ut ex sale, alumine, atramento, marchasita, antimonio, sulphure & argento uiuo commune.

RAYM: Neque ab his.

DEMO. Sunt tamen multum durabilia.

RAYM: Non sunt uirtuosiora cæteris rebus elementatis neque incorruptibiliora.

DEMO. A quibus rebus corrumpuntur?

RAYM: Ignis uehementia.

DEMO. Ignis quidē omnia corrumpit, rapit & deuorat.

RAYM: Non potest tamen humidum radicale corrumpere in metallis, neque ipsorū calorē radicalē & cōplexionalem, ut affirmat Geber in lib. 2. & Albertus lib. 3. de mineralibus ca. 2.

DEMO. Qua ex causa?

RAYM: Propter ipsorum homogeneitatem & durissimā & fortissimam compositionem & colligantiam & propter uaporabilem mixtionem, & longissimam temperatissimamque decoctionem in minera siue terræ uisceribus.

DEMO. Concludis igitur medicinam hanc fieri debere ex humido & calido radicali metallorum?

RAYM: Videmus metalla quæ plus mille annis in antiquitatibus Romæ terra obruta latuerunt incorrupta, damnum nullum accepisse, unde facile conijcies quanto tempore ipsorum humidum radicale posit durare purificatum, distillatum & separatum ab omni parte corruptibili, grossa & elementali, hac de causa dicit Geber lib. 2. ca. 12. Videmus res distillatas fieri puriores & facilius â putrefactione conseruari posse.

DEMO. Vnde habere putas metalla tantam uim & uirtutem super omnes res elementatas?

RAYM: De cœlo.

DEMO. Tamen res duræ uirtutem cælestem minime recipiunt

cipiunt quia cœlo non obediunt, nam uidemus sigillum suam figuram non imprimere in durum lapidem sed in mollem cæram.

RAYM: Radij corporum cælestiũ in nullo elemẽto cum tanta uirtute uniuntur & potentia tanquam in terra, nam terra proprium & firmum receptaculum est uirtutũ cælestium & ipsius spheræ centrum, hac de causa ipsa mirabilia producit uegetabilia, animalia & mineralia. Hermes dicit, terram parentem & genitricem esse metallorum, quæ in suo uentre portat metalla ut mulier prægnans fœtum in utero, dicit autem terram matrem esse, cœlum autem patrem, & quod ab ipsa terra imprægnatur in montibus & planicie & in aqua & omni loco, Tamẽ concedendum est, terram in sua duritia permanentem nullam rem posse producere, cum non sit obediens motui. Cum uero continuo motu cœlesti & uirtute solari & aliorum planetarum ipsa terra continuè coquatur, & ex illa fit subtilior & alteratur, partesq́ꝫ subtiliores uirtute caloris solis eleuentur in fumũ. Propterea uirtutes cœlestes continuo de cœlo descendentes & penetrantes in ipsam terram & ibi inuenientes materiam simplicem, subtilissimam, & spiritualem, incorruptibilem, lucidã & perspicuam, & naturę sagacitate præparatam & aptam, ut recipiat uirtutes cœlestes propter similitudinem quandam quam inter se habent, uim præstantissimam infundunt in ipsum duplicem fumum metallicum radicalem. Et cum hæc materia spiritualis longissimo tempore in cœlesti obedientia & spiritualitate iam permansit in substantia principiorum metallorum, uniformis est & homogenea, quæ tempore longissimo ad mille annos usqꝫ induratur tandem, ut inquit Geber lib. 1. cap. 7. propterea Cœlum infundit ipsis plures mirabiles uirtutes quàm in cæteris re=rebus omnibus, nam in his plus cæteris laborauit, & hæc est causa tantæ uirtutis metallorũ ut omnia elementata facile superent. Tametsi uero post longissimũ tempus hic fumus duplex & uapor spiritalis iam ad duritiam metallicam peruenit, & in se retineat uirtutem cœlestem, nihilominus cum impedita & suffocata sit à terrestritate & duritia, non potest extrinsece demonstrare uirtutem hanc cœlitus adeptam, nos uero cupientes illam fieri

mani=

manifestam, & uolētes ipsam perducere ad lucem necesse est ut remoueamus terrestritatem & spissitudinem metalli, & reducamus ipsum ad primā simplicitatem quæ sufficienter decocta tantas uirtutes demonstrabit, ut quasi subito uideatur mutare corpora humana & reducere ad ueram pristinamq́ꝫ sanitatem, poteris autem facile apud te ipsum expendere quantam uirtutem habeat medicina hæc. Si Noe qui hanc tenebat (ut scribit Vincentius monachus lib. 5. naturalium) quingentesimum annum agens generabat Sem, Cham & Iaphet.

DEMO. Sermo iste plurimū delectauit me, sed hoc quæro, num ex gemnis Medicina hæc fieri possit?

RAYM: Quare hoc quæris?

DEMO. Quia sunt incorruptibiles & magnam uim & uirtutem Medicinalem habent & cœlestem quibus metalla etiam superent, propterea quemadmodum etiam Albertus affirmat in lib. de mineralibus & Hermes, Qui tradiderunt uirtutes rerum inferiarum dependere à stellis, & imaginibus cœlestibus, dixerunt quoqꝫ uirtutē hanc descendere super res naturales plus aut minus impluēdo & influēdo, nam fortius imprimere suam uim materia existente magis simili uirtuti cœlesti & ipsis corporibus cœlesti lumine &e perspicuitate, minus uero quum materiæ fuerint confusæ & feculentæ ut opprimatur in ipsis uirtus cœlestis, quū igitur ī substātia et lumine, colore et perspicuitate cœlestibus corporibus similiora sint quàm ipsa metalla, qua de re etiā à q̄busdā philosophis nominatæ sunt stellæ elemētales, debeant igitur multo præstantiores esse ipsis metallis ad præparandam hanc uirtuosissimam medicinam.

RAYM: Si tota substantia deberet conuerti & præparari in medicinā, aliquæ gemmæ multo præstantiores essent quàm ipsa metalla, quorum uirtus oppressa & sepulta est in terrestritate & aliis accidentiis superuenientibus materiæ radicali in qua consistūt uirtutes hæ cœlestes, cum uero (ut supra diximus) neqꝫ metalla neqꝫ gemmæ recipiant uirtutem cœlestem quamdiu fuerint in forma metalli aut lapidis, sed cum figuram adeptæ fuerint ua-

rint uaporis tamdiu donec indurentur. Isti autem uapores qui de metallis generantur maiorem similitudinem habeant spiritua litatis & maiorem obedientiam cœlestem quàm alij uapores qui de gemmis generãtur, sequitur metalla plures habere uirtutes cœlestes quàm gemmæ.

DEMO. Quis huius rei nos reddit certos?

RAYM: Gemmæ sunt propinquæ in substantia elementis & ipsarum materia prima & qualitates primæ elementales parum alteratę sunt aut transmutatæ à prima natura sua, præterea coagulauit natura gemmas paruo artificio, & indurauit ipsa cũ diaphanitate & perspicuitate ea quam habebant in ipsarum materia prima fumosa, & quamuis habeant duritiem & uirtutem hanc ex duritia ipsorum, nihilominus præ se ferunt tamen uirtutem aliquam cœlestem, quod metallis non idem euenit, nam antequam hæc recipiant formam metallicã requiritur longissima transmutatio, & contemperantia metallorum & purgatio & transmutatio sulphuris, argenti uiui, salis & aluminis, & harum rerum longa decoctio. Lapides uero preciosi quamuis multum durabiles sint, hoc tamen à multa quantitate humidi radicalis uiscosi nõ assequuti sunt, quod strictim & quàm arctissime ligat & compingit in simul partes ipsorum, participant enim ei in parua quãtitate, propterea facile triturantur, nam ea potius causata est à frigiditate congelante ex qua per naturam paruo labore indurati sunt, frigidum autem congelando claudit poros, & in ipsa substantia intrinsece constringit calorem naturalem adeo ut calor aeris ipsam aperire nequeat aut corrumpere. Ignis uero calor uehemẽs qui metalla quædam corrumpere potest, ipsorum humidum radicale non potest corrumpere, cum fortissime commixtum & unitum sit cum sicco terrestri subtili & digesto, hoc est cum sulphure & argento uiuo, cum quibus duobus hæc medicina fit incorruptibilitate & uirtute omnia superans.

DEMO. Marsilius Ficinus eorum opinionem reprobat & falsam esse affirmat, qui tradunt materiã auri intrare posse complexionem humani corporis, aut ipsi assimilari posse aut in potabilem

tabilem substantiam conuerti, cum oportet ipsam prius conuerti & transmutari in sanguinem, postea uero in carnem, quod impossibile est propter ipsius duritiã, cum igitur medicina hæc ex auro fieri nõ possit, multo minus poterit ex metallis reliqs fieri.

RAYM: Equidem concedimus metalla existentia & permanentia in substantia metallica, etiam si aqua uitæ quàm maximo subtilientur, nullam tamen penitus affinitatem aut conuenientiam aliquam adipisci propinquam carni humanæ, nisi corrupta prius forma dura & redactis ad ipsorum primam materiã sufficienter purificatam & digestam, nam sic acquirunt hanc affinitatem & conuenientiam cum corpore humano, quam etiam cæteri cibi & medicinæ præseruatiuæ possident, quas tamen hæc longe præcellit in uirtute.

DEMO. Iam ex uerbis tuis intelligo, humidum istud radicale & materiam primam soluendam & distillandam esse.

RAYM: Verum dicis.

DEMO. Quomodo autem ex istis metallicis aquis fieri potest medicina pro humano corpore, cum fœtidissimæ sint & horribiles arrosiuæ & tam acutæ ut à philosophis pro ueneno præsentissimo habeantur. Morienus Romanus de ipsarum odore loquens, comparat ipsarum fœtorem mortuorum cadauerum sepulchris. Videmus quoq; eas aquas quæ per metallicas uenas fluũt, & in ipsius calefiũt, odorẽ ingratũ acquirere, erit igitur medicina hæc multo horribilior & naturę humanæ abominabilior, cum substantia ipsa metallica fuerit in aquam conuersa.

RAYM. Quemadmodum fructus in principio æstatis acerbi & austeri sunt, quod sufficientẽ decoctionem & digestionem nondum habuerint, & continue attrahẽdo humorẽ sufficienter maturare non possint & dulcorari, nisi multo calore totius æstatis decoquantur & digerantur ut fiant dulces & odoriferi. Idem euenit medicinæ nostræ extractæ ex terra metallorum, nam & hæc ante sufficiẽtem digestionem & decoctionem fœtida est & horribilis, & antequam uapores ab ipsa ascẽderint per decoctionem non poterit dulcorari, sed uaporibus coagulatis & sufficiẽ

 ter deco-

ter decoctis mirabilem suauitatem & dulcedinem acquirit, propterea dixit Arnoldus in Rosario, dulcorabis amarum & habebis totum magisterium.

DEMO. Est ne indicium aliquod ex quo cognoscam medicinam hanc iam esse finitam?

RAYM: Ioannes de Rupecissa tradidit, quod & nos affirmauimus, uidelicet duo esse signa siue indicia certa quibus cognoscitur medicinam hanc iam perfectam esse & finitam. Primum est hoc, si ponamus uas in quo hæc medicina inclusa est in angulum aliquem domus, & pro miraculo & quasi inuisibili obstamine eo pertrahantur & alliciantur omnes qui domum illam ingrediuntur, alterum uero est si ponamus iam dictum uasculum supra uerticem turris, ut ipsius odor attrahet & congreget ibi omnes aues quæ eam odoris suauitatem percipiunt, sunt autem hæc certissima indicia medicinam iam finitam esse & omnino completam.

DEMO. Quid uoluit Ioannes de Rupecissa his uerbis significare?

RAYM: Per turrim intelligimus fornacem in angulo domus positum, in quem uitrum quod materiam nostræ medicinæ continet decoquendum ponitur, per intrantes uero domum istã & per aduolantes aues significantur spiritus & uapores illi qui uirtute caloris sursum feruntur ac ascendunt in altum per collum longum uasis siue Bocciæ, qui cum figuntur & amplius non ascendunt, indicium est ipsarum humiditatem aqueam iam consumatam & materiam dulcoratam & medicinam finitam esse, non debes autem dubitare super hac interpretatione, nã & Rasis eandem sententiam tenet, nam ueteres usi sunt uarijs nominibus, similitudinibus, figmentis, fabulis & ænigmatibus, ut hanc diuinam scientiam occultarẽt ne facile ab aliquo perciperetur, quod etiam nobiscum affirmat Ioannes Picus Mirandula in lib. de dignitate hominis cum dicit, ueteres consueuisse res diuinas altas & sublimes sub uelo multorum ænigmatum & fabularum poeticarum describere.

DEMO.

DEMO. Poterit autem Medicina hæc sanare omnes mo bos curabiles?

RAYM: Diximus supra, medicinam hanc in supremo gradu & ordine primo constitutam. Cum enim diuersi gradus sint medicinarum curatiuarum, quædam longius sese extendunt in uirtute curationis, quædam uero minus non solum in curando sed etiam præseruando corpus à multis ac uarijs infirmitatibus & ut corpus humanũ à corruptione conseruent. Videmus enim subtilem substantiam & formalem in quantitate & materia submersam non posse exercere suas uirtutes nisi quanto magis spiritualis & formalis, & à materia separata fuerit et à quantitate remota, tanto plus suam uirtutem extendat ut operetur uarios effectus, Nostra uero medicina cum composita sit ex spiritibus subtilioribus & materia simplici & quasi separata ab omni materia elementali, propterea facile poterit sine impedimento uires suas in omnibus infirmitatibus quæ curã recipere possunt. Nouimus item omne agens uirtutem habere operandi secundum propinquitatem & similitudinem cum qua participauerit, cum primo actiuo, primum uero & uniuersale agens corporeum & simplex corpora sunt cœlestia, quæ ut uniuersalis causa se extendunt super omnes res inferiores. Cum uero medicina nostra propter subtilitatem suam & puritatem incorruptibilitatemq; supra omnia corpora maximam proquinquitatem & similitudinem habeat cũ cœlestibus corporibus à philosophis Cœlum fuit nuncupata & quinta essentia, poterit igitur præ cæteris rebus corporeis inferioribus omnibus tanquam medicina uniuersalis omnes curabiles morbos & infirmitates curare non tantum illas quæ ad physicum pertinẽt, sed etiam istas quæ Chirurgi manum requirunt. Tradunt etiam Medici medicamentum Hieræ picræ singularem habere uirtutem attrahendis humoribus à capite, collo & pectore, & nõ ab alijs membris inferioribus, propterea quod hoc medicamentum generatum sit per uirtutẽ quarundam stellarum quæ influentiam habent supra caput, collum & pectus, ut stella Arietis, Tauri & Gemini. Idem asserũt de cæ-

 teris

teris medicamentis quæ humores trahunt ex pedibus, coxendice & tibijs, quia specialem quandam uirtutem hę medicinæ nactæ sunt & certum influxum quendam super membra hæc inferiora, scilicet stellæ Capricorni, Aquarij & Piscium. Metalla uero recipientia essentiam, nomen, numerum, colorem, uirtutem & proprietatem planetarum singularem, omnes uero planetæ habeant influentiam & uirtutem supra totum humanum corpus, & ex his metallis nostra medicina generatur, habebit & hęc uirtutem supra totum humanum corpus, & aquæ thermarum si habent uirtutem sanandi plures infirmitates, ea de causa quod ferunt secum transeuntes per metalli uenas uirtutē quandam metallicam, habebit nimirum ipsa substantia metallica maiorē uim in potabilem formam conuersa. Cum autem secundum opinionem philosophorum ueterum singula metalla secundam similitudinem, uirtutem, nomen, colorem, & proprietatem in omni metallo sunt comprehensa, ut aperte demonstratum est in lib. expositionis librorū Gebri, Igitur & hæc nostra medicina quamuis solummodo ab uno aliquo metallorum extracta fuerit, habebit tamen nihilominus uirtutem omnium metallorum & planetarum, & uirtutem super totum corpus humanum sanandi plures infirmitates curabiles. Idem uoluit significare Ioānes de Rupecissa de humiditate nostra radicali loquens, & de quinta essentia sub nomine aquæ uitæ, dicit enim aquam ardentē bonam in se continere omnium metallorum uirtutem, & nō aquam esse uitis sed uitæ, quia uitam hominibus donet.

DEMO. Quamuis istæ rationes satis prudenter & arguté adductæ sint, nihilominus apud me persuasum habeo, unam medicinam simplicē omnes infirmitates minimè posse curare præcipue uero hac de causa, nam infirmitates contrariæ (ut Medici asserunt) medicinis curantur cōtrarijs, cum uero qualitates contrariæ in uno solo subiecto non possunt esse, mihi plane imposibile uidetur unam medicinam plures infirmitates posse curare. Tradunt præterea philosophi, ex una sola re præter unum effectum solum non causari, igitur neq; una sola medicina plures morbos curabit.

RAYM:

RAYM: Vna sola res simplex facit plures effectus contrarios secundum naturam diuersam & dispositionem recipientis. Videmus enim solis calorem diuersum operari effectum cum lutum desiccet ceram autem liquefaciat, cum tamen hi effectus contrarij sint ex una sola operatione, Quamuis igitur nostra medicina res una & sola sit, & forte unam solam operationem habeat, nihilominus si consideramus magnam illam similitudinem quam cum omnibus rebus cœlestibus habet, uidemus ipsam aptam ad recipiendum plures uirtutes cœlestes. Cum etiam ab omnibus elemẽtis extracta sit, dicimus ipsam habere uirtutem & qualitatem omnium elementorum, propterea multiplicis esse uirtutis & operari eam posse uarios effectus contrarios.

DEMO. Ostende mihi nunc huius artis praxin.

RAYM: Lege expositionem nostram librorum Gebri, nã ibi & materiam & praxin distinctè & clarè descriptã inuenies.

DEMO. Maximas tibi gratias ago pro tanto in me collocato beneficio ex tua singulari liberalitate & humanitate, & tu ualebis interim.

FINIS.